

jul, avgust, septembar 2024.

EVANĐELJE PO MARKU

1. Početak Evanđelja.....	5
2. Jedan dan u Isusovoj službi	3
3. Polemike	21
4. Parabole	29
5. Čuda oko jezera	37
6. Spolja i iznutra	45
7. Poučavanje učenika – 1. deo	53
8. Poučavanje učenika – 2. deo	61
9. Sukobi u Jerusalimu	69
10. Poslednji dani	77
11. Uhvaćen i izveden pred sud	85
12. Osuđen i razapet.....	93
13. Vaskrsli Gospod.....	101

EVANĐELJE PO MARKU

Autor: Tomas R. Šepard

Broj 3/2024.

Priprema:

Hrišćanska adventistička crkva, Odeljenje za subotnu školu

www.subotnaskola.org

Odgovara: Želimir Stanić, Beograd, Radoslava Grujića 4

Prevod: Tamara Babić

Lektura: Mirjana Đerić

Prelom: Gordana Ardeljan

Izdaje: »Preporod«, Beograd

Za izdavača: Saša Todoran, 11000 Beograd, Radoslava Grujića 4

Tiraž: 1000

Za internu upotrebu

Tabele priprema Odeljenje za subotnu školu

© [2024] Generalna konferencija Hrišćanske adventističke crkve*. Sva prava pridržana. Nijedno lice ili ustanova ne može da menja, prepravlja, prilagođava, prevodi, reprodukuje ili objavljuje nijedan deo biblijske pouke bez prethodnog pismenog odobrenja Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve*. Odeljenske službe Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve* su ovlašćene da se pobrinu za prevod biblijske pouke, u skladu sa posebnim smernicama. Autorska prava takvih prevoda i njihovo objavljivanje i dalje su u nadležnosti Generalne konferencije. Izrazi »Hrišćanska adventistička«, »Adventistička« i logo sa plamenom su registrovane oznake Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve* i ne mogu se koristiti bez prethodnog odobrenja Generalne konferencije.

Od početka Evanđelja po Marku, čitalac zna ko je Isus – Mesija, Božji Sin (Marko 1,1). Međutim, narodu o kom je reč u ovoj priči bilo je teško da razume ko je On i kakav je Njegov krajnji cilj – osim onim pojedincima koji su bili zaposednuti demonima. Oni su tačno znali ko je On! Demoni su Ga prepoznavali i povlačili se pred Njegovim moćnim rečima.

Ali Isus im je prilično dosledno zapovedao da tu informaciju zadrže za sebe. Čemu ta zapovest o tajnosti? Proučavaoci Biblije vekovima su se bavili tim pitanjem. Ono je čak dobilo i svoje naučno ime – mesijanska tajna. Zašto bi jedno Evanđelje zahtevalo da se čuti o tome ko je Isus?

Ipak, ono što će nam postati jasno na ovom putovanju kroz Evanđelje po Marku, jeste da u toj biblijskoj knjizi ne postoji samo tajna – već i čudesno otkrivenje. To se s pravom može nazvati motivom skrivanja i otkrivanja, što se provlači kroz celu ovu knjigu, mada na kraju sva tajnovitost neočekivano nestaje, i biva zamenjena Isusovim moćnim otkrivenjem.

Evanđelje po Marku može se podeliti na dva zasebna dela – zapravo, na dve polovine. Tekst od prvog pa skoro do kraja osmog poglavlja bavi se ključnim pitanjem: *Ko je Isus?* Odgovor leži u Njegovim učenjima i čudima. On uvek iznova pobeđuje zlo, donosi nadu ugnjetenima i ubedljivo iznosi istine koje zadiru u samu srž ljudskog postojanja. Sve to jasno govori čitaocu da je On Mesija, Hristos, Onaj koga je jevrejski narod tako dugo čekao.

Međutim, tek negde na polovini knjige, neko ko *nije bio zaposednut demonima* ispravno zaključuje ko je On, čime odgovara na pitanje postavljeno u prvoj polovini knjige, a tiče se Hristovog identiteta. Taj neko je Petar koji otvoreno izjavljuje: „Ti si Hristos“ (Marko 8,29).

Druga polovina Evanđelja po Marku, od stiha Marko 8,31 pa sve do kraja knjige, odgovara na drugo pitanje: *Kuda Isus ide?* Odgovor je zapanjujući. On ide na krst – najprezreniji i najsramniji vid sprovođenja smrtno kazne u rimskom svetu. To je tako neočekivano odredište za Mesiju, koji je, po mišljenju svojih sledbenika, trebalo da porazi Rim i utvrdi Izrael kao moćan narod.

Isusovi učenici, skloni pravljenju grubih grešaka, nisu mogli da dokuće o čemu On to govori. I kako se narativ nastavlja, oni sve ređe i ređe postavljaju pitanja u vezi s tom bolnom temom, dok na kraju sasvim ne začute pred neželjenom istinom.

Stvari postaju sve sumornije kako Isus sve dublje ulazi u sukob sa verskim vođama, koje kuju zaveru da Ga ubiju. A učenici, koji se još uvek nadaju slavnom carstvu, bivaju potpuno šokirani Njegovim hapšenjem, suđenjem i raspećem, što je sve potpuno suprotno njihovim očekivanjima.

Međutim, kroz sve to Isus nastavlja da šalje jasnu i doslednu poruku o tome kuda ide, i šta znači to što će umreti i ponovo ustati. Hleb i čaša korišćeni tokom Poslednje večere predstavljaju Njegovo telo i krv (Marko 14,22-25), i On će postati otkup za mnoge (Marko 10,45).

To ne znači da je Isus otišao na krst sa stoičkom mirnoćom. U Getsimaniji, On se žestoko bori sa tom odlukom (Marko 14,32-42), a na krstu viče u očajanju: „Bože moj! Bože moj! zašto si me ostavio?“ (Marko 15,34). Evanđelje po Marku jasno otkriva mračno iskustvo s kojim se Hristos suočio – cenu našeg spasenja. Međutim, krst nije kraj Njegovog putovanja. Nakon svog vaskrsenja, On planira susret sa učenicima u Galileji – i, kao što znamo, tada nastaje hrišćanska crkva.

To je izuzetna priča, izneta u jezgrovitom i dinamičnim stilu, sa malo komentara samog pisca Evanđelja. On jednostavno iznosi priču, a zatim pušta da reči i dela sami za sebe govore o životu i smrti Isusa iz Nazareta.

Dr Tomas R. Šepard je viši naučni saradnik i predavač Novog zaveta na Teološkom fakultetu Univerziteta Endrjus. On i njegova supruga Šeri imaju dvoje odrasle dece i šestoro unučadi.

POČETAK EVANĐELJA

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Dela 13,1-5.13; Dela 15,36-39; Marko 1,1-15; Isaija 40,3; Danilo 9,24-27.

Tekst za pamćenje: „A pošto predadoše Jovana, dođe Isus u Galileju propovijedajući jevanđelje o carstvu Božijemu, i govoreći: iziđe vrijeme i približi se carstvo Božije; pokajte se i vjerujte jevanđelje“ (Marko 1,14.15).

Ko je napisao Evanđelje po Marku, i zašto je ono napisano?

Nijedno Evanđelje ne navodi ime svog autora. Nešto najbliže tome nalazimo u Evanđelju po Jovanu, gde se pominje „učenik koga Isus ljubljaje“ (videti Jovan 21,20.24).

Međutim, svako od kanonskih Evanđelja se od najranijih vremena povezivalo sa nekim od apostola (Matej, Jovan) ili sa njihovim pratiocima. Na primer, Evanđelje po Luki se povezuje sa Pavlom (videti Kološanima 4,14; 2. Timotiju 4,11; Filimonu 1,24), a Evanđelje po Marku sa Petrom (videti 1. Petrova 5,13).

Mada autor Evanđelja po Marku nigde u tekstu ne navodi svoje ime, rana crkvena tradicija ukazuje da je to bio Jovan Marko, nekadašnji saputnik Pavla i Varnave (Dela 13,2.5), a kasnije Petrov saradnik (1. Petrova 5,13).

Naš prvi korak ove sedmice biće da saznamo nešto o Marku na osnovu navoda iz Svetog pisma, da razmotrimo njegov rani neuspeh i konačni povratak u službu. Zatim ćemo se u svom istraživanju okrenuti uvodnom delu ovog Evanđelja, gledajući unapred kuda ta priča vodi i osvrćući se na pitanje zašto je jedan isprva neuspešni, a potom rehabilitovani misionar napisao takav jedan tekst.

***Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 6. jul.**

NEUSPEŠNI MISIONAR

Pročitajte tekst Dela 12,12. Kako je Marko predstavljen u knjizi Dela apostola?

Može se pretpostaviti da je Jovan Marko koji je, po svemu sudeći, autor Evanđelja po Marku, bio još uvek mladić kada su se zbili događaji opisani u tekstu Dela 12, verovatno sredinom 40-ih godina prvog veka. On je predstavljen u 12. stihu kao sin žene po imenu Marija. A ona je očigledno bila jedna od bogatih pristalica crkve, i u njenom domu je održan molitveni sastanak, koji je postao poznat zahvaljujući tekstu Dela 12. Priča o Petrovom bekstvu iz zatvora i potonjim dešavanjima, a zatim i Irodovoj smrti, puna je upečatljivih, čak i duhovitih kontrasta između Petra i tog cara. Jovan Marko zapravo ne igra nikakvu ulogu u priči, ali nas njegovo predstavljanje u ovom trenutku priprema za njegovu kasniju povezanost sa Varnavom i Savlom.

Pročitajte Dela 13,1-5.13. Kako se Jovan Marko povezao sa Savlom i Varnavom i kakav je bio ishod te saradnje?

Tekst Dela 13 opisuje prvo misionarsko putovanje Savla i Varnave, koje je otpočelo oko 46. godine nove ere. Jovan Marko se pominje tek u 5. stihu, a njegova uloga je tu jednostavno da bude pomoćnik ili sluga. Ništa drugo se ne kaže o tom mladiću sve do 13. stiha, gde je kratko zabeleženo da se vratio u Jerusalim.

Ne navodi se nikakav razlog za njegov odlazak, a odsustvo bilo kakvog opisa njegovih osećanja prepušta mašti na volju da izvede zaključak o tome šta je motivisalo njegovo povlačenje iz tog misionarskog poduhvata, koji je nesumnjivo bio pun izazova i opasnosti. Elen G. Vajt napominje da je „Marko, savladan strahom i obeshrabrenjem, počeo da se koleba u svojoj nameri da se celim srcem posveti Gospodnjem delu. Nenaviknut na teškoće, bio je obeshrabren opasnostima i odricanjima kojima su mogli biti izloženi na tom putovanju.“ – *Apostolska crkva – Hristovim tragom*, str. 169 (original). Ukratko, stvari su jednostavno postale preteške za njega, i želeo je da izađe iz svega toga.

Ko od nas nije imao takve trenutke kad je želeo da odustane od nečega, ili se u nešto bezuspešno zaleteo, naročito kad je reč o nečemu duhovnom i povezanom sa našim hrišćanskim putovanjem? Šta ste naučili iz takvih iskustava?

DRUGA ŠANSNA

Pročitajte Dela 15,36-39. Zašto je Pavle odbio Jovana Marka, a zašto mu je Varnava pružio drugu šansu?

Razlog Pavlovog odbijanja ovog mladića navodi se u stihu Dela 15,38. Marko se povukao od njih i nije nastavio da radi u misionstvu. Pavlov stav, iako grub, sasvim je razumljiv. Život misionara, naročito u antičkom svetu, bio je težak i zahtevan (uporediti sa 2. Korinćanima 11,23-28). Pavle je zavisio od svojih saradnika misionara da bi nosio teret tako izazovnog rada u teškim uslovima. Iz njegove perspektive, neko ko ih je tako brzo napustio nije zasluživao mesto u misionarskom timu koji se borio prsa u prsa sa silama zla.

Varnava se nije složio s tim. On je u Marku video potencijal i nije hteo da odustane od tog mladića. Između Pavla i Varnave došlo je do tako dubokog neslaganja oko Jovana Marka da su se razišli. Pavle je izabrao Silu da pođe s njim, a Varnava je uzeo Marka.

Knjiga Dela apostola ne objašnjava zašto je Varnava odlučio da povede Marka sa sobom. Zapravo, u tom stihu se njih dvojica poslednji put pominju u Delima apostola. Međutim, interesantno je da to nije poslednji put da se Marko pominje u Novom zavetu.

Pročitajte stihove: Kološanima 4,10; 2. Timotiju 4,11; Filimonu 24 i 1. Petrova 5,13. Koje detalje o Markovom povratku u službu ti stihovi navode?

Izgleda da je kod Marka došlo do čudesnog preobražaja. U ovim stihovima, Pavle ukazuje na Markovu vrednost za njega lično i za službu. Pavle ga smatra jednim od svojih saradnika i želi da ga Timotije dovede sa sobom. U 1. Petrovoj poslanici napominje se da je i Petar bio u bliskom odnosu sa Markom. Te poslanice Pavla i Petra bile su pisane verovatno početkom 60-ih godina prvog veka nove ere, nekih 15 do 20 godina posle iskustva iz teksta Dela 15. Marko se, posle svog neuspeha, očigledno oporavio, do čega je skoro sigurno došlo zahvaljujući poverenju koje mu je njegov rođak, Varnava, ukazao.

Razmislite o trenucima kada ste vi ili neki vaš prijatelj doživeli neuspeh i kada vam je pružena druga šansa. Kako je to iskustvo promenilo vas i one koji su vam pomogli? Na koji način je to unelo promene u vašu službu drugima?

GLASNIK

Pročitajte tekst Marko 1,1-8. Ko su ličnosti koje se pominju u tim stihovima, i šta one govore i rade?

U tim stihovima imamo tri glavne ličnosti: Isusa Hrista, koji se pominje u stihu Marko 1,1, Boga Oca (čije se prisustvo podrazumeva u stihu Marko 1,2), i Jovana Krstitelja, glasnika i propovednika, koji postaje glavna tema poslednjeg dela ovog odlomka.

Tekst Marko 1,2.3 sadrži citat iz Starog zaveta koji evanđelista iznosi da bi opisao šta će se dogoditi u priči. Ono što Marko tu navodi je spoj izraza iz tri stiha: 2. Mojsijeva 23,20; Isaija 40,3 i Malahija 3,1.

Pročitajte tekstove 2. Mojsijeva 23,20; Isaija 40,3 i Malahija 3,1. Šta je zajedničko tim tekstovima?

Stih 2. Mojsijeva 23,20 odnosi se na Božjeg anđela koga Bog šalje pred Izraelom da ih odvede u Hanan. Tekst Isaija 40,3 govori o Bogu koji se pojavljuje u pustinji, gde je pripremljen put pred Njim. Tekst Malahija 3,1 govori o glasniku koji ide pred Gospodom da bi Mu pripremio put. Sva tri stiha govore o putovanju.

Tekst iz knjige proroka Isaije na mnogo načina je povezan sa službom Jovana Krstitelja, i takođe se usredsređuje na *Put Gospodnji*. U Evanđelju po Marku, Gospod Isus je na putovanju. Narativ koji se brzo odvija naglašava ideju o tom putovanju – putovanju koje će Ga dovesti do krsta i do Njegove žrtvene smrti za nas.

Ali još mnogo toga mora da se dogodi pre nego što On stigne do krsta. Putovanje tek počinje, a Marko će nam reći sve o njemu.

U skladu sa citatom iz Starog zaveta u stihovima Marko 1,2.3, Jovan Krstitelj poziva na pokajanje, odvrćanje od greha i vraćanje Bogu (Marko 1,4). Obućen poput drevnog proroka Ilije (uporediti sa stihom 2. O carevima 1,8), on u tekstu Marko 1,7.8 govori o Onome koji će doći posle njega i koji je veći od njega. Njegova izjava da nije dostojan da odreši pertle na sandalama Onoga koji dolazi, otkriva koliko je Isus uzvišen u Jovanovim očima.

ISUSOVO KRŠTENJE

Pročitajte tekst Marko 1,9-13. Ko je prisutan na Isusovom krštenju, i šta se tu dešava?

Jovan krštava Isusa na reci Jordan, a On, kada izađe iz vode, vidi nebo širom otvoreno i Svetog Duha koji se spušta na Njega s neba u vidu goluba. On čuje i Božji glas sa neba koji kaže: „Ti si sin moj ljubazni koji je po mojoj volji“ (Marko 1,11).

Ti događaji upućuju na važnost Isusovog krštenja. Otac, Sin i Sveti Duh su prisutni i zajedno potvrđuju početak Isusove službe. Važnost tog događaja naći će svoj odraz u prizoru krsta, prikazanom u tekstu Marko 15. Mnogi od istih elemenata priče ponoviće se tom prilikom.

Duh je „izveo“ Isusa u pustinju. Reč „izveo“ potiče od grčkog izraza *ekballō*, koja se u Evanđelju po Marku uobičajeno koristi za isterivanje demona. Prisustvo Duha ovde ilustruje silu Svetog Duha u Isusovom životu. Gospod već otpočinje putovanje u okviru svoje službe, i odmah se sukobljava sa sotonom. Nagoveštaj borbe u tom prizoru ogleda se u pozivanju na 40 dana kušanja, prisustvo divljih zveri i anđele koji služe Isusu.

Neuobičajena karakteristika uvodnog prizora u Evanđelju po Marku je to što je Isus predstavljen kao ličnost koja poseduje i božansku i ljudsku prirodu. Sa božanske strane: On je Hristos, Mesija (Marko 1,1), Gospod koga je glasnik najavio (Marko 1,2,3), moćniji od Jovana (Marko 1,7), ljubljani Sin na koga se spušta Duh (Marko 1,10,11). Ali sa ljudske strane vidimo sledeće: Jovan krštava Njega (a ne obrnuto, Marko 1,9), vođen je Duhom (Marko 1,12), kušan od sotone (Marko 1,13), boravio je sa zverima (Marko 1,13) i služili su Mu anđeli (Marko 1,13).

Čemu služe ti kontrasti? Oni nas upućuju na čudesnu realnost Hrista, koji je naš Gospod i Spasitelj, naš Bog, a istovremeno i ljudsko biće, naš brat i naš uzor. Kako da u potpunosti razumemo tu misao? Mi to i ne možemo. Ali prihvatamo je verom i divimo se onome što nam ta istina otkriva o Božjoj ljubavi prema čovečanstvu.

Šta nam o Božjoj čudesnoj ljubavi govori to što je Isus, iako Bog, preuzeo na sebe našu ljudsku prirodu da bi nas spasao?

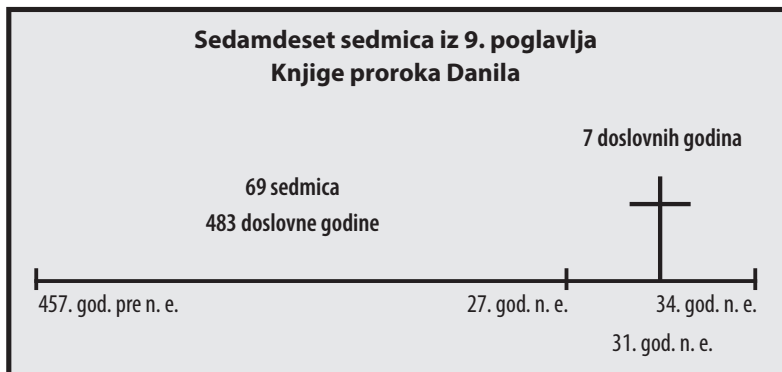
EVANĐELJE PO ISUSU

Pročitajte tekst Marko 1,14.15. Koja su to tri dela evanđeoske poruke koju je Isus objavljivao?

Marko ovde sumira jednostavnu i direktnu Isusovu poruku. Njena tri dela su ilustrovana u sledećoj tabeli:

Kategorija:	Sadržaj:
Vremensko proročanstvo	Vreme se navršilo.
Zavetno obećanje	Božje carstvo je blizu.
Poziv na učenje	Pokajte se i verujte u evanđelje.

Vremensko proročanstvo na koje se Isus poziva je proročanstvo o 70 sedmica iz teksta Danilo 9,24-27. To proročanstvo nalazi svoje ispunjenje u Isusovom krštenju, kada je On pomazan Svetim Duhom i kada je otpočeo svoju službu (Dela 10,38). To neverovatno proročanstvo o 70 sedmica slikovito je prikazano na sledećem grafikonu:

U tom proročanstvu jedan dan označava jednu godinu (4. Mojsijeva 14,34; Jezekilj 4,6). Proročanstvo je otpočelo 457. godine stare ere dekretom izdatim od strane Artakserksa, cara Persije, za dovršenje dela obnove Jerusalima (videti Jezdra 7).

Šezdeset devet proročkih sedmica proteže se do 27. godine nove ere, to jest, do vremena kada je Isus kršten i pomazan Svetim Duhom na početku svoje službe.

Do Njegovog raspeća došlo je tri i po godine kasnije.

Konačno, sedamdeset sedmica je završeno 34. godine nove ere, kada je Stefan kamenovan i kada je otpočelo propovedanje evanđelja neznabošcima kao i Jevrejima.

Kada ste poslednji put proučavali proročanstvo o 70 sedmica? Kako poznavanje tog proročanstva može da doprinese jačanju vaše vere, ne samo u Isusa već i u pouzdanost proročke Reči?

ZA DALJE PROUČAVANJE

Pročitajte poglavlje „Glas u pustinji“ iz knjige *Čežnja vekova*, str. 97-108 (original) i poglavlje „Vesnici Jevanđelja“ iz knjige *Apostolska crkva – Hristovim tragom*, str. 166-176 (original) od Elen G. Vajt.

Kako je zadivljujuće to što je tekst Otkrivenje 14,6.7, vest prvog anđela, paralelan sa Isusovom evanđeoskom porukom iz teksta Marko 1,15.

Prvi anđeo u poslednjim danima nosi poruku večnog evanđelja ovom svetu u pripremi za Drugi dolazak. Baš kao Isusova poruka, anđelovo evanđelje poslednjeg vremena ima ista tri elementa, što je ilustrovano u tabeli ispod:

Marko 1:	Kategorija:	Otkrivenje 14:
Navršeno vreme (Danilo 9)	Vremensko proročanstvo	Čas suda (Danilo 7, 8)
Carstvo je blizu.	Zavetno obećanje	Večno evanđelje
Pokajte se, verujte.	Poziv na učenje	Bojte se Boga, dajte Mu slavu, poklonite Mu se.

Poruka prvog anđela najavljuje početak preadventnog suda, predviđenog u proročanstvu o 2.300 dana iz teksta Danilo 8,14, a koji je otpočeo 1844. godine. Taj sud donosi Božje carstvo Njegovom progonjenom narodu (Danilo 7,22). Poziv prvog anđela da se bojimo Boga, da Ga slavimo i obožavamo je poziv na učenje, upućen ovom svetu u poslednjim danima, kada zveri iz Otkrivenja 13 budu predstavile jednog lažnog boga kao onoga koga se treba bojati, i koga treba slaviti i obožavati.

Baš kao što je Isusova poruka u tekstu Marko 1 blisko povezana sa Danilovim proročanstvima i početkom objavljivanja evanđelja, tako je i poruka prvog anđela povezana sa Knjigom proroka Danila na završetku zemaljske istorije.

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Uporedite i uočite sličnosti i razlike između Jovana Krstitelja i Isusa u tekstu Marko 1,1-13. Koje posebne pouke izvlačite iz načina na koji su oni predstavljeni?
2. Razmislite o značenju krštenja. Pročitajte tekstove Rimljanima 6,1-4 i Jovan 3,1-8 i uporedite ih sa Isusovim krštenjem u tekstu Marko 1,9-13. Koje paralele i suprotnosti zapažate? Kako vam to pomaže da jasnije razumete smisao krštenja?
3. Uporedite evanđelje prema Isusu u tekstu Marko 1,14.15 i poruku prvog anđela iz teksta Otkrivenje 14,6. 7. Kako vam razumevanje tih poruka pomaže da bolje sagledate svoju misiju za današnje vreme?

JEDAN DAN U ISUSOVOJ SLUŽBI

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Marko 1,16-45; Jovan 1,29-42; Marko 5,41; Luka 6,12; 3. Mojsijeva 13.

Tekst za pamćenje: „I reče im Isus: hajdete za mnom, i učiniću vas lovcima ljudskijem“ (Marko 1,17).

Svako Evanđelje predstavlja početak Isusove službe na poseban način.

Matej prikazuje Isusa kako poziva učenike, a onda drži Besedu na Gori.

Luka pripoveda o Isusovoj inauguracionoj propovedi u subotu u sinagogi u Nazaretu.

Jovan se priseća pozivanja prvih učenika i svadbe u Kani, kada je Isus izveo svoj prvi *znak*.

Evanđelje po Marku govori o pozivanju četvorice učenika, a zatim opisuje subotu u Kapernaumu i ono što je potom usledilo.

Ta „subota sa Isusom“ na početku Evanđelja po Marku pruža čitaocu nagoveštaj o tome ko je Isus. U celom odeljku koji proučavamo ove sedmice, zabeleženo je vrlo malo Isusovih reči – kratak poziv na učenje, zapovest demonu, plan da poseti druge oblasti i lečenje gubavca, uz uputstvo da se ovaj pokaže svešteniku da bi se očistio. Naglasak je na delovanju, naročito na isceljivanju ljudi. Pisac ovog Evanđelja voli da koristi reč *odmah*, kako bi ilustrovao brzi sled poteza u Isusovoj službi.

***Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 13. jul.**

„HAJDETE ZA MNOM“

Pročitajte tekst Marko 1,16-20. Ko su bili ljudi koje je Isus pozvao da budu Njegovi učenici, i kakav je bio njihov odgovor?

Tekst Marko 1 ne beleži mnogo Isusovih reči. Međutim, u stihu Marko 1,17 čitamo Njegove reči upućene dvojici ribara, Simonu, koji će kasnije biti nazvan „Petar“, i njegovom bratu, Andriji. Njih dvojica su stajali na obali Galilejskog mora i bacali mreže.

Ne pominje se nikakav čamac niti druga ribarska oprema, što sugerise da njih dvojica nisu bili baš u najboljem materijalnom položaju. U tekstu Marko 1,19.20 vidimo da se Jakov i Jovan nalaze u čamcu sa svojim ocem i slugama, što sugerise da su oni finansijski bolje stajali od Petra i Andrije. Međutim, Luka ukazuje da je Petar ipak imao čamac, i da su Jakov i Jovan zapravo bili partneri Petra i Andrije (videti Luka 5,1-11). Moguće je da se u Evanđelju po Marku ističe kontrast između ta dva para braće, da bi se ilustrovalo to da je Isus pozivao na učeništvo i one sa manje i one sa više resursa.

Isusov poziv tim ljudima bio je jednostavan, direktan i proročki. On ih poziva da Ga slede, to jest, da postanu Njegovi učenici, i napominje da će ih, ako odgovore na Njegov poziv, učiniti ribarima ljudskim.

Razmislite zašto su ti ljudi odmah (Marko 1,16-20) napustili sve i krenuli za Isusom.

Evanđelje po Jovanu dodatno upotpunjuje tu sliku (videti Jovan 1,29-42). Po svemu sudeći, ta braća su bila sledbenici Jovana Krstitelja, i čuli su objavu da je Isus „jagnje Božije koje uze na se grijeha svijeta“ (Jovan 1,29). Oni su upoznali Isusa i proveli jedno vreme s Njim pored reke Jordan. Prema tome, njihovo prihvatanje Isusovog poziva u službu nije bilo nekakva lakomislenost niti avanturizam. Oni su o tome dobro promislili.

Ali zašto Marko ne navodi više pojedinosti o tome? Verovatno zato da bi naglasio Isusovu moć. On poziva, ribari se spremno odazivaju, i njihov život, kao ni sam ovaj svet, nikad više neće biti isti.

Čega ste vi bili pozvani da se odreknete da biste sledili Isusa? (Razmislite o implikacijama svog odgovora, pogotovu ako ne možete da se setite ničega.)

NEZABORAVNO BOGOSLUŽENJE

Pročitajte tekst Marko 1,21-28. Koji nezaboravan događaj se odigrao u sinagogi u Kapernaumu, i koje duhovne istine možemo preuzeti iz tog izveštaja?

Većina hrišćana je imala neke nezaboravne trenutke u svom hrišćanskom hodu: odluka da slede Hrista, dan svog krštenja, neka moćna propoved tokom koje su duboko osetili Božje prisustvo. Neki od tih trenutaka nisu samo nezaboravni, već imaju i moć da nam promene život.

Takvo je za neke ljude moglo da bude i ovo iskustvo u Kapernaumu te subote, opisano u tekstu Marko 1. „I divljahu se nauci njegovoj; jer ih učaše kao onaj koji vlast ima a ne kao književnici“ (Marko 1,22). Dok je Isus podučavao, jedan zaposednuti čovek, nesumnjivo pod uticajem sile Njegovih reči, povikao je: „Što je tebi do nas, Isuse Nazarećanine? Došao si da nas pogubiš? Znam te ko si, svetac Božij“ (Marko 1,24), i Isus je isterao demona iz njega.

Razmislite o implikacijama tih reči koje je demon izgovorio.

Prvo, demon prepoznaje Isusa kao Onoga ko je „svetac Božij“. On priznaje da je Isus sveti Božji izaslanik, nasuprot nečistoj, nesvetoj sotonskoj vojsci. Čovek bi, u kontekstu bogoslužjenja, očekivao da vidi samo ono što je sveto, a ne nešto nesveto i nečisto. Otuda, u ovoj priči zapažamo oštru suprotnost između snaga dobra i snaga zla. Tu možemo da vidimo realnost velike borbe. Ljudi još uvek nisu znali ko je Isus, ali demon je to nesumnjivo znao i javno je to priznao.

Zatim, razumljivo je zašto je zapovedio demonu da izađe iz čoveka, ali čemu zapovest: „Umukni“? Počevši odavde, u Evandelju po Marku javlja se jedan zanimljiv motiv – Isusov poziv na ćutanje u pogledu toga ko je On. Naučnici to nazivaju „mesijanska tajna“.

Taj Isusov poziv na ćutanje ima smisla s obzirom na političke prizvuke mesijanskih očekivanja u Njegovo vreme. Bilo je rizično biti mesija. Ipak, ti pozivi na ćutanje bili su pomešani sa nepogrešivim otkrivenjima o tome ko je Isus. Ali ono što je s vremenom postalo sasvim jasno je činjenica da se Isusov identitet ne može sakriti, i istina o tome ko je On postala je središte evanđeoske poruke. Narodu je bilo potrebno ne samo da sazna ko je Isus, već i da se opredeli kako da reaguje na Njegov dolazak, i da shvati kakav to značaj ima za njih.

Dok nastojimo da svedočimo drugima, u kojim bi situacijama bilo mudro ne izložiti im baš sve što mi verujemo u pogledu „sadašnje istine“?

NASTAVAK SUBOTNE SLUŽBE

Pročitajte tekst Marko 1,29-34. Kako je Isus pomogao Petrovoj porodici i koje duhovne pouke možemo izvući iz tog izveštaja?

Nakon izvanredne službe u sinagogi, Isus se povlači sa svojom malom grupom učenika (Petrom, Andrijom, Jakovom i Jovanom) u Petrov dom, očigledno s namerom da ostatak subotnog dana provedu u druženju i zajedničkom ručku.

Ali zapazite brigu koja se nadvila nad tim prizorom – Petrova tašta se razbolela i dobila groznicu, što je u ono vreme značilo da će se možda oporaviti, a možda i umreti. Međutim, Isus, pošto je obavešten o toj bolesti, uzima Petrovu taštu za ruku i podiže je. A ona odmah potom počinje da ih poslužuje. Kakav moćan primer načela da oni koje Isus isceli i spase treba zauzvrat da služe drugima!

U Evanđelju po Marku često je slučaj da Isus isceljuje obolele osobe tako što ih dodiruje (videti Marko 1,41; Marko 5,41), a opet, u drugim slučajevima, dodir se ne pominje (videti Marko 2,1-12; Marko 3,1-6; Marko 5,7-13).

Ali Isusova služba tog dana još uvek nije bila završena. Posle zalaska sunca, mnogi su došli kod Petra kući očekujući isceljenje, nesumnjivo podstaknuti onim što su tog dana videli da se desilo u sinagogi, ili što su slušali o tome. Činjenica da pisac ovog Evanđelja ne naglašava da su ljudi došli kasnije zato što su čekali da se subota završi, ukazuje na to da je on od svojih čitalaca očekivao da znaju šta subota predstavlja. Ta karakteristika Evanđelja po Marku u skladu je sa pretpostavkom da su njegovi čitaoci bili poštovaoci subote.

Marko kaže da se te večeri čitav grad okupio pred vratima (Marko 1,33). Bilo je potrebno dosta vremena da Isus pomogne svim tim ljudima.

„Dolazili su i odlazili iz časa u čas, jer niko nije znao da li će sutrašnji dan zateći Iscelitelja među njima. Nikada ranije Kapernaum nije bio svedok ovakvog dana. Vazduh je bio ispunjen glasovima pobeđe i poklicima oslobođenja. Spasitelj je bio radostan u radosti koju je pobudio. Dok je bio svedok patnje onih koji su dolazili k Njemu, Njegovo srce bilo je pokrenuto saosećanjem i radovao se što u svojoj sili može da im povрати zdravlje i sreću.

Isus nije završio rad dok i poslednji patnik nije bio izlečen. Noć je već odmakla kada se mnoštvo udaljilo i mir spustio na Simonov dom. Dug, uzbudljiv dan je prošao, i Isus je potražio odmor. Međutim, dok je grad još bio u snu, Spasitelj 'ujutro vrlo rano ustavši izađe, i otide nasamo, i onde se moljaše Bogu.'“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 259 (original).

TAJNA ISUSOVE SLUŽBE

Pročitajte tekst Marko 1,35-39. Koje važne pouke se mogu izvući iz toga što je Isus ovde radio?

Isus je ustao pre svanuća i otišao na tiho, usamljeno mesto da se moli. Stih Marko 1,35 ističe molitvu kao fokus Isusovog delovanja. Svi ostali glagoli u toj rečenici su u svršenom obliku – „ustavši“ On „izide“ i „otide“ (na grčkom su svi u aoristu, što označava dovršenost radnje). Međutim, glagol „moljaše se“ je u nesvršenom obliku, koji se koristi da označi, pogotovu u ovom slučaju, proces koji traje. *On se molio i nastavljao je da se moli.* Tekst takođe naglašava koliko je rano bilo kad je Isus izašao napolje, što ukazuje da je Njegovo vreme za moljenje nasamo dosta dugo trajalo.

U svim Evanđeljima srećemo se sa Isusom kao čovekom molitve (videti Matej 14,23; Marko 6,46; Jovan 17). To je, po svemu sudeći, bila jedna od ključnih tajni kad je reč o sili koja se ispoljavala tokom Njegove službe.

Pročitajte tekst Luka 6,12. Čemu nas to uči u vezi sa Isusovim molitvenim životom?

Mnogi hrišćani su odredili sebi posebno vreme za molitvu. To je dobar i ispravan običaj, ali se i on može pretvoriti u rutinu, u nešto što se obavlja bez mnogo razmišljanja. Jedan od načina da se razbije ustaljeni šablon jeste da se povremeno promeni vreme za molitvu, ili da se molimo nešto duže nego obično. Poenta je da ne ograničimo sebe na neku vrstu formule koja se nikad ne menja.

Petar i njegovi pratoci nisu se pridružili Isusu na Njegovom mestu za molitvu. Ipak, verovatno su znali za to mesto, jer su Ga na kraju tu i pronašli. Njihova opaska da svi traže Isusa podrazumevala je da On treba da nastavi sa uzbudljivim iskustvom od prethodnog dana, uz još više isceljivanja i poučavanja. Ali, začudo, Isus ne pristaje na to i skreće im pažnju na šire polje službe u drugim oblastima: „I reče im: hajdemo u obližnja sela i gradove da i tamo propovjedim: jer sam ja na to došao“ (Marko 1,38).

Ako je i samom Isusu bilo potrebno da toliko vremena provede u molitvi, šta tek reći o nama? Koliko vremena bi mi trebalo da provodimo u molitvi? Šta nam Isusov primer govori o tome?

UMETE LI DA ČUVATE TAJNU?

Pročitajte tekst Marko 1,40-45. Čemu nas to uči u vezi sa Isusom i Njegovim odnosom prema ljudima na margini društva?

Lepra ili guba opisana u ovom odlomku, kao i u celom Starom zavetu, ne odnosi se samo na ono što je danas poznato kao Hansenova bolest (lepra u pravom smislu reči). Taj biblijski izraz bilo bi bolje prevesti kao „strašna kožna bolest“, i on je mogao da se odnosi i na druga kožna oboljenja. Hansenova bolest je na drevni Bliski istok dospela oko trećeg veka stare ere (videti: David P. Wright and Richard N. Jones, „Leprosy“, *The Anchor Bible Dictionary*, vol. 4 [New York: Doubleday, 1992], pp. 277-282). Prema tome, gubavac o kome je reč u ovom odlomku zaista je mogao imati Hansenovu bolest, mada ne znamo zasigurno od čega je čovek patio, već samo da je to bilo nešto loše.

Međutim, ovaj gubavac je polagao svoju veru u Isusa i Njegovu moć da ga očisti. Prema tekstu 3. Mojsijeva 13, on je bio ritualno nečist i morao je da izbegava kontakte sa *drugima* (videti 3. Mojsijeva 13,45.46).

Isus se sa svoje strane sažalio na tog čoveka i dodirnuo ga. „A Isus smilovavši se pruži ruku, i dohvativši ga se reče mu: hoću, očisti se“ (Marko 1,41). Taj postupak je trebalo da učini Isusa nečistim do večeri, kada bi se od Njega očekivalo da se okupa, da bi ponovo bio ritualno čist (uporediti sa tekstom 3. Mojsijeva 13-15). Ali Marko jasno tvrdi da je Isusov dodir očistio tog bolesnog čoveka od njegove gube. Prema tome, Isus nije postao nečist kada ga je dodirnuo.

Isus zatim šalje tog čoveka kod sveštenika, sa uputstvom da prinese žrtvu koju je Mojsije propisao za takve slučajeve u tekstu 3. Mojsijeva 14. Kroz celo Evanđelje po Marku, Isus se postavlja kao branilac i zagovornik onoga čemu je Mojsije učio (videti Marko 7,10; Marko 10,3.4; Marko 12,26.29-31). Takav stav je u oštroj suprotnosti sa stavom verskih vođa, koji u 7, 10. i 12. poglavlju Markovog evanđelja izvrću prvobitni smisao učenja datih preko Mojsija. Ti detalji objašnjavaju Isusovu zapovest u stihu Marko 1,44, kojom pokušava da učutka ovog čoveka. Njegovo pričanje o tome kako ga je Isus izlečio moglo je da izazove preuranjenu odluku sveštenika koji su gajili predrasude prema Isusu.

Međutim, očišćeni gubavac to očigledno nije razumeo, te je, ne poslušavši Isusovu zapovest, raširio vest nadaleko i naširoko, zbog čega Isus nije mogao otvoreno da ulazi u gradove kako bi vršio svoju službu.

Zašto moramo povesti računa da ne činimo ništa što bi moglo da ometa širenje evanđelja, koliko god da su naše namere dobre?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Čežnja vekova* od Elen G. Vajt pročitajte poglavlja pod naslovom „U Kapernaumu“ i „Ako hoćeš, možeš me očistiti“, str. 252-266 (original).

Kakvu nam sliku Isusa Hrista prikazuje 1. poglavlje Evanđelja po Marku? Isus ima autoritet da poziva učenike i oni se odazivaju. On je svet nasuprot nečistim duhovima pod vlašću sotone. Velika bitka se odigrava između dobra i zla, pri čemu Isus pokazuje da ima veću moć od demona. Isus je saosećajan prema bolesnima i pomaže im, dodirujući čak i one koje niko drugi verovatno ne bi.

„Isus je u sinagogi govorio o carstvu koje je došao da osnuje i o svom zadatku da oslobodi sotonine sužnje. Ali bio je prekinut krikom užasa. Jedan umobolnik istrčao je između ljudi uzviknuvši: 'Prodi se, šta je tebi do nas, Isuse Nazarećanine? Došao si da nas pogubiš? Znam Te ko si, Svetac Božij.'

Nastala je opšta zbrka i uzbuna. Narod je odvratio pažnju od Hrista ne prateći Njegove reči. To je bio sotonin cilj radi čega je i doveo svoju žrtvu u sinagogu. Međutim, Isus je ukorio demona rekavši: 'Umukni i izidi iz njega. I oborivši ga đavo na sredu, izađe iz njega, i ni malo mu ne naudi'... Onaj koji je pobedio sotonu u pustinji kušanja ponovo se našao licem u lice sa svojim neprijateljem. Zli duh ispoljio je svu silu u naporu da zadrži vlast nad svojom žrtvom. Izgubiti tlo značilo bi prepustiti Isusu pobeđu... Međutim, Spasitelj je zapovednički progovorio i oslobodio roba.“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 255, 256 (original).

U međuvremenu, naš Gospod je marljivo vršio svoju službu, putujući iz mesta u mesto, skoro neprestano u kontaktu sa mnogim ljudima. Kako je On uspevao da sačuva smiren i postojan pristup službi i ljudima? To je nesumnjivo mogao da zahvali svom svakodnevnom iskustvu molitve.

Razmislite o tome šta bi za vas bilo najizvodljivije kad je reč o vremenu za molitvu i proučavanje Svetog pisma. Nađite ono što vam odgovara i odvojte to vreme da biste razvili smiren duh, vođen Božjim Duhom i Njegovom Rečju.

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Razgovarajte u razredu o pitanju molitve i o tome zašto je ona toliko važna u hrišćanskom životu. Koje nedoumice ljudi imaju u vezi sa svrhom i efikasnošću molitve?
2. Razgovarajte u razredu o slučajevima kada bi bilo najbolje ne govoriti previše o našoj veri. Kada je razumno tako postupiti, a opet, kako da pri tom ne kompromitujemo svoje svedočenje?
3. Ko su „gubavci“ u vašoj kulturi danas? Kako bi vaša crkva mogla da posegne ka tim pojedincima, i „dodirne“ ih, da bi im prenela evanđelje?

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Marko 2,1-3,6; Mihej 6,6-8; 1. Samuilova 21,1-6; Marko 3,20-35; Luka 12,53; Luka 14,26.

Tekst za pamćenje: „I govoraše im: subota je načinjena čovjeka radi, a nije čovjek subote radi. Dakle je gospodar sin čovječij i od subote“ (Marko 2,27.28).

Tekst Marko 2,1-3,6 sadrži pet priča koje ilustruju suprotnost između Isusovog učenja i učenja verskih vođa. Te priče su izložene prema posebnom obrascu, pri čemu se svaka sledeća priča, na osnovu tematske paralele, nadovezuje na prethodnu. A onda poslednja priča pravi krug i nadovezuje se na prvu.

Svaka od tih priča oslikava pojedine aspekte Isusovog identiteta, što je ilustrovano izjavama u stihovima Marko 2,10.17.20.28. U proučavanjima predviđenim za nedelju, ponedeljak i utorak uronićemo dublje u smisao tih izveštaja i Hristovih izjava u njima.

Tekst Marko 3,20-35 biće predmet našeg proučavanja u sredu i četvrtak.

Ono što ćemo takođe videti je primer tehnike pisca ovog Evanđelja, nazvane „sendvič priče“. Taj obrazac narativa pojavljuje se najmanje šest puta u Evanđelju po Marku. U svakom od tih slučajeva u fokusu je neki važan aspekt Isusove prirode, Njegove uloge kao Mesije, ili prirode učeništva.

Ove sedmice, čitaćemo neke izveštaje o Isusu i razmotriti šta možemo da naučimo iz njih.

***Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 20. jul.**

LEČENJE ODUZETOG ČOVEKA

Pročitajte tekst Marko 2,1-12. Šta je taj paralizovani čovek očekivao kad je bio doveden do Isusa, a šta je primio?

Čovek je bio paralizovan, tako da su četvorica njegovih prijatelja morali da ga odnesu do Isusa. Pošto su probili krov i spustili ga pred Isusa, u stihu Marko 2,5 kaže se da je Isus video njihovu veru. Kako vera može biti vidljiva? Kao i ljubav, ona postaje vidljiva preko dela, a upornost prijatelja ovog čoveka to jasno ilustruje.

Čovekova očigledna potreba bila je fizičke prirode. Međutim, kada se našao u Isusovom prisustvu, prve reči koje Isus izgovara odnose se na oprostjenje greha. Sam taj čovek ne progovara ni reč tokom celog događaja. Umesto njega, to čine verske vođe, koje protestuju (u svojim mislima) zbog onoga što je Isus upravo rekao. Oni Njegove reči doživljavaju kao bogohuljenje, klevetanje Boga i preuzimanje prerogativa koji jedino pripadaju Bogu.

Isus se sa njihovim prigovorima sreće na njihovom terenu, koristeći tihično rabinski stil argumentacije pod nazivom „od manjeg ka većem“. Jedno je reći da su nekome gresi oprosteni, a drugo je učiniti da paralizovani čovek prohoda. Ako je Isus Božjom silom mogao učiniti da taj čovek prohoda, onda Njegovo polaganje prava na praštanje greha dobija potvrdu.

Pročitajte tekst Mihej 6,6-8. Na koji način taj tekst objašnjava šta se dešavalo između Isusa i ovih vođa?

Ove verske vođe su izgubile iz vida ono što je zaista bitno: pravdu, milost i smerno hodanje pred Bogom. I tako, opsednuti odbranom sopstvenog razumevanja Boga, bili su slepi za Božje delovanje koje se odvijalo direktno pred njihovim očima. Nema nikakve naznake da su oni promenili svoje mišljenje o Isusu, iako im je On pružio dovoljno dokaza da dolazi od Boga. Jer, ne samo da im je stavio do znanja da može da čita njihove misli (što ni samo po sebi nije zanemarljiv podvig), već je i paralizovanog čoveka izlečio u njihovom prisustvu na način koji nisu mogli da ospore.

Kako možemo izbeći tu istu zamku u koju su ovi ljudi upali – da budemo toliko opsednuti verskim formama da izgubimo iz vida ono što je zaista bitno u pravoj religiji (videti Jakov 1,27)?

POZIVANJE LEVIJA I PITANJE POSTA

Pročitajte tekst Marko 2,13-22. Ko je bio Levije, sin Alfejev, i zašto je moglo da se prigovori tome da on postane Isusov učenik?

Sakupljači poreza (carinici) u Isusovo vreme bili su državni službenici pod nekom lokalnom, ili direktno pod rimskom vlašću. Bili su nepopularni u jevrejskom narodu zato što su često uzimali više nego što se od njih zahtevalo, i tako se bogatili na račun svojih zemljaka. U jednom jevrejskom komentaru na verske zakone (*Mishnah Tractate Tohoroth*) piše: „Ako sakupljači poreza uđu u kuću, svi koji se nalaze unutar nje postaju nečisti...”

Prema tome, ne iznenađuje što su književnici i fariseji s neodobravanjem pitali: „Zašto s carinicima i grješnicima jede i pije?”

Kako je Isus odgovorio na njihovo pitanje? On ga ne odbacuje, ali ga okreće naglavačke, napominjući da su bolesni ljudi, a ne zdravi, oni kojima je potreban lekar. Time On preuzima zvanje duhovnog lekara, onoga koji može da izleči dušu bolesnu od greha. A zar lekar ne treba da ide tamo gde su bolesni?

Tekst Marko 2,18-22 pokreće novu temu. To je centralna od ovih pet priča koje se bave polemikama između Isusa i verskih vođa. Dok je u prethodnom odeljku reč o gozbi koju je priredio Levije, sledeća priča se odnosi na pitanje posta. U njoj se postavlja pitanje zašto Isusovi učenici ne poste kao učenici fariseja i Jovana Krstitelja. Isus odgovara ilustracijom ili parabolom u kojoj svoje prisustvo poredi sa svadbenom svečanošću. Bilo bi krajnje neobično kada bi svi gosti na nekom venčanju postili. Međutim, Isus predviđa da će doći dan kada će mladoženja biti odveden, što je jasna aluzija na krst. Tada će imati dosta vremena za post.

Isus nastavlja sa dve ilustracije koje naglašavaju suprotnost između Njegovih učenja i učenja verskih vođa – pričom o novoj zakrpi na staroj haljini i o novom vinu u starim mehovima. Kako interesantan način poređenja Hristovog učenja i učenja verskih vođa. To pokazuje koliko su verski učitelji zastranili sa pravih puteva. Čak i prava religija može da se pretvori u tamu ukoliko ljudi ne paze.

Ko su oni na koje bi danas moglo da se gleda kao što se u Isusovo vreme gledalo na sakupljače poreza? Kako da izgradimo uravnoteženo mišljenje o njima?

GOSPODAR SUBOTE

U tekstu Marko 2,23.24, fariseji optužuju učenike za kršenje subote. Prema jevrejskoj tradiciji, 39 vidova rada bilo je zabranjeno subotom, što je, po mišljenju fariseja, obuhvatalo i ono što su učenici radili.

Pročitajte tekst Marko 2,23-28. Kako se Isus suprotstavlja optužbama koje iznose fariseji?

Isus odgovara pričom o tome kako je David jeo posvećene hlebove (1. Samuilova 21,1-6). Posvećeni hlebovi su uklanjani subotom, tako da je David verovatno bio u hitnom bekstvu koje se odigralo u subotu. A ako je bilo opravdano to što su David i njegovi ljudi jeli posvećene hlebove, tvrdi Isus, onda je opravdano i to što su Njegovi učenici kidali klasje da bi jeli.

Isus dalje napominje da je subota načinjena radi dobrobiti čovečanstva, a ne obrnuto, i da je osnov za tu Njegovu tvrdnju upravo to što je On Gospodar Subote.

Pročitajte tekst Marko 3,1-6. Kako ta priča ilustruje Isusov zaključak da je Subota načinjena radi čoveka?

Isus ponovo dolazi u sukob sa verskim vođama u vezi sa subotom. (Zapazite, međutim, da sam subotni dan nikad nije dovođen u pitanje.) Oni planiraju da optuže Isusa ako bude lečio subotom. A Isus, opet, ne zazire od toga da se sukobi s njima. On pravi kontrast između činjenja dobra i činjenja zla, spasavanja i oduzimanja života. Odgovor na Njegovo pitanje je očigledan – činjenje dobra i spasavanje života su mnogo prikladniji kao subotne aktivnosti.

Isus nastavlja sa lečenjem čoveka, što ljuti Njegove protivnike, koji odmah počinju da planiraju Njegovo ubistvo. Ironija ove priče je u tome što oni koji motre na Isusa da bi Ga uhvatili u kršenju Subote, zapravo sami krše Subotu time što kuju zaveru protiv Njega u taj isti dan.

Koje principe u vezi sa držanjem Subote možete preuzeti iz tih izveštaja, i s kojim izazovima se mi, u ovo moderno doba, suočavamo kad je reč o držanju Subote?

SENDVIČ PRIČA – 1. DEO

Pročitajte tekst Marko 3,20-35. Kakvu povezanost vidite između dve priče koje se prepliću u ovom odlomku?

Ovaj odlomak predstavlja prvu „sendvič priču“ u Evanđelju po Marku – jedna priča je započeta, a onda je prekinuta drugom, tako da se dovršava tek kasnije.

Spoljašnja priča je u vezi sa Isusovim rođacima koji su rešili da preuzmu brigu nad Njim, jer misle da je sišao s uma (Marko 3,21). Unutrašnja priča je o učiteljima zakona iz Jerusalima, koji optužuju Isusa da je u do-sluhu sa đavolom. (Današnja pouka se usredsređuje na unutrašnju priču koju nalazimo u tekstu Marko 3,22-30.)

U stihu Marko 3,22, učitelji zakona iznose optužbu da Isusova isceljujuća sila potiče od đavola. Isus najpre odgovara tako što im postavlja uopšteno pitanje: „Kako može sotona sotonu izgoniti?“ Ne bi imalo smisla da sotona radi sam protiv sebe. On zatim nastavlja da govori o podeli unutar carstva, doma i samog sotone, ukazujući da bi takva podela bila apsurdna i pogubna po njihov uspeh. A onda Gospod menja temu i govori o vezi-vanju jakog čoveka kako bi se opljačkao njegov dom. U ovom poslednjem primeru, Isus je „lopov“ koji ulazi u sotonin dom, vezuje kneza tame i oslobađa njegove zarobljenike.

Pročitajte tekst Marko 3,28-30. Šta je neoprostivi greh i šta to znači?

Neoprostivi greh je greh protiv Svetog Duha, pri čemu se dela Duha proglašavaju za đavolja dela. Zapazite da se u stihu Marko 3,30, kao razlog za Isusovu tvrdnju iz teksta Marko 3,28.29, navodi to što su učitelji zakona govorili da je u Njemu nečisti duh, dok je u Njemu zapravo bio Sveti Duh. Ako delovanje Svetog Duha nazivate đavoljim delom, onda nećete slušati Duha, jer niko pri zdravoj pameti ne bi sledio đavolje vodstvo.

Zašto strah da ste možda počinili „neoprostivi greh“ otkriva da ga zapravo niste počinili? Zašto je i sam taj strah dokaz da niste to učinili?

SENDVIČ PRIČA – 2. DEO

Pročitajte tekst Marko 3,20.21. Koje iskustvo je navelo Isusovu porodicu da pomisli kako On nije pri sebi?

Optužba za mentalnu nestabilnost prilično je ozbiljna. Obično do nje dolazi u situacijama kad osoba predstavlja opasnost po sopstvenu sigurnost. Isusova porodica je to pomislila za Njega, zato što je bio toliko zauzet da nije imao vremena da zastane čak ni da bi jeo. Oni odlučuju da sami preuzmu brigu o Njemu, i upravo tada se spoljašnja sendvič priča prekida i umeće priča o učiteljima zakona koji optužuju Isusa da je u dosluhu sa đavolom.

Neobična paralela postoji između spoljašnje i unutrašnje priče u tom „sendviču“. Izgleda da je mišljenje koje Isusova porodica ima o Njemu paralelno sa mišljenjem učitelja zakona. Porodica kaže da je On lud, a učitelji zakona tvrde da se udružio sa đavolom.

Pročitajte tekst Marko 3,31-35. Šta Isusova porodica želi, i kako On na to odgovara?

Taj prizor deluje pomalo neobično. Ako bi vaša majka ili drugi članovi porodice došli da vas vide, zar ne bi trebalo da se sastanete s njima? Problem je bio u tome što Isusova porodica u tom trenutku nije postupala u saglasnosti sa Božjom voljom. Isus je prepoznao tu činjenicu i zato On u ovom odlomku redefiniše porodicu. Oni koji vrše Božju volju su Njegova braća, sestre i majka. On je Božji Sin, i oni koji se usklađuju sa Božjom voljom postaju Njegova porodica.

Te dve sendvič priče, posmatrane zajedno, sadrže duboku ironiju. U unutrašnjoj priči Isus kaže da dom koji se podeli sam protiv sebe ne može da opstane. Na prvi pogled, deluje kao da su u spoljašnjoj priči Isusov dom i Njegova porodica podeljeni sami protiv sebe! Ali Isus razrešava to pitanje tako što redefiniše porodicu. Njegova prava porodica su oni koji vrše Božju volju uporedo s Njim (videti: Luka 12,53; Luka 14,26).

Mnogo puta tokom istorije hrišćani su bivali otuđeni od sopstvene rodbine. To je teško iskustvo. Ovaj odlomak iz Evanđelja po Marku otkriva da je Isus i sam prošao kroz istu takvu muku. On razume kako to izgleda i može da uteši one koji trpe tu vrstu, često veoma bolne, izolacije.

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Čežnja vekova* od Elen G. Vajt pročitajte poglavlja pod naslovom „Leviye-Matej“, str. 272-280 (original) i „Subota“, str. 281-289.

„Kada je upitao: 'Valja li u subotu lečiti?' Isus je odgovorio: 'Koji je među vama čovek koji ima ovcu jednu pa ako ona u subotu upadne u jamu neće je uzeti i izvaditi? A koliko je čovek pretežniji od ovce? Dakle valja u subotu dobro činiti' (Matej 12,10-12).

Uhode se nisu usuđivale da odgovore Hristu u prisustvu mnoštva, iz straha da ne upadnu u teškoće. Znali su da je On govorio istinu. Radije bi pustili čoveka da pati nego da krše svoja predanja, dok bi životinju oslobodili zbog sopstvenikove štete, ako bi bila zanemarena. Na taj način za nemu životinju pokazivali su više staranja nego za čoveka, koji je stvoren po Božjem obličju. Ovo prikazuje delovanje svih lažnih religija. One potiču iz čovekove čežnje da se uzdigne iznad Boga, ali konačni ishod je spuštanje čoveka ispod životinje. Svaka religija koja se bori protiv Božje vladavine lišava čoveka slave koju je imao prilikom stvaranja i koja će mu se u Hristu ponovo vratiti. Svaka lažna religija uči svoje pristalice da se nemarno odnose prema ljudskim potrebama, patnjama i pravima. Jevanđelje daje veliku vrednost ljudskom rodu otkupljenom Hristovom krvlju i uči nežnom uvažavanju čovekovih želja i patnji. Gospod kaže: 'Učiniću da će čovek više vredeti nego zlato čisto više nego zlato ofirsko' (Isaija 13,12).“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 286, 287 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Koje strategije ili običaji pomažu vama i vašoj lokalnoj crkvi da ostanete osetljivi prema ljudima koji pate u tišini, poput oduzetog čoveka iz teksta Marko 2?
2. Razmislite koliko su zaslepljene mržnjom, tradicijom, dogmama i religijom uopšte postale verske vođe u svom odbacivanju Isusa, kada čak ni Njegova čuda, koja je trebalo da im otvore oči, nisu u tome uspela. Kako bi mi, kao narod, trebalo da povedemo računa da se nešto slično i nama ne dogodi?
3. Kako bi vaša lokalna crkva mogla da postane „porodica“ onima koje njihovi srodnici po krvi odbacuju zbog njihove vere?
4. Razmislite još malo o „neoprostivom grehu“. Razgovarajte u razredu šta to znači i kako možemo biti sigurni da ga nismo počinili.

MOJI ZAKLJUČCI I ODLUKE

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Marko 4,1-34; Jakov 1,21; Isaija 6,1-13; Psalmi 104,12; Danilo 4,10-12.

Tekst za pamćenje: „I govoraše im: pamtite što čujete: kakom mjerom mjerite onakom će vam se mjeriti i dometnuće se vama koji slušate. Jer ko ima, daće mu se; a koji nema, uzeće mu se i ono što ima“ (Marko 4,24.25).

U pouci za ovu sedmicu bavićemo se parabolama iz 4. poglavlja Evanđelja po Marku. Od svih sinoptičkih Evanđelja (Matej, Marko i Luka), Markovo sadrži najmanji broj parabola.

Naučnici već mnogo godina vode rasprave o smislu i tumačenju Isusovih parabola – kako ih treba tumačiti, kakvo je njihovo značenje, zašto ih je Isus koristio, koju vrstu pouka je trebalo da prenesu i koliko doslovno treba da ih shvatimo, odnosno, da li su one čisto alegorijske, i tako dalje.

Jasno je da u ovoj pouci nećemo rešiti sve te nedoumice, ali ćemo ih razmotriti i, Božjom blagodaću, doći do razumevanja onoga što je Isus hteo da nam poruči putem njih.

Četvrto poglavlje Markovog Evanđelja sadrži samo pet parabola – o sejaču, svetiljci, meri kojom merimo, rastenju semena i gorušičnom semenu. Veći deo poglavlja bavi se parabolom o sejaču. Ona je prva ispričana, nakon čega se navodi razlog za govorenje u parabolama, a onda se daje i njeno tumačenje. Taj obrazac od tri koraka biće u središtu našeg proučavanja u nedelju, ponedeljak i utorak. Ostale parabole proučavaćemo u sredu i četvrtak.

***Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 27. jul.**

PARABOLA O SEJAČU

Pročitajte tekst Marko 4,1-9. Kako izgledaju te različite vrste tla, i šta se dešava sa semenom kad na njih padne?

Kada čitaju Njegove parabole u Evanđeljima, ljudi često žele brzo da pređu na objašnjenje koje Isus daje. Uostalom, zar smisao tih priča i nije u tome – da nas pouče o nekoj duhovnoj istini važnoj za hrišćanski život? Da, ali ponekad, osim kratkih komentara poput „Carstvo je Božje kao“, ili „Ko ima uši da čuje, neka čuje“, Isus ne daje drugo objašnjenje za neku parabolu.

Zato je dobro da zastanemo i jednostavno analiziramo samu priču, kako bismo shvatili na šta nas različita obeležja njenog narativa upućuju. Kada tako pristupimo paraboli o sejaču, javljaju se različite ideje. Seme je isto u svakom slučaju, ali pada na četiri različite vrste tla. Dakle, vrsta tla uveliko utiče na ono što će se dogoditi sa semenom. Umesto jedne neprekidne priče, ta parabola zapravo u sebi sadrži četiri pojedinačne, zaokružene priče. A vreme potrebno da se svaka od njih iznese produžava se sa svakom narednom pričom.

Seme koje padne kraj puta, ptice odmah pozobaju. „I kad sijaše dogodi se da jedno pade ukraj puta, i dođoše ptice i pozobaše ga“ (Marko 4,4).

Seme koje padne na kamenito tlo, može da se održi nekoliko dana ili sedmica, pre nego što propadne, na primer, zato što ga sunce sprži.

Seme koje padne na trnovito tlo, može da se održi još duže, pre nego što dostigne svoj neslavni kraj, i bude ugušeno trnjem.

Ali seme koje padne na dobro zemljište, traje najduže od svih, verovatno čitavu vegetacionu sezonu, što je uobičajeni obrazac u procesu sazrevanja useva.

Tri priče govore o neuspehu, a samo poslednja govori o uspehu – dobrom, izobilnom prinosu zrna. Dužina samih priča, sve duži vremenski period koji svaka od njih obuhvata, kao i činjenica da samo jedna od njih govori o uspehu – sve nam to ukazuje na rizik od neuspeha, ali i na obilan rod u slučaju uspeha.

Ova parabola kao da nam skreće pažnju na cenu učenja i rizike povezane s njim, ali i na bogatu nagradu koja očekuje Isusove sledbenike.

Koje još duhovne pouke možemo naći u prirodi?

ISUSOVO TUMAČENJE

Isus je završio sa pričanjem te parabole, ne dajući nikakvo objašnjenje u prvom trenutku. A prema tekstu (Marko 4,1, Čarnić), to Njegovo pripoveđanje slušao je „silan narod“. Tek kasnije, pred mnogo manjom grupom (Marko 4,10), objasnio je šta ta parabola znači.

Pročitajte tekst Marko 4,13-20. Kako je Isus protumačio parabolu o sejaču?

Isus tumači tu parabolu tako što prepoznaje elemente van priče koji su predstavljeni izvesnim brojem pojedinosti unutar priče. Njegovo tumačenje ukazuje da je ta priča zapravo široka alegorija koja upućuje na stvarni svet, ne obazirući se nužno na svaki pojedini detalj.

Isus označava seme kao „reč“. Ta reč se odnosi na Božju reč, pogotovu kad je propoveda Isus. U stihu Jakov 1,21 kaže se: „Zato odbacite svaku nečistotu i suvišak zlobe, i s krotošću primite usađenu riječ koja može spasiti duše vaše.“

Različita tla su različiti tipovi slušalaca. Prema Isusovom tumačenju, svi slušaju Reč. To jest, seme je posejano na svim tipovima tla. Ali prijem je različit. Utabano tlo na putu je tvrdo, i ptice uspevaju da ugrabe seme. Isus to povezuje sa sotoninim zaklanjanjem istine. Kamenito tlo je plitko. Isus ga povezuje sa ljudima čije je posvećenje površno. Oni nisu izračunali cenu učenja. Tlo zaraslo u trnje i korov guši seme posejano na njemu. Isus objašnjava da to označava životne brige i težnju za bogatstvom, koji guše Reč. A dobra zemlja označava ljude koji slušaju Reč i primaju je, tako da ona u njima sazreva i donosi obilan rod.

Najduža objašnjenja odnose se na kamenito i trnovito tlo. Opisujući slušaoca označene kamenitim tлом, Isus ukazuje na neke uzajamno suprotstavljene elemente – oni s radošću primaju Reč, ali je njihovo učenje kratkotrajno. Kad nastupi progonoštvo, oni otpadaju. S druge strane, slušaoci opisani tлом zaraslim u korov su sušta suprotnost. Oni ne otpadaju zbog loših, već upravo zbog dobrih vremena – njihov fokus je na stvarima ovog sveta umesto na Božjem carstvu. Njihove brige i interesovanja koncentrišu se oko onoga što ovaj svet ima da ponudi.

Razmotrite svoj život. Da li on pokazuje da se neke karakteristike utabanog puta, kamenitog ili trnovitog tla uvlače u vaše iskustvo? To se može dogoditi mnogo neprimetnije nego što mislite. Koje odluke možete doneti da biste se promenili, ukoliko je to potrebno?

RAZLOG ZA GOVORENJE U PARABOLAMA

Pročitajte tekst Marko 4,10-12. Zašto je Isus poučavao u parabolama?

Površnim čitanjem tih stihova stiče se utisak da je Isus poučavao u parabolama da bi one koji su izvan Njegovog najužeg kruga držao u mraku. Međutim, takvo gledište se ne poklapa sa Isusovim postupcima opisanim na drugim mestima u Evanđelju po Marku. U stihovima Marko 3,5.6 Isus žali zbog okorelih srca verskih vođa. U tekstu Marko 3,22-30, On ozbiljno uzima u obzir argumente učitelja zakona i potanko im objašnjava u čemu greše. U tekstu Marko 12,1-12 verske vođe shvataju da se parabola o vinogradarima odnosi na njih. To je zapravo upozorenje kuda ih njihova zavera protiv Njega vodi i kakve će strašne posledice uslediti. A da nije bio zainteresovan za njih, On ih ne bi ni upozoravao na to. Prema tome, Isusove reči zabeležene ovde, u 4. poglavlju, treba pomnije razmotriti da bismo shvatili o čemu se zapravo radi. Isus tu parafrazira tekst Isaija 6,9.10.

Pročitajte tekst Isaija 6,1-13. Šta se tu desilo proroku Isaiji, i koja poruka mu je data da bi je preneo Izraelu?

Isaija dobija viziju Boga u Njegovom hramu i preplavljen je osećajem Božje slave i sopstvene nečistote. Ali, Bog ga čisti i šalje u narod sa jednom šokantnom porukom. Kao i kod Marka, stiče se utisak da ona odstupa od ostatka Knjige proroka Isaije, u kojoj ima mnogo utešnih poruka za Božji narod.

Poruka u tekstu Isaija 6 trebalo je da šokira ljude, da bi ih probudila i navela da se odvrte od svojih zlih puteva. U Evanđelju po Marku, ključ za razumevanje Isusovih reči nalazimo u stihu Marko 3,35. Da bi razumeo Isusove reči i učenja, čovek mora da izvršava Božju volju (Marko 3,35). To uvodi takvog čoveka u Isusovu porodicu. Međutim, oni koji su već zaključili da je Isus *zaposednut* đavolom neće hteti da Ga slušaju.

Smisao Isusovog citiranja reči iz teksta Isaija 6 nije da kaže kako Bog drži ljude izvan nekog svog uskog kruga, već da ih njihove sopstvene, unapred stvorene ideje i tvrdoća srca sprečavaju da prihvate spasonosnu istinu.

Ta istina predstavlja sveobuhvatni okvir parabole o sejaču. Svako sam bira koja vrsta tla će biti. Svako za sebe odlučuje da li će se predati Isusu ili ne. Na kraju krajeva, izbor je na svakome od nas.

SVETILJKA I MERA KOJOM MERIMO

Pročitajte tekst Marko 4,21-23. Šta Isus posebno naglašava u ovoj paraboli o svetiljci?

Kuće u tom delu sveta u Isusovo vreme razlikovale su se po veličini i konstrukciji, što je zavisilo od lokacije i materijalnog statusa. Sledio se grčki obrazac gradnje, tako da su kuće bile zidane oko unutrašnjeg dvorišta, ali sa različitim nivoima prefinjenosti. A možda je Isus govorio i o manjim kućama seljaka. U svakom slučaju, bilo da se radilo o velikoj ili maloj kući, u pitanju je isti princip: jednog dana će istina o Isusu biti otkrivena.

U tekstu Marko 4,21 Isus postavlja dva pitanja. Na prvo pitanje očekuje se negativan odgovor: „Eda li se svijeća užije da se metne pod sud ili pod odar?“, dok bi odgovor na drugo pitanje trebalo da bude pozitivan: „...A ne da se na svijetnjak metne?“ Dakle, Isus tu izlaže jedan apsurdan, skoro šaljiv scenario, da bi istakao svoju misao. Svetiljke treba da osvetljavaju, ili gube svoju svrhu. Stih Marko 4,22 objašnjava tu parabolu napomenom da će sve tajne jednog dana postati javne. Svako kome je hakovan kompjuter ili elektronska pošta zna šta to znači kad tajne postanu javne! Ali ono o čemu Isus ovde govori je evanđelje.

Pročitajte tekst Marko 4,24.25. Na koju pouku nam Isus skreće pažnju parabolom o meri kojom merimo?

U mnogim oblastima sveta sveži proizvodi se prodaju na pijacama. Prodavci uglavnom imaju neku spravu za merenje svoje robe. Uobičajena praksa takvih prodavaca je da na kupljenu robu dodaju još po koji proizvod, kako bi kupci imali osećaj da se prema njima pošteno postupa. Isus, dakle, skreće pažnju na to kako se dobri prodavci odnose prema kupcima, da bi istakao misao o otvorenosti za istinu. Ako je neko otvoren i sledi svetlost, dobiće još više svetlosti. Ali ako je odbacuje, i ono malo što ima biće mu oduzeto.

Kako možemo bolje razumeti taj princip da će nam se meriti onom merom kojom i sami merimo? Razmislite šta to znači kad je reč o vašem ophođenju prema drugima u svakoj prilici.

PARABOLE O RASTENJU SEMENA

Pročitajte tekst Marko 4,26-29. Šta je glavni fokus u ovoj paraboli?

Veći deo Markovog Evanđelja ima svoje paralele u Matejevom ili Luki-nom Evanđelju, ili u oba. Međutim, to nije slučaj sa ovom parabolom. Ona je jedinstvena za Evanđelje po Marku. Fokus te kratke parabole je na procesu rastenja. Isus nagoveštava da je to način na koji funkcioniše Božje carstvo. Ljudi igraju određenu ulogu u tome, ali pravi rast je Božje delo. I to nije beskrajn proces. Priča se naglo završava sazrevanjem semena. Upravo tako, Hristovim drugim dolaskom, naglo će se okončati istorija našeg sveta.

Pročitajte tekst Marko 4,30-32. Šta se posebno naglašava u paraboli o gorušičnom semenu?

Ta parabola naglašava kako nešto sasvim sitno može da izraste u nešto izuzetno krupno. Seme gorušice obično ima od 1 do 2 milimetra u prečniku. Biljka koja je ovde opisana verovatno je crna gorušica (*Brassica Nigra*) sa sićušnim semenom (u jednom gramu ima preko 700 semena). Mada to nije najsitnije seme na svetu, ipak je prilično sitno, pogotovu kad se uporedi sa biljkom koju proizvodi, i koja može da izraste do tri metra u visinu. Isus primećuje da i ptice grade gnezda na drvetu gorušice. To poslednje zapažanje predstavlja aluziju na stih Psalmi 104,12, kao i na tekst Danilo 4,10-12. Psalam 104. govori o Božjoj sili koja se pokazala prilikom stvaranja sveta, a Danilo 4 predstavlja Navuhodonosora kao veliko drvo pod kojim ceo svet nalazi hranu i zaklon.

Smisao Isusovih reči je da će Božje carstvo, koje je otpočelo kao nešto veoma sitno, postati veliko i veoma impresivno. Ljudi u Isusovo vreme možda su gledali s visine na tog prašnjavog putujućeg propovednika iz Galileje sa Njegovom grupom učenika, ali vreme je pokazalo da je Njegovo carstvo blagodatni nastavilo da se širi po celom svetu.

„I propovjediće se ovo jevanđelje o carstvu po svemu svijetu za svjedočanstvo svijem narodima. I tada će doći pošljedak“ (Matej 24,14). Uzmite u obzir kako je „crkva“ izgledala u trenutku kad je Isus izneo to predviđanje. Zašto je to predviđanje tako izvanredno i tako podsticajno za našu veru?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Pouke velikog Učitelja* od Elen G. Vajt pročitajte poglavlje pod naslovom „Iziđe sejač da seje“, str. 33-61 (original).

„Istinska svetost je potpuna predanost službi Bogu. To je uslov istinskog hrišćanskog življenja. Hristos zahteva neograničeno posvećenje, ličnu službu. On traži srce, um, dušu, snagu. Sebičnost ne sme da se neguje. Onaj koji živi sebi nije hrišćanin.

Ljubav mora da bude načelo delovanja. Ljubav je temeljno načelo Božje vladavine na Nebu i na Zemlji i zato mora da postane temelj hrišćanskog karaktera. Jedino ga ona može učiniti i održati nepokolebljivim. Jedino ga ona može osposobiti da se odupre nevoljama i iskušenjima.

A ljubav se pokazuje žrtvovanjem. Plan otkupljenja bio je utemeljen na žrtvi – žrtvi tako širokoj, dubokoj i visokoj, tako nemerljivoj. Hristos je dao sve za nas i oni koji Ga prihvataju biće spremni da za svoga Otkupitelja sve žrtvuju. Pomisao na Njegovu čast i slavu kod njih dolazi pre svega drugog.“ – Elen G. Vajt, *Pouke velikog Učitelja*, str. 48, 49 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. „Ljubav mora da bude načelo delovanja. Ljubav je temeljno načelo Božje vladavine na Nebu i na Zemlji.“ Kako nam krst otkriva tu neverovatnu istinu? Kako mi u svom životu možemo pokazati tu vrstu ljubavi? Zašto moramo da je pokažemo?
2. Kako biste odgovorili nekome ko insistira na tome da je Isus govorio u parabolama da bi držao u mraku sve one koji nisu bili deo Njegovog najužeg kruga? Zašto bi Isus, koji je umro za svako ljudsko biće (videti 1. Jovanova 2,2), namerno držao u mraku ljude radi čijeg spasenja je umro na krstu?
3. Sveća bi trebalo da stoji na svećnjaku, a ne ispod posude (Marko 4,21). Primenite taj princip na delovanje vaše crkve u lokalnoj zajednici. Kako možete uzdići svetiljku još više?
4. Razmotrite parabolu o rastenju semena (Marko 4,26-29). Koju ulogu ljudi imaju u pomaganju semenu evanđelja da poraste, a koju ulogu Bog igra u tome? Mada i mi očigledno imamo izvesnu ulogu u svemu tome, kako da ipak povedemo računa da budemo u potpunosti oslođeni na Boga? Da li je upravo taj stav potpune zavisnosti od Boga, deo onoga što mi treba da preduzmemo da bismo rasli?

MOJI ZAKLJUČCI I ODLUKE

ČUDA OKO JEZERA

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Marko 4,35-41; Psalmi 104,1-9; Marko 5,1-43; 4. Mojsijeva 27,17.

Tekst za pamćenje: „A Isus ne dade mu, već mu reče: idi kući svojoj k svojim i kaži im šta ti Gospod učini, i kako te pomilova“ (Marko 5,19).

Isusova služba bila je u velikoj meri usredsređena na Galileju, a naročito na područje oko Galilejskog mora, jezera približno 21 kilometar dugačkog, i 13 kilometara širokog. To je najveći vodeni basen u toj oblasti i predstavljao je središte života za ljude koji su živeli u njegovoj blizini.

Četvrto poglavlje Evanđelja po Marku završava se tako što Isus i Njegovi učenici putuju preko Galilejskog mora. Podiže se oluja koju Isus stišava tako što progovara vetru i talasima. Šesto poglavlje se završava sličnim prizorom, ali ovog puta Isus hoda po vodi prema svojim učenicima koji su u čamcu. Između te dve scene na vodi, opisana su brojna čuda koja je Isus učinio na kopnu, kao i prve misionerske aktivnosti Njegovih učenika. Te priče su predmet našeg proučavanja za ovu sedmicu.

Sveobuhvatno obeležje tih dramatičnih priča je to što omogućavaju čitaocu da sagleda ko je Isus. To je Onaj koji je u stanju da stiša oluju, da isceli čoveka opsednutog demonima, da izleči ženu koja se samo dotakla Njegove odeće, da vaskrsne mrtvu devojčicu, da propoveda u svom rodnom gradu, da pošalje svoje učenike u misiju, da nahrani 5.000 ljudi sa samo par hlebova i riba, i da hoda po vodi – sve su to neverovatni prikazi sile, koji postepeno vode učenike do spoznaje da je On Božji Sin.

***Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 3. avgust.**

SMIRIVANJE OLUJE

Pročitajte tekst Marko 4,35-41. Šta se dešava u toj priči, i koje pouke možemo izvući iz nje u pogledu toga ko je Isus?

Na početku 4. poglavlja, Isus ulazi u čamac da bi poučavao gomilu ljudi koja se okupila na obali. U tekstu Marko 4,10-12, izgleda da je On izašao iz čamca i da je razgovarao sa učenicima nasamo. A sada, posle dugog dana poučavanja, učenici uzimaju Isusa u čamac „kako bješe“, drugim rečima, vrlo umornog. On odmah tone u san na prostirci koja se nalazila na krmi čamca. Uskoro se na jezeru diže velika oluja i, pošto je čamac u opasnosti da potone, učenici bude Isusa. Na dramatičan način, Isus zapoveda vetru i talasima da se stišaju. Istog trenutka, velika tišina se spušta na jezero. Sasvim razumljivo, učenici su preplašeni pred tim ispoljavanjem božanske sile.

Pročitajte tekst Psalmi 104,1-9. Kako se slika Jahvea, koju tu nalazimo, može uporediti sa Hristom koji stišava oluju?

Priča iz teksta Marko 4,35-41 uklapa se u tipičan biblijski obrazac „teofanije“ – pojavljivanja Boga ili jednog od Njegovih anđela. Takvi događaji imaju pet zajedničkih karakteristika: (1) ispoljavanje božanske sile, (2) ljudski strah, (3) zapovest: „Ne boj se“, (4) reči otkrivenja zašto se Bog ili anđeo pojavio, (5) ljudski odgovor na to otkrivenje. Četiri od tih pet karakteristika prisutno je u ovoj priči: smirivanje oluje predstavlja ispoljavanje božanske sile, a strah učenika je tipičan ljudski strah. Pitanje: „Zašto ste tako strašljivi?“ odgovara zapovesti: „Ne boj se“. Pitanje učenika: „Ko je ovaj dakle?“ predstavlja ljudski odgovor. Ono što nedostaje su reči otkrivenja. I upravo taj nedostajući element je deo motiva „skrivanja i otkrivanja“ koji se provlači kroz celo Evandjelje, i kroz koji će istina o Isusu izaći na videlo. Pitanje koje postavljaju učenici: „Ko je ovaj dakle da ga i vjetar i more slušaju?“ prosto mami čitaoca da odgovori, i time dopuni reči otkrivenja koje nedostaju: On je Božji Sin, Gospod lično.

Razmislite o Božjoj sili. Kako možete naučiti da se oslanjate na tu silu, i da se uzdate u nju u svim aspektima svog života?

MOŽETE LI DA ČUJETE ŠAPAT USRED VIKE?

Pročitajte tekst Marko 5,1-20. Šta možemo da naučimo na osnovu tog izuzetnog izveštaja kad je reč o velikoj borbi i, opet, o Isusovoj sili?

Ako je prethodna noć na jezeru bila nezaboravna, dolazak u gadarinske krajeve sledećeg jutra bio je, u najmanju ruku, podjednako impresivan. Prošlost tog zaposednutog čoveka izložena je do najpotresnijih detalja. Otrgnuvši se od svih stega, živeo je u grobovima i udarao se kamenjem. „Niko ga ne mogaše ukrotiti“ (Marko 5,4) – a onda je sreo Isusa.

Čovek je pojurio ka Isusu. O učenicima, tom prilikom, nema ni pomena (verovatno su se razbežali). A kad je prišao Isusu, čovek Mu se poklonio. Reč „poklonio“ je prevod grčkog glagola *proskineō*, koji se obično koristi za „bogoslužnje“. Po svoj prilici, ovaj čovek je uvideo da je Isus neko ko bi mogao da mu pomogne. Ali kad je otvorio usta, iz njega su povikali demoni, obraćajući se Isusu, koji je ipak, i usred te demonske vike, uspeo da čuje čovekov prošaptani vapaj za pomoć. Kada su zatražili da budu oslobođeni da bi ušli u krdo svinja, Isus im je to dopustio. A onda se čitavo krdo, oko dve hiljade grla, sjurilo niz nasip i podavilo u vodi. Bila je to prava finansijska propast za njihove vlasnike.

Ono što je zapanjujuće je to da su demoni tačno znali ko je Isus, a bili su svesni i svoje nemoći pred Njim, zbog čega Ga dvaput „moliše“ (Marko 5,10.12) da im učini to što su tražili. Očigledno, bila im je poznata Njegova nadmoć nad njima.

Ova priča ima dva glavna obeležja. Prvo, puna je onoga što se, prema starozavetnom zakonu, smatralo oskrnavljenim ili ceremonijalno nečistim. Grobovi i tela umrlih bili su nečisti (4. Mojsijeva 19,11.16). Krvarenje je osobu činilo nečistom (3. Mojsijeva 15). Svinje su bile nečiste (3. Mojsijeva 11,7).

A njeno drugo obeležje, povrh te litanije o nečistoti, je žestok sukob između sila dobra i sila zla, u kom nadvlađuje čas jedna čas druga strana. Isus isteruje demone (dva poena za Isusa), a demoni ubijaju svinje (dva poena za sotonu). Stanovnici onog kraja mole Isusa da ode (dva poena za sotonu), ali Isus šalje natrag isceljenog čoveka kao svog svedoka (tri poena za Isusa). U izvesnom smislu, to je bio čovek od koga se najmanje moglo očekivati da postane misionar, ali on je očigledno imao neverovatnu priču da podeli sa drugima.

Koju nadu možete crpeti iz te priče kad je reč o Isusovoj moći da vam pomogne sa čim god da se borite?

NA ROLERKOSTERU* SA ISUSOM

Pročitajte tekst Marko 5,21-24. Šta posebno pada u oči u vezi sa Jairom?

Verski poglavari poput Jaira uglavnom nisu bili u prijateljskim odnosima sa Isusom (videti Marko 1,22; Marko 3,2.6; Luka 13,14). Dakle, on je, u ovom trenutku, po svoj prilici očajan. Njegovo očajanje se vidi i po tome što pada na kolena pred Isusom. A njegovo preklinjanje je razumljivo svakom roditelju – njegova ćerka je na samrti. Ali on veruje da Isus može da joj pomogne. I, bez ijedne reči, Isus polazi sa tim ocem u njegov dom.

Pročitajte tekst Marko 5,25-34. Šta prekida to putovanje ka Jairovoj kući?

Priča se iznenada prebacuje na drugi prizor, koji takođe izaziva sažaljenje – na ženu koja boluje već dvanaest užasnih godina. Ta priča o Jairu i ovoj ženi je druga sendvič priča u Evanđelju po Marku (videti Marko 3,20-35, o čemu smo govorili u 3. Pouci). U ovoj priči dva potpuno suprotna karaktera, Jair i ta žena, obraćaju se Isusu za pomoć.

Žena prilazi Isusu otpozadi i dodiruje Njegovu odeću. I istog trenutka ozdravlja. A Isus se zaustavlja i pita: „Ko mi je to dotakao odeću?“

U tom trenutku, žena koja je bila toliko bolesna, odjednom se osećala dobro. Međutim, sada je strahovala da se Isus naljutio zbog onoga što se dogodilo. Njena osećanja su se smenjivala brzo, kao u nekoj divljoj vožnji. Ali Isus je želeo da izleči ne samo njeno telo već i dušu.

A onda se vratio Jairu (videti Marko 5,35-43). Osećanja tog starešine sinagoge takođe su se smenjivala divljom brzinom. Isus nije dopustio nikome da pođe sa Njim i roditeljima devojčice, osim Petru, Jakovu i Jovanu. Izjavio je da ona nije umrla, već da spava. Isterao je sve koji su plakali i naricali, i ušao u sobu u kojoj je ležala mrtva devojčica. Uzevši je za ruku, rekao je: „Talitha koum“, što Marko prevodi rečima: „Devojčice, ustani.“ A zapravo reč „talitha“ znači „jagnje“, što je bio izraz od milošte kojim su ukućani nazivali svoju decu. Zapovest da se to sačuva u tajnosti je deo motiva skrivanja i otkrivanja, koji se provlači kroz celo Evanđelje po Marku, ukazujući na to ko je Isus, i na činjenicu da On, na kraju krajeva, ne može ostati sakriven.

* Rolerkoster je vrsta naprave u obliku voza koji ide po šinama velikom brzinom, uz nagle skokove, padove i okrete.

ODBACIVANJE I PRIMANJE

Pročitajte tekst Marko 6,1-6. Zašto su Isusa odbacili ljudi iz Njegovog rodnog grada?

Obično, kad neko iz malog mesta postane popularan, ljudi iz njegovog rodnog kraja uživaju u toj novoj pažnji koja biva skrenuta na njih. Ali ne i ljudi iz Nazareta. Oni su bili iznenađeni i uvređeni Isusovim uspehom kao učitelja i iscelitelja. Izgleda da im je bilo teško da prihvate Njegov prela-zak od građevinskog radnika do učitelja. Možda se izvesno neprijateljstvo javilo i zbog toga što je On većinu svojih čuda učinio u Kapernaumu (vi-deti Luka 4,23). A već je imao nesuglasica i sa svojom porodicom (Marko 3,31-35).

Pročitajte tekst Marko 6,7-30. U kom smislu misija dvanaestorice apostola predstavlja suštu suprotnost u odnosu na pogubljenje Jovana Krstitelja?

To je treća sendvič priča u Evanđelju po Marku (videti 3. Pouku). Misi-ja dvanaestorice apostola, koja se sastojala u raznošenju poruke o Isusu na sve strane, u oštroj je suprotnosti sa zatvaranjem i ućutkivanjem Krstitelja. Učenicima je rečeno da krenu na put bez prtljaga i da se oslone na druge za potporu. Ta strategija zapravo čini misionare zavisnim od ljudi kojima služe, što im pomaže da se povežu sa onima kojima je njihova poruka potrebna.

Međutim, Krstitelj nije imao takvu vezu sa Irodom i njegovom poro-dicom. Jovanova smrt opisana je do zapanjujućih detalja u pogledu toga kako je spletkariša Irodijada iskoristila Irodovu neodlučnost i požudu. Irodijadina ćerka se nadovezala na taj skandalozni plan grotesknim zahte-vom da joj se glava Jovana Krstitelja donese na tanjiru.

Ućutkivanje Krstiteljovog prodornog glasa odigralo se u isto vreme kada je dvanaest apostola objavljivalo poziv na pokajanje, baš kao što je i Jovan činio. S druge strane, Jovanova smrt je nagovestila Isusovu smrt. Jovan je bio pogubljen, sahranjen i o njemu se govorilo da je ustao iz mr-tvih (Marko 6,14-16.29), baš kao što se desilo i sa Isusom (Marko 15 i 16). Te paralelne priče upućuju na krizu koja je očekivala Isusa i Njegove sledbenike.

Da li ste ikad bili odbačeni kao što je bio Isus, ili ste prošli kroz neku teško razumljivu krizu? Šta ste iz tog iskustva naučili, što bi moglo da vam pomogne sledeći put kad vam se nešto slično desi?

DRUGAČIJA VRSTA MESIJE

Pročitajte tekst Marko 6,34-52. S kojim problemom su se Isus i Njegovi učenici suočili, i kako je on bio rešen?

Pošto su se vratili sa svoje misije, učenici kreću sa Isusom ka udaljenoj oblasti na istočnoj obali Galilejskog mora da bi se odmorili. Međutim, velika grupa od 5.000 ljudi stiže na taj prostor pre njih. Videvši da su kao ovce bez pastira, Isus ih celog dana poučava.

Uveče Mu učenici predlažu da raspusti narod kako bi potražili nešto za jelo, ali Isus im kaže da oni treba da nahrane to mnoštvo. Dijalog koji sledi (Marko 6,35-38) pokazuje da učenici o rešenju tog problema razmišljaju na ljudski način. Međutim, Isus rešava problem tako što tu ogromnu gomilu hrani, na čudesan način, sa samo pet hlebova i dve ribe.

Okolnosti ove priče poklapaju se sa popularnim shvatanjem Mesije u Isusovo vreme. Očekivalo se da Mesija oslobodi Izrael od njegovih neprijatelja, i da donese pravednost i mir. A prisustvo velikog broja muškaraca u nenastanjenom području nosilo je sa sobom prizvuk moguće vojne pobune (uporediti sa Jovan 6,14.15; Dela 21,38).

Taj utisak se dodatno naglašava zapažanjem da je Isus video te ljude kao „ovce bez pastira“, što je delimičan citat stiha 4. Mojsijeva 27,17, gde Mojsije traži od Boga da postavi vođu koji će ga naslediti. Ti ustaljeni izrazi u vezi sa pastirom Božjeg naroda pojavljuju se i na drugim mestima u Starom zavetu, uglavnom kao aluzija na to da Izraelu nedostaje vođa ili car (uporediti sa: 1. O carevima 22,17; 2. Dnevnika 18,16; Jezekilj 34,5.6).

Međutim, Isus ne ispunjava njihova pogrešna očekivanja, već šalje svoje učenike na drugu stranu i raspušta narod. I umesto da povede pobunu protiv Rima, šta On radi? Povlači se na goru da bi se molio – suprotno svim očekivanjima naroda.

Za razliku od popularnog shvatanja Mesije kao cara koji oslobađa Izrael, On dolazi da bi oslobodio ljude od robovanja grehu. Njegovo hodanje po vodi otkriva učenicima da je On zaista Gospodar prirode, međutim, On nije došao da vlada, već da položi svoj život kao otkup za mnoge (Marko 10,45).

Šta nam ta priča govori o važnosti ispravnog razumevanja proročanstava? Ako je pogrešno razumevanje Hristovog prvog dolaska mnoge odvelo u propast, koliko bi više štete mogla da nanese pogrešna shvatanja u vezi s Njegovim drugim dolaskom?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Čežnja vekova* od Elen G. Vajt pročitajte poglavlja pod naslovom „Čuti, prestani“ i „Dodir vere“, str. 333-348 (original).

„Svi oni koje Bog vaspitava moraju da otkriju život koji nije u skladu sa svetom, njegovim običajima i postupcima; i svako treba da ima lično iskustvo u sticanju znanja o Božjoj volji. Mi moramo lično da Ga čujemo kako govori srcu. Kada utihne svaki drugi glas i kada u miru čekamo pred Njim, tišina duše čini Božji glas razgovetnijim. On nam nalaže: 'Utolite i poznajte da sam ja Bog' (Psalam 46,10). Samo ovde može se naći pravi pokoj. To je najuspešnija priprema za sve one koji rade za Boga. Usred užurbanog mnoštva i napora snažnog životnog delovanja, duša koja se ovako osvežila, biće okružena atmosferom svetlosti i mira. Život će odisati mirisom i otkrivaće božansku silu koja će dopreti do ljudskih srca.“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 363 (original).

„Njihova nezadovoljna srca pitala su se zar Isus ne može, ako je u stanju da učini tako mnogo čudesnih dela, kojima su bili svedoci, da da zdravlje, snagu i bogatstvo celokupnom svom narodu, oslobodi ga njegovih ugnjetača i uzdigne na položaj moći i časti. Činjenica da je On tvrdio da je Poslan od Boga, a da je ipak odbio da bude Izrailjev car, bila je tajna koju nisu mogli da dokuče. Njegovo odbijanje pogrešno je protumačeno. Mnogi su zaključili da se On nije usuđivao da zahteva svoje pravo zato što je i sam sumnjao u božansku prirodu svoje misije. Na taj način otvorili su svoja srca neverstvu i seme koje je sotona posejao iskazalo je svoj rod u pogrešnom shvatanju i otpadu.“ – *Čežnja vekova*, str. 385 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Ako bi vas neko pitao: *Od čega vas je Isus oslobodio?* – šta biste mu odgovorili?
2. Razgovarajte o tome zašto Bog ponekad dopušta da dobar čovek, poput Jovana Krstitelja, bude bačen u zatvor i pogubljen. Koju utehu i nadu možemo naći, uprkos svim teškim stvarima koje se dešavaju?
3. Koje pouke se u izveštaju o hranjenju 5.000 ljudi nalaze za crkvenu zajednicu koja raspolaze sa malo resursa?
4. Uporedite shvatanja o Isusu koja su popularna danas sa slikom o Njemu koju nalazimo u 5. i 6. poglavlju Evanđelja po Marku. Odnosno, šta je sa onima koji koriste Isusa da bi stekli političku moć i vladali nad drugima?

SPOLJA I IZNUTRA

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Marko 7; Isaija 29,13; 2. Mojsijeva 20,12; Marko 8,11-21.

Tekst za pamćenje: „Ništa nema što bi čovjeka moglo opoganiti da uđe spolja u njega, nego što izlazi iz njega ono je što pogani čovjeka“ (Marko 7,15).

Pouka za ovu sedmicu bavi se sedmim i prvom polovinom osmog poglavlja Evandjelja po Marku. Na početku 7. poglavlja, Isus potpiruje raspravu svojim odbacivanjem verskih običaja. Međutim, On to čini na način koji u velikoj meri podupire nešto što je duboko značajno za hrišćanski život danas.

Isus zatim zadaje zagonetku koja otvara vrata istinskom razumevanju pitanja šta je zapravo vera.

Posle toga, On odlazi u Tir i Sidon i tu se sreće sa izvesnom ženom, za koju će se ispostaviti da je jedina osoba u Evandeljima koja je iz rasprave sa Isusom izašla kao pobednik. Njegov susret sa njom je krajnje neobičan. Ispod glavnog toka narativa postoji par nagoveštaja koje je žena prozrela, a Isus je, zbog njene vere, udovoljio njenom zahtevu.

Sedmo poglavlje Evandjelja po Marku, nakon još jednog isceljenja, otkriva važnu istinu da čuda, koliko god bila upečatljiva, sama po sebi nisu uvek dovoljna da bi se srca otvorila za istinu. Uostalom, od kakve su koristi čuda bila za verske vođe rešene da odbace Isusa?

U 8. poglavlju, razmotrićemo značaj hleba kao simbola učenja i tradicija. Te priče sadrže značajne pouke o smislu i praktičnim aspektima verskog života.

***Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 10. avgust.**

LJUDSKI OBIČAJI NASUPROT BOŽJIM ZAPOVESTIMA

Pročitajte tekst Marko 7,1-13. Koje su značajne istine tu izložene?

Lako se može zamisliti kako deca proučavaju ovaj odlomak u subotnoj školi, a onda odlaze kući i kažu svojim majkama da ne moraju više da peru ruke pre jela, jer je Isus tako rekao. Međutim, ta priča se ne odnosi na higijenu.

U Isusovo vreme, mnogi ljudi u toj zemlji veoma su držali do ritualne čistote. Mada su se prvobitno, u Starom zavetu, ta pravila odnosila samo na sveštenike (2. Mojsijeva 30,17-21), u međuzavetnom periodu, ideja o pranju ruku radi očuvanja ritualne čistote, proširila se i na obične ljude. I upravo u skladu s tim shvatanjem, religiozne vođe dolaze Isusu da bi se žalili na Njegove učenike.

Međutim, Isus ne odgovara direktno na pitanje koje su Mu postavili. Umesto toga, odgovor kojim On brani svoje učenike upućuje slušaocima na dva pravca. Prvo, On citira oštre reči proroka Isaije, koji ukorava narod zato što poštuje Boga samo na rečima, dok mu je srce daleko od Njega (Isaija 29,13). A onda, nadovezujući se na taj citat, izriče osudu nad njihovim običajem da božanske zapovesti zamenjuju ljudskim predanjima.

U drugom delu svog odgovora, Gospod na praktičnom primeru pokazuje o čemu je prorok Isaija govorio. On citira Božju zapovest da treba poštovati roditelje (2. Mojsijeva 20,12), odnosno, voditi brigu o njima kad ostare. A onda suprotstavlja to verskom običaju prema kojem je čovek mogao nešto da posveti Bogu (prilog, *korban*), da i dalje to koristi za sebe, umesto da time pomogne ostarelim roditeljima koji su u oskudici. Možemo samo da zamislimo taj susret: „Žao mi je, oče. Rado bih ti pomogao, ali sam taj novac namenio za hram.“

To je ta vrsta licemerja koju Isus beskompromisno napada. Fariseji su ljudski običaj postavili iznad Božje Reči, i time su počinili greh.

Koji je, dakle, bio odgovor na pitanje fariseja? Isusov odgovor nagoveštava da On ne smatra ubedljivim njihovo insistiranje na tome da je obavezno ritualno pranje ruku u skladu sa Božjom voljom. Naprotiv, Njegov odgovor jasno daje prednost zahtevima Zakona u odnosu na ljudske običaje. (Videti takode: Marko 1,44; Marko 7,10.11; Marko 10,3-8; Marko 12,26.29-31.)

Imamo li mi neke „običaje“ koji bi mogli da budu u sukobu sa načelima Božjeg zakona? Ako imamo, koji bi to običaji mogli da budu?

ČISTE RUKE ILI ČISTO SRCE?

Pročitajte tekst Marko 7,14-19. Šta je Isus mislio pod zagonetkom koju je zadao u stihu Marko 7,15?

Isusove reči u tom odlomku predstavljaju zagonetku za mnoge, posebno kad razmišljaju o svom odnosu prema učenju iz teksta 3. Mojsijeva 11 u pogledu čiste i nečiste hrane. Da li Isus sada ukida te razlike? Da li Crkva adventista sedmog dana greši kada uči da njeni članovi koji jedu meso treba da koriste samo ono sa liste čistih životinja?

Prvo, bilo bi čudno da u tekstu Marko 7,14-19 Isus iznenada odbaci Mojsijeva uputstva, odmah nakon što je podržao Mojsija u odnosu na tradiciju u tekstu Marko 7,6-13. Drugo, sam običaj koji su fariseji tu zastupali nije zasnovan na starozavetnim učenjima, ali, za razliku od njega, zakoni u vezi sa hranom to jesu. I treće, ono što se misli u stihu Marko 7,19, kada se kaže da Isus čisti svu hranu, nije da su zakoni u vezi sa hranom ukinuti, već da je običaj koji se tiče skrnavljenja hrane dodirima, a koji su fariseji uspostavili, zapravo nevažeci. To je, na primer, ta lažna tvrdnja da, ako možete postati nečisti dolaženjem u dodir sa neznabošcima, onda isto tako možete postati nečisti i u dodiru sa hranom koju su oni dotakli.

Pročitajte tekst Marko 7,20-23. Šta, po Isusovim rečima, čini osobu nečistom?

U stihu Marko 7,19 Isus napominje da hrana ne odlazi u srce, već u stomak, odakle prelazi u probavni trakt. S druge strane, u tekstu Marko 7,21-23, On primećuje da zlo potiče iz srca, iz središta čovekove ličnosti. Tom prilikom, Isus navodi niz poroka koji se začinju u zlim mislima, a završavaju se zlim delima.

Kada se toj listi poroka pridoda kršenje pete zapovesti, o čemu je reč u stihu Marko 7,10, vidimo da je svaka zapovest sa druge ploče Dekaloga tu. Osim toga, Isus u tekstu Marko 7,7 govori o uzaludnom bogoslužjenju, o kršenju onoga što se nalazi u samoj srži prve četiri zapovesti Dekaloga. Dakle, Isus u tom odlomku, posmatranom u celini, stoji kao branilac Božjeg Zakona.

Možda je vaša teologija ispravna, ali ko poseduje vaše srce – u celini i bez ostatka?

MRVICE ZA PSE

Pročitajte tekst Marko 7,24-30. Koje se važne pouke nalaze u toj priči?

Posle jučerašnjeg izazovnog proučavanja, priča u ovom odlomku ponovo pokreće neka zbunjujuća pitanja. Zašto Isus tako grubo odgovara ovoj ženi, praktično je nazivajući psom?

On to ne objašnjava otvoreno, ali dve karakteristike Njegovog odgovora ovoj ženi sugerišu šta On zapravo hoće da kaže. U stihu Marko 7,27, Isus kaže da „prvo“ treba da se nahrane deca. A kad postoji nešto što je „prvo“, sasvim je logično da postoji i nešto što je „drugo“. Druga karakteristika je to što Isus koristi deminutiv (umanjeni oblik) reči *pas*, ne u smislu „psić“, već, u ovom kontekstu, pas kojem je dopušteno da boravi u kući, za razliku od uličnih pasa. Žena se, u svom razgovoru sa Isusom, hvata za ta dva nagoveštaja, što nam pomaže da objasnimo njen odgovor.

A njen odgovor je vrlo oštroman. Ona kaže: „Da, Gospode; ali i psi pod trpezom jedu od mrva djetinjijeh“ (Marko 7,28).

Kako je ova žena uspela da smisli takav odgovor Isusu? Nesumnjivo, ljubav prema ćerki podsticala ju je da nastavi. Ali i sam Isus joj je pružio ohrabrenje. Rekao je „prvo“, ukazujući da bi moglo da postoji i „drugo“. Osim toga, nagovestio je da je ona „pas pod stolom“. I baš kao što se pas nalazi u kući ispod stola, tako je i ona klečala kod Isusovih nogu moleći za pomoć za svoju ćerku. Zato se i pozvala na pravo koje psi imaju na hranu koja je pala na pod.

Ženin odgovor otkriva njenu veru. To što je moćno čudo isceljenja svoje ćerke na daljinu nazvala „mrvicom“, podrazumeva istovremeno da je Isusova moć izuzetno velika (jer, ako je takvo čudo „mrvica“, kakva bi tek bila cela vekna?), i da udovoljavanje njenom zahtevu za Njega predstavlja nešto sitno. Isus je bio dirnut i uslišio je njenu molbu.

„Svojim postupanjem prema njoj, pokazao je da ona koja je smatrana odbačenom od Izraela nije više tuđin, već dete Božje porodice. A kao dete, ima pravo na Očeve darove.“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 401 (original).

Zašto su predrasude prema pripadnicima drugih rasa i naroda u potpunosti suprotnosti sa Isusovim učenjem? Kako možemo tražiti da budemo očišćeni od tog zla?

SVEZAN JEZIK

Pročitajte tekst Marko 7,31-37. Ko je bio doveden pred Isusa i šta je Isus učinio za njega?

Vraćajući se u Galileju iz krajeva Tira i Sidona, Isus nije išao najkraćim putem. Izgleda da je krenuo uzbrdo, severno od Tira, prošao kroz krajeve Sidona, a zatim se spustio u unutrašnjost, u oblast severoistočno od Galilejskog mora, da bi na kraju stigao i do samog mora. Bio je to zaobilazni put, verovatno da bi dobio više vremena da poučava svoje učenike.

U tekstu se ne kaže tačno ko je tog čoveka doveo do Isusa, ali njegov problem je bio vrlo jasan – nije mogao da čuje i teško je govorio. Gubitak sluha izoluje ljude od njihovog okruženja, a duboka gluvoća im uveliko otežava da nauče da govore. Problem tog čoveka je verovatno bio dugogodišnji.

Isus je razumeo neprilike u kojima se čovek nalazio i poveo ga je u stranu nasamo. A način na koji ga je iscelio vrlo je neobičan, pogotovu za današnje čitaoce. Stavio je svoje prste u čovekove uši, pljunuo, dotakao njegov jezik i uzdahnuo. Razumljivo je što Isus dotiče obolele delove tela čoveka kog se sprema da izleči, ali zašto uzdiše? Elen G. Vajt primećuje: „Uzdahnuo je na misao o ušima koje se neće otvoriti istini, i jezicima koji su odbili da priznaju Otkupitelja.“ – *Čežnja vekova*, str. 404 (original).

Isus je na čudesan način obnovio čovekov sluh i osposobio ga da jasno govori. Ali Njegov uzdah ilustruje ograničenja koja je Bog sam sebi postavio s obzirom na čovekovu slobodnu volju. On nam neće nametati svoju volju. Svi ljudi su slobodni da izaberu u kom smeru će ih njihov život voditi – ka Knezu života, ili ka knezu tame. Isus može da otvori gluve uši, ali neće prisiliti neverna srca da priznaju Njegovo mesijanstvo.

Ova kratka priča takođe ilustruje šta Bog može da učini za one koji Mu se svojevolejno obrate. Možda ste i vi doživeli sličnu zanemoćalost kad ste pokušali da govorite o svojoj veri – kao da vam je jezik svezan u pogledu onoga što treba da kažete. Ali ovo čudo nam pruža ohrabrenje da Gospod Isus može da otvori naše uši, da bismo bili osetljivi za potrebe drugih, i imali odgovarajuće reči koje će ih podići na njihovom putovanju.

Šta vi činite sa darovima sluha i govora koji su vam povereni? Jer, to su darovi! Kako se služite njima?

ČUVAJTE SE NEZDRAVOG HLEBA

Pročitajte tekst Marko 8,11-13. Koji pristup fariseja je Isusa duboko razočarao?

Zašto Isus nije jasno pokazao svoju božansku silu i ubedio te nedokazane ljude? Taj problem nas vraća na kraj 3. poglavlja Evandjelja po Marku, gde Isus govori o grehu protiv Svetog Duha. Ako su nečije uši i oči zatvorene, još jedno čudo, pa čak ni znak sa neba, neće ih uveriti. To bi jednostavno bilo odbačeno, kao i sve pre toga. Čak ni čuda nisu dovoljna da ubede one koji su odlučni u svom neverovanju.

Pročitajte tekst Marko 8,14-21. Šta su učenici zaboravili i koju opomenu im Isus tom prilikom upućuje?

Isus koristi tu priliku da upozori svoje učenike na „kvasac“ farisejski i Irodov (Marko 8,15), misleći pri tom na njihova učenja (uporediti sa Matej 16,12).

Međutim, učenici to pogrešno razumeju i misle da je Isus to rekao zato što nisu kupili hleb. I kao obično, kad bi učenici nešto pogrešno razumeli, Isus ih poučava. On postavlja niz pitanja, od kojih je prvih nekoliko retoričke prirode, čime izražava svoje razočaranje zato što nisu razumeli Njegovu misiju. Taj Isusov govor podseća na ono što je rekao u tekstu Marko 4,10-12 o onima koji se nalaze napolju. Njegove snažne reči trebalo je da probude učenike iz njihove duhovne letargije.

U tekstu Marko 8,19,20, Isus im postavlja jednostavno pitanje o tome koliko su kotarica ostataka pokupili nakon što je On nahranio najpre 5.000 (Marko 6,30-44), a onda i 4.000 ljudi (Marko 8,1-10), čime im poručuje da je do tad već trebalo da razumeju činjenicu da ograničeni resursi, sami po sebi, ne predstavljaju nikakvu prepreku za Gospodnjeg Mesiju. Njegovo poslednje pitanje u tekstu Marko 8,21 ponovo je retoričke prirode: „Kako ne razumijete?“ Uostalom, razmislite šta su sve oni dotad već videli i doživeli sa Isusom.

Kako možemo naučiti da svoje srce i um držimo otvorenim za realnost Božjeg postojanja i Njegove ljubavi? Razmislite detaljnije o svim dokazima o Bogu i Njegovoj ljubavi koji su nam dati. Zašto nam se čini da je, ipak, ponekad tako lako sumnjati?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Čežnja vekova* od Elen G. Vajt pročitajte poglavlja pod naslovom „Predanja“, „Srušene ograde“ i „Pravi znak“, str. 395-409 (original).

„Koliko je među Hristovim sledbenicima danas, kao i u stara vremena, raširen ovaj podmukli, varljivi greh! Kako je često naša služba Hristu i naša zajednica jednog sa drugim narušena tajnom željom za uzdizanjem svoga „ja“! Kako se brzo javlja želja da sami sebi čestitamo i želja za ljudskim odobravanjem! Samoljublje, želja za lakšim putem od onoga koji je Bog odredio, vodi ka zameni božanskih pravila ljudskim teorijama i predanjem. Reči Hristove opomene izgovorene su Njegovim učenicima: 'Čuvajte se kvasca farisejskoga.'

Hristova vera je čista iskrenost. Revnost za Božju slavu je pobuda usađena Svetim Duhom, jer samo Njegovo uspešno delovanje može da usadi ovu pobudu. Jedino Božja sila može da otkloni samoživost i licemerstvo. Ova promena je znak Njegovog delovanja. Kada vera koju prihvatamo razori sebičnost i prtvornost, kada nas vodi da tražimo Božju slavu, a ne svoju, možemo biti sigurni da je to pravi put. 'Oče, proslavi ime svoje!' (Jovan 12,28) bilo je osnovno pravilo Hristovog života i ako Ga sledimo, to će postati osnovno pravilo našeg života. On nam zapoveda da hodamo 'kao što je On hodio' i 'po tom razumemo da Ga poznamo, ako zapovesti Njegove držimo' (1. Jovanova 2,6.3).“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 409 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Koje ste hrišćanske običaje otkrili a koji vam pomažu da sačuvate čisto srce?
2. Ko su „nečisti“ ljudi u vašoj zajednici? Šta možete učiniti da biste ih privukli evanđelju?
3. Razmislite kao razred šta možete učiniti da biste, na jednostavne načine, negovali širenje evanđelja u svom susedstvu.
4. Pročitajte tekst Marko 8,1-10, o tome kako je nahranjeno 4.000 ljudi. Šta se menja u tumačenju tog teksta zbog činjenice da je ta gomila verovatno bila sastavljena od neznabožaca? Zašto ne bi trebalo da bude nikakve razlike?
5. Kako se možemo uspešno zaštititi od duboko usađene želje koju svi mi, kao pala bića, imamo, a to je da veličamo sami sebe?

POUČAVANJE UČENIKA – 1. DEO

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Marko 8,22-38; Matej 20,29-34; Jovan 12,25; Marko 9,1-50; Malahija 4,5.6; Luka 9,30.31.

Tekst za pamćenje: „I dozvavši narod s učenicima svojim reče im: ko hoće za mnom da ide neka se odreče sebe i uzme krst svoj, i za mnom ide“ (Marko 8,34).

Prva polovina Evanđelja po Marku usmerava pažnju na to ko je Isus. Njegova moćna učenja i čuda upućuju u istom smeru – On je Mesija. Na ovoj ključnoj prekretnici u narativu, Isus će postaviti svojim učenicima pitanje šta oni misle o tome ko je On.

Petar će dati jasan odgovor na to pitanje, i Isus će odmah početi da objašnjava kuda Ga vodi Njegov put kao Mesije, a mi znamo da je to krst.

Od poslednjeg dela 8. poglavlja pa sve do kraja 10. poglavlja Evanđelja po Marku, Isus se usredsređuje na to da svoje učenike pouči o svom putovanju. U ovim poglavljima On će izneti proročanstva o krstu. To će biti praćeno posebnim uputstvima o učenishvu. Te snažne pouke ostaju relevantne i danas.

Ovaj odlomak drugog po redu Evanđelja omeđen je pričama o isceljenju dva različita slepa čoveka. Jedna se nalazi na polovini osmog, a druga na kraju 10. poglavlja. Ti čudesni „graničnici“ na dramatičan način ilustruju činjenicu da učenishvo podrazumeva duhovni uvid u to ko je Isus i kuda On ide. A Njegova učenja, kao i u slučaju dvanaestorice učenika pre 2.000 godina, i danas suočavaju učenike sa visokom cenom, ali i ogromnom prednošću hodanja za Isusom.

***Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 17. avgust.**

JASAN VID

Pročitajte tekst Marko 8,22-30. Zašto su Isusu bila potrebna dva dodira da bi iscelio tog slepog čoveka i koje pouke proishode iz tog izveštaja?

Evandjelja izveštavaju o izvesnom broju slepih ljudi koje je Isus iscelio. Osim ovog odlomka iz teksta Marko 8, izlečen je i slepi Vartimej, kao što je zabeleženo u stihovima Marko 10,46-52. Matej govori o dvojici slepih ljudi (Matej 20,29-34), a Jovan 9 iznosi priču o isceljenju čoveka slepog od rođenja, koji se umio u Siloamskoj banji.

Međutim, ova priča u tekstu Marko 8 je sasvim jedinstvena. Ona se pojavljuje samo kod Marka, i tu je reč o jedinom Isusovom čudu koje zah-teva ponovljeni postupak da bi donelo savršeno zdravlje. Kao deo te priče, pominje se dirljivi trenutak kada Isus uzima čoveka za ruku i izvodi ga iz sela. Prosto može da se oseti Njegovo saosećanje zbog čovekove onesposobljenosti.

Ali zašto su bila potrebna dva dodira? Budući da je to jedino čudo u kom se javlja ponovljeni postupak, verovatno nije u pitanju nikakav nedostatak sile sa Isusove strane. Mnogo je verovatnije da je tu reč o jednoj živoj paraboli, koja pokazuje kako je ponekad potrebno vreme da se duhovni uvid razvije. Takvo tumačenje podupire i literarni obrazac tog odlomka u Evandelju po Marku, gde je Isusovo izlaganje učenicima o Njegovoj predstojećoj smrti i vaskrsenju smešteno između dva izveštaja o isceljenju slepih. Na taj način, obnovljenje vida postaje metafora za uče-ništvo zasnovano na duhovnim uvidima.

Učitelji vole da postavljaju pitanja. Ona su često ključ kojim se učeni-cima otvara put ka razumevanju. Ovaj odlomak iz teksta Marko 8 pred-stavlja prelomni trenutak u Evandelju. Tri pojedinosti podupiru ovu tvrd-nju. Prvo, Isus ispituje učenike o svom identitetu, što pre tog trenutka nije činio. Drugo, Petar je prvi čovek koji nije zaposednut demonima, a koji izjavljuje da je Isus Mesija. Treće, odmah nakon tog otkrivenja ko je On, Isus počinje da objašnjava kuda ide – na krst.

Zašto Isus traži od svojih učenika da nikome ne govore da je On Me-sija? To deluje kao suprotno zdravom razumu, budući da je reč o neop-hodnosti uspostavljanja Božjeg carstva. Međutim, u Isusovo vreme naziv „Mesija“ je imao politički prizvuk u smislu rušenja rimskih vlasti. Isus pak nije došao da bi bio ta vrsta mesije. Zato je pozivao na ćutanje u vezi sa Njegovim identitetom.

Čemu nas ta priča uči o prilikama kada je važno ne izgovoriti neke stvari, koliko god da su istinite?

CENA UČENIŠTVA

Pročitajte tekst Marko 8,31-38. Čemu nas Isus tu uči o ceni hodanja za Njim?

Učenici su došli do ključne prekretnice u svom odnosu sa Isusom. Oni sada znaju da je On Mesija. Čitalac Evanđelja po Marku to zna od samog početka knjige (Marko 1,1), tako da je u prednosti nad ponekad zbunjanim učenicima.

U prvom trenutku kad je pozvao svoje učenike, Isus im je rekao da će ih učiniti ribarima ljudi (Marko 1,17). Tada nije bilo pomena ni o kakvim nevoljama. Ali sada, kad su saznali ko je On zaista, Isus im otkriva cilj svoje misije – da je neophodno da On mnogo postrada, da bude odbačen i ubijen, a onda, trećeg dana da ustane.

To je šokantna novost. Petar, koji je upravo priznao da je Isus Mesija, povlači Ga u stranu i čak počinje da Ga ukorava zbog tih Njegovih reči. Pisac Evanđelja sve to izlaže na indirektan način, u 3. licu, ali sada direktno navodi Isusove reči, koje mora da su duboko pogodile Petra kada ih je čuo. Isus ga naziva sotonom i traži od njega da Mu se skloni s puta, jer njegovo razmišljanje nije u skladu sa Božjom voljom.

„Ovakve Petrove reči nisu mogle biti pomoć i okrepljenje Isusu u velikom iskušenju koje Mu je predstojalo. One nisu bile u skladu sa Božjim ciljem blagodatni izgubljenom svetu, ni sa poukom o samopožrtvovnosti, koju je Hristos došao da pruži svojim ličnim primerom.“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 415 (original).

Isusovi sledbenici su pozvani da imaju isti cilj koji i On ima – da uzmu svoj krst i da Ga slede. Raspeće je bilo najsuroviji, najsramotniji i krajnje ponižavajući metod sprovođenja smrtne kazne koji su Rimljani praktikovali. Svako je želeo da izbegne krst. Zašto bi onda iko poželeo da uzme krst kao simbol svoje posvećenosti Isusu?

Isus objašnjava ne samo cenu učenja već i njegovu ogromnu vrednost. Prema hrišćanskoj veri, paradoksalno, gubljenje života postaje način da se on nađe. Nasuprot tome, zadobiti ceo svet a izgubiti večni život potpuno je besmisleno. Kao što je to misionar Džim Eliot vrlo elegantno sročio, kad je u svom dnevniku zapisao 28. oktobra 1949: „Nije lud onaj koji daje nešto što ne može da sačuva, da bi dobio nešto što ne može da izgubi.“

„Koji ljubi dušu svoju izgubiće je, a ko mrzi na dušu svoju na ovom svijetu, sačuvaće je za život vječni“ (Jovan 12,25). Kako ste vi doživeli realnost ovih reči?

GORA I MNOŠTVO

Pročitajte tekst Marko 9,1-13. Šta su Petar, Jakov i Jovan videli jedne noći kada su bili sa Isusom?

Isusovo predviđanje zabeleženo u stihu Marko 9,1, da neki od onih koji su sa Njim neće okusiti smrti pre nego što vide Božje carstvo kako dolazi u svojoj slavi, ispunilo se u roku od nekoliko dana, kada je On poveo Petra, Jakova i Jovana na visoku goru da budu s Njim nasamo. Tu se On preobrazio pred njima i pokazao im se u slavi nebeskog carstva.

Ilija i Mojsije iz nebeskog carstva došli su i razgovarali sa Isusom. Luka beleži da su oni razgovarali o Isusovom odlasku (grčki: *eksodos*) koji je trebalo da se dogodi u Jerusalimu (Luka 9,30.31). Taj prizor slave bio je, dakle, povezan sa Isusovom predstojećom smrću na krstu (uporediti sa Marko 9,9). To je trebalo da pruži učenicima nadu kada Ga budu videli raspetog.

Sledećeg jutra, pošto su se spustili sa planine, trojica učenika ispituju Isusa o tvrdnjama da prvo treba da dođe Ilija. To je verovatno povezano sa očekivanjima da će Ilija ponovo da se pojavi pre dolaska Mesije (uporediti sa Malahija 4,5.6). Isus odgovara da je Ilija već došao, čime ih upućuje na Jovana Krstitelja. I baš kao što su ubili Jovana, tako će i Isus umreti od njihove ruke, ali će ustati trećeg dana.

Posle te noći slave, prizor koji ih je zatekao u podnožju gore bio je žalosno haotičan (videti Marko 9,14-29). Devetorica učenika susrela su se sa dečakom koga je zaposeo demon i koga nisu mogli da izleče. Kada Isus stupa na scenu, svi trče da Ga vide. Priča u nastavku razotkriva moć demona nad tim detetom. A Isusu kao da treba baš dosta vremena da se potanko raspita o detaljima njegove zaposednutosti. Ispostavlja se da je to previše za dečakovog oca, kome izleću reči: „Ako što možeš pomozmi nam, smiluj se na nas“ (Marko 9,22).

Isus se odmah hvata za taj nagoveštaj sumnje. Njegov odgovor može se parafrazirati rečima: „Šta misliš pod tim: 'Ako možeš?'“ (Marko 9,23). Iznenada, kao gromom pogođen, otac uviđa da njegov sin nije jedini koji ima problem – i on sam ima problem sa neverovanjem. A njegovo neverovanje moglo je imati za posledicu da mu sin ne bude izlečen. Očajan, otac se hvata za Isusovu milost, izgovarajući nezaboravne reči: „Vjerujem, Gospode! pomozmi mojemu nevjerju!“ (Marko 9,24). Isus tada isceljuje dečaka.

Kada ste, ako je bilo takvih situacija, morali da povičete: „Verujem! Pomozmi mom nevjerju“? Šta ste naučili iz tih iskustava?

KO JE NAJVEĆI?

Pročitajte tekst Marko 9,30-41. Po čemu se razlikuje Isusovo drugo predskazivanje sopstvene smrti i vaskrsenja (uporediti sa: Marko 8,31)? Takođe, oko čega se učenici raspravljaju, i koji savet im Isus daje?

U prvoj najavi svoje smrti i vaskrsenja, Isus govori o onima koji će Ga odbaciti i ubiti. U drugoj najavi, Isus govori o činjenici da će Ga neko izdati. Izdajnik se u tom trenutku ne spominje, ali čitalac zna ko je on, jer je Juda već označan kao takav (videti: Marko 3,19). I ponovo, Gospod govori da će biti ubijen i da će trećeg dana ustati. Ali učenici ovog puta kao da su još manje zainteresovani za pojedinosti tog predskazanja nego što su to bili prvi put. Nepoželjne vesti ne pokreću diskusiju.

U stihu Marko 8,27 vidimo da se Isus nalazio severno od Galilejskog mora, u blizini Cezareje Filipove. Stih Marko 9,30 opisuje Ga kako prolazi kroz Galileju, a u stihu Marko 9,33 navodi se da je ušao u Kapernaum. Otuda, nije teško zamisliti to Njegovo putovanje od severa ka jugu. Međutim, On ulazi u Kapernaum sam, jer su dvanaestorica učenika zaostali za Njim. U kući, Isus ih pita o čemu su se raspravljali usput. Niko ne progovara, što je siguran znak da im je neprijatno zbog tog pitanja, skoro kao deci kada ih uhvate u nečemu što znaju da je pogrešno. Jer, njihov razgovor vodio se oko toga ko je najveći. Koliko god ljudi bili nesprenni to da priznaju, pitanje o tome ko je najveći je nešto o čemu svako ponekad razmišlja. Međutim, u Božjem carstvu, ta ideja se okreće naglavačke.

Isus odgovara na taj problem u dva koraka. Prvo, On jasno izjavljuje da ako hoćete da budete prvi (najveći), morate da postanete sluga. Zatim On na delu pokazuje šta je pod tim mislio. Očigledno, neko dete je stajalo u blizini i slušalo ih. Isus uzima to dete i stavlja ga usred njihovog kruga. To je verovatno bilo zastrašujuće za dete. Ali Isus ga onda uzima u naručje, opuštajući situaciju. Nastavljajući poučavanje, On kaže da ako primite dete, primite Njega. A ako primite Njega, primite Njegovog Oca. Prema tome, dete, najniže po rangu, povezano je sa samim Bogom.

Jovan zatim postavlja pitanje u vezi sa onima koji su izvan Isusovog najužeg kruga, na šta On iznosi važnu pouku: ko nije protiv nas, taj je za nas. Gospod time potvrđuje da pomaganje onima koji se nalaze u hrišćanskoj službi, čak i u nečemu sitnom, ne prolazi nezapaženo na nebu.

Kakvo je biblijsko shvatanje veličine za razliku od svetovnog shvatanja? Ka kojim vi težite?

ZDRAV ČOVEK U PAKLU

Pročitajte tekst Marko 9,42-50. Šta povezuje Isusova učenja u ovom odlomku?

U prvi mah, ovaj odlomak deluje kao zbir nepovezanih Isusovih učenja, koja se navode jedno za drugim bez neke posebne logike. Međutim, bliže razmatranje otkriva da svako sledeće učenje sadrži određenu krilaticu koja ga povezuje sa prethodnim. Ceo odlomak se vrti oko tri glavna izraza koja nas, korak po korak, vode napred u ovom poučavanju. Ti izrazi su: „sablazniti“ (na engleskom doslovno: „navesti na greh“), „oganj“ i „so“.

Prvo učenje bavi se „malima“, što se odnosi na novoobraćene vernike. Učiteljima i vođama u Božjem carstvu poverena je odgovornost da se posebno brinu o tim novim obraćenicima, baš kao što se, prema starozavetnoj etici, vodilo računa o najslabijima u društvu – o udovicama, siročadi i došljacima. Služeći se hiperbolom, Isus kaže da bi bilo bolje udaviti se u moru nego sablazniti nekog od tih „malih“.

Krilatica „sablazniti“ vodi do najdužeg učenja u ovom odlomku. Pred čitaocem se javljaju dve nedoumice. Prvo, da li Isus zaista uči ljude da odseku ruku ili nogu, ili da iskopaju sebi oko? Drugo, da li On uči o večno gorućem paklu? Odgovor na prvo pitanje je: Ne, Isus ne uči o sakaćenju sebe – to je bilo zabranjeno u judaizmu (uporediti sa: 5. Mojsijeva 14,1; 1. O carevima 18,27.28). Gospod jednostavno koristi hiperbolu da bi istakao svoju misao. Ako je tako strašno izgubiti ruku, nogu ili oko, koliko je tek strašnije za hrišćanina da učini greh!

Odgovor na drugo pitanje takođe je negativan: Ne, Isus ne uči o večno gorućem paklu. Kako to znamo? Prvo, ceo odlomak sadrži izvesnu dozu komičnosti. Zamislite ljude kako ulaze u nebeski grad sa jednim okom, jednom rukom ili jednom nogom. A onda zamislite one koji u punom zdravlju ulaze u pakao. Zar ne bi trebalo da bude obrnuto? Zdrav čovek u paklu? To je komedija. Takva komičnost u vezi sa tako ozbiljnom temom navodi nas na pomisao da Isus tu, zapravo, ilustruje svoju poruku hiperbolom. Greh treba shvatiti tako ozbiljno, kao da je bolje izgubiti ruku, nogu ili oko nego zgrešiti.

A što se pakla tiče, njegove posledice su večne, a ne oganj ili pakao sam po sebi. „Jer Bogu tako omilje svijet da je i sina svojega jedino-rodnoga dao, da nijedan koji ga vjeruje ne pogine, nego da ima život vječni“ (Jovan 3,16; italik dodat). Oni koji budu izgubljeni neće go-reti zauvek. Oni će umreti zauvek, što je veoma velika razlika!

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Čežnja vekova* od Elen G. Vajt pročitajte poglavlja pod naslovom „Služba“ i „Ko je najveći?“, str. 426-446 (original).

„Pre časti ide poniznost. Da popuni visoko mesto pred ljudima, Nebo bira radnika koji, kao Jovan Krstitelj, zauzima nisko mesto pred Bogom. Učenik koji najviše nalikuje detetu najuspešniji je u radu za Boga. Nebeska bića mogu da saraduju sa onim koji ne želi da uzvisi sebe, već da spasava duše.“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 436 (original).

„Svim onim što nam je kao prednost dato nad drugima – bilo to obrazovanje ili uglađenost, plemenitost karaktera, hrišćansko vaspitanje, versko iskustvo – dužni smo onima koji imaju manje mogućnosti i – koliko god to leži u našoj moći – treba da im služimo. Ako smo jaki moramo da podupremo ruke slabijih. Anđeli slave koji stalno gledaju lice nebeskog Oca, raduju se službi ovim najmanjima. Oni se naročito brinu za duše koje su uplašene, koje imaju mnoge i neprijatne crte karaktera. Anđeli su uvek prisutni tamo gde su najpotrebniji, kraj onih koji imaju najžešće borbe sa sobom i čije prilike su veoma obeshrabrujuće. U ovoj službi saradivaće Hristovi pravi sledbenici.“ – *Čežnja vekova*, str. 440 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Pročitajte ponovo tekst Marko 8,27-29. Koliko često priznajete pred drugima da verujete u Isusa kao u Hristosa (Mesiju, Izbavitelja)?
2. Koja je prava ravnoteža između iskustva druženja sa Hristom na vrhu gore i iskustva služenja potrebama drugih u njenom podnožju?
3. Razgovarajte u razredu o vašim odgovorima na pitanje o veličini, postavljeno na kraju proučavanja za sredu. Šta ste zaključili o razlici između toga kako svet gleda na veličinu i kako Bog gleda na nju? Koje pojedince ovaj svet smatra velikim, a Bog ih možda ne smatra takvima? Nasuprot tome, koga Bog smatra velikim, a ovaj svet ga ignoriše ili možda čak i prezire? Šta nam ta razlika govori o tome koliko su zapravo izvitopereni i izokrenuti ideali ovog sveta?
4. Kako možemo naučiti da shvatamo greh tako ozbiljno da bismo, kao što Isus kaže, radije bili osakaćeni nego da grešimo?

POUČAVANJE UČENIKA – 2. DEO

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Marko 10; 1. Mojsijeva 1,27; 1. Mojsijeva 2,24; Galatima 4,1.2; Rimljanima 6,1-11; Isaija 11,1-16.

Tekst za pamćenje: „Jer sin čovječij nije došao da mu služe nego da služi, i da da dušu svoju u otkup za mnoge“ (Marko 10,45).

Ove sedmice bavićemo se 10. poglavljem Evanđelja po Marku, čime ćemo zaokružiti ovaj poseban odeljak u kom Isus poučava svoje učenike tokom pripreme za krst. Otprilike polovina tog poglavlja bavi se samim učenicima, a ostatak pitanjima važnim za učenje, ali sagledanim kroz sočiva drugih, koji stupaju u dodir sa Isusom. Farijeji dolaze i raspravljaju se s Njim na temu razvoda. Roditelji dovode svoju decu da ih Isus blagosilja. Jedan bogataš se raspituje o večnom životu, a slepi čovek traži da progleda.

Ovo poglavlje sadrži važna učenja o tome šta znači slediti Isusa, posebno kada je u pitanju život ovde i sada: o braku, deci, odnosu prema bogatstvu, o nagradi i ceni sledbeništva. Kruna svega toga je isceljenje drugog slepog čoveka (Marko 10,46-52; uporediti sa: Marko 8,22-26), koje predstavlja zadnji graničnik ovog odlomka knjige (Marko 8,22-10,52) i prelepu ilustraciju o tome koja je cena hodanja za Isusom i ka čemu nas to vodi.

Sve te pouke, uzete zajedno, pripremaju Isusove sledbenike – bilo one od pre 2.000 godina ili ove u dvadeset prvom veku – za izazove koji prate učenje.

***Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 24. avgust.**

BOŽJI PLAN ZA BRAK

Pročitajte tekst Marko 10,1-12, kao i: 1. Mojsijeva 1,27 i 1. Mojsijeva 2,24. Koja zamka se krila iza pitanja o razvodu koje su postavili fariseji, i koje pouke je Isus izneo u svom odgovoru?

U ovom odlomku, fariseji pitaju Isusa da li je dozvoljeno čoveku da se razvede od svoje žene. Među farisejima, razvod se smatrao zakonitim. Pitanje je bilo samo po kom osnovu. Šamajeva škola je bila restriktivnija i dopuštala razvod samo u slučaju nerađanja dece, materijalnog i emotivnog zanemarivanja, ili bračnog neverstva. S druge strane, Hilelova škola je bila dosta popustljivija, dopuštajući razvod praktično iz bilo kog razloga, ali je njihov proces odobravanja razvoda bio složeniji, što je doprinosilo da se stvari malo uspore.

Zato može biti pomalo čudno što oni postavljaju Isusu pitanje da li je razvod uopšte prihvatljiv. Međutim, iza tog pitanja krila se zavera da Isusu stvore problem sa Irodom Antipom, upraviteljem oblasti istočno od Jordana, gde se Isus u tom trenutku nalazio. Antipa se razveo od svoje žene i oženio se Irodijadom, ženom svog brata. Irod je pogubio Jovana Krstitelja upravo zbog njegovog prekora u vezi sa tim nedopuštenim odnosom (videti Matej 14,1-12).

Ali Isus na to uzvraća sopstvenim pitanjem: Šta je Mojsije zapovedio u tom pogledu? Tekst na koji se fariseji pozivaju u svom odgovoru je 5. Mojsijeva 24,1-4, koji opisuje konkretan slučaj ponovnog sklapanja braka nakon razvoda. Izraelci su u Mojsijevo vreme već praktikovali razvod, tako da je taj slučaj opisan u 5. Mojsijevoj 24 trebalo da pruži zaštitu ženi. Međutim, u Isusovo vreme, to je bilo izokrenuto od strane škole Hilel da bi se olakšao razvod iz praktično bilo kog razloga. I tako je zakon koji je trebalo da zaštiti ženu korišćen da bi se olakšalo njeno napuštanje.

Umesto da se s njima upusti u raspravu o običajnom pravu iz 5. Mojsijeve 24, Isus se osvrće na Božji prvobitni ideal za brak, opisan u 1. i 2. poglavlju 1. Mojsijeve. On primećuje da je Bog u početku stvorio muškarca i ženu (1. Mojsijeva 1,27), dve individue. Zatim je tu istinu povezao sa stihom 1. Mojsijeva 2,24, gde se kaže da će čovek ostaviti svoje roditelje i pridružiti se svojoj ženi, i da će to dvoje postati jedno telo. Taj koncept jedinstva postaje osnov Isusove potvrde bračne veze. Ono što je Bog sastavio, ljudi ne treba da rastavljaju.

Šta vaša crkvena zajednica može da učini kako bi ojačala brakove u vašoj sredini? Kako pomažete onima čiji su se brakovi već raspali?

ISUS I DECA

Pročitajte tekst Marko 10,13-16. Šta je Isus učinio za one koji su Mu doveli svoju decu?

Mada su deca bila uveliko željena u drevnom svetu (a naročito dečaci u toj kulturi kojom su dominirali muškarci), rađanje i odgajanje dece nije bilo lako. Bez moderne medicinske brige, rizici po majke prilikom rađanja, kao i po novorođenčad, mlađu i stariju decu bili su izuzetno visoki. U mnogim kulturama postojali su tradicionalni lekovi i amajlije koji su se koristili za zaštitu tih ranjivih pojedinaca od zlih sila.

Iako su bila željena, deca su imala nizak društveni status, i bila su zapravo u istom rangu sa robovima (Galatima 4,1.2). U grčko-rimskom svetu, neželjena deca ili ona koja su imala neki deformitet ostajala su bez zaštite, ili su čak bacana u reku. Dečaci su bili cenjeniji od devojčica. Ponekad su ženske bebe ostavljane napolju da umru u prirodi. Ponekad su te napuštene bebe bile „spasavane“, samo da bi bile odgajane i prodavane kao roblje.

Učenici, po svemu sudeći, nisu razumeli Isusovo učenje iz teksta Marko 9, o tome da treba primiti Božje carstvo kao dete (Marko 9,33-37). Zato sada prekorevaju ljude koji su doveli svoju decu da ih Isus blagoslovi, verovatno misleći da On nema vremena za tako jednostavan zadatak.

Ali nisu bili u pravu. Isus je zato ogorčen. Kroz celo Evanđelje po Marku vidimo da Isus na neke ljudske postupke reaguje dosta burno, i veoma je poučno to što je jedna od tako snažnih reakcija bila usmerena upravo prema onima koji su sprečavali decu da Mu pridu.

On snažno insistira na tome da učenici ne smeju da stanu na put deci. A zašto? Zato što Božje carstvo pripada njima, i čovek mora da ga primi iz perspektive i sa stavom deteta – što verovatno upućuje na jednostavno, prostođušno uzdanje u Boga.

„Ne dopustite da vaš nehristoliki karakter pogrešno predstavi Isusa. Nemojte svojom hladnoćom i grubošću udaljavati decu od Njega. Nemojte ih navoditi da pomisle da Nebo za njih neće biti prijatno mesto ako i vi budete tamo. Nemojte govoriti o veri kao nečemu što deca ne mogu da razumeju, ili postupati tako kao da se od njih ne očekuje da prihvate Hrista u svom detinjstvu. Nemojte doprinosti da stvore pogrešan utisak o tome da je Hristova vera sumorna, i da zbog toga što će doći Hristu, moraju da se odreknu svega što život čini radosnim.“ – Elen G. Vajt, *U potrazi za boljim životom*, str. 43, 44 (original).

Kako možete bolje da otkrijete Isusa deci iz svog okruženja?

NAJBOLJE ULAGANJE

Pročitajte tekst Marko 10,17-31. Koje su ključne pouke o veri i ceni učenja za svakoga, bogatog ili siromašnog, otkrivene ovde?

Pristup ovog čoveka ukazuje na njegovu iskrenost i poštovanje prema Isusu. On pritrčava, kleči pred Njim, i postavlja Mu pitanje od suštinske važnosti za sudbinu svake duše: *Koji su zahtevi da bi se nasledio večni život?* Isus odgovara tako što ga upućuje na drugu ploču Dekaloga. I ponovo, čovek pokazuje svoj idealizam izjavljujući da se svega toga pridržava još od detinjstva.

Od sva četiri Evanđelja, samo Marko primećuje da je Isus zavoleo ovog čoveka. Ima nečeg privlačnog u njegovom idealizmu. Ali Isus proverava njegovu iskrenost pozivajući ga da proda sve što ima i da Ga sledi. I čovek odlazi pokunjen jer je imao velike posede. Zapravo, on i nije u pravom smislu držao zapovesti. Kršio je prvu zapovest, postavljajući nešto drugo iznad Boga u svom životu. Njegovo bogatstvo bilo je njegov idol.

Isus zatim objašnjava koliko je bogatstvo zavodljivo, i da je lakše nekoj krupnoj životinji, poput kamile, da prođe kroz sitne iglene uši, nego bogatom čoveku da uđe u nebo.

Učenici su zapanjeni tim Isusovim rečima i pitaju se ko uopšte može biti spasen. Tada Isus, u stihu Marko 10,27, iznosi poentu priče: „Ljudima je nemoguće, ali nije Bogu: jer je sve moguće Bogu.“

Stih Marko 10,27 je zgodna misao za završetak priče – ne možete dospeti na nebo sopstvenim naporima, potrebna vam je Božja blagodati da biste bili spaseni.

Međutim, Petar opet istrčava, izjavljujući da su on i njegovi prijatelji napustili sve da bi sledili Isusa. Isus odgovara da ono što neko ostavi da bi sledio Njega, nije ništa u odnosu na ono što će primiti – i sada i „na onome svijetu“.

Poenta je u sledećem: Hristova smrt je ono što rešava problem ljudske krivice, a nakon toga, Hristova blagodati i Njegov vaskrsli život su ono što nas osposobljava za poslušnost Njegovim zapovestima.

Pročitajte tekst Rimljanima 6,1-11. Na koji način ti stihovi otkrivaju realnost Božje blagodati u našem životu, koja nas istovremeno opravdava i čini novim ljudima u Njemu?

MOŽETE LI DA PIJETE IZ MOJE ČAŠE?

Pročitajte tekst Marko 10,32-45. Kako ti stihovi otkrivaju uporno nerazumevanje učenika, ne samo kad je reč o Isusovoj misiji već i o tome šta znači slediti Ga?

Isus se na svom putovanju sve više približava Jerusalimu, i usput otkriva svojim učenicima šta će se tamo dogoditi. Međutim, to nije scenario u koji oni veruju, i ne žele o tome da slušaju. Isusova jasna određenost u vezi sa pojedinostima Njegove smrti i vaskrsenja prosto je frapantna. Ali ako to nije ono što želite da čujete, onda je lako sve to odbaciti.

A to je očigledno ono što su Jakov i Jovan učinili kada su prišli Isusu sa svojim privatnim zahtevom. Isus, s pravom, traži od njih da se konkretnije izjasne šta žele, i oni odgovaraju da žele da sede s Njim sa desne i leve strane u Njegovoj slavi. Lako je nama sada da kritikujemo njihov zahtev kao egocentričan. Međutim, njih dvojica su sebe u potpunosti posvetili Isusovoj službi, i te njihove želje verovatno nisu bile sasvim sebične po prirodi.

Isus nastoji da produbi njihovo razumevanje u pogledu toga šta zapravo traže. On ih pita da li mogu da piju iz Njegove čaše ili da budu kršteni Njegovim krštenjem. Njegova čaša biće čaša patnji u Getsimaniji i na krstu (uporediti sa Marko 14,36), a Njegovo krštenje biće Njegova smrt i sahrana (Marko 15,33-47), događaji koji su paralelni Njegovom krštenju, opisanom u tekstu Marko 1.

Međutim, Jakov i Jovan to ne vide. Oni glatko odgovaraju da mogu. Isus zatim proročki izjavljuje da će oni zaista ispiti Njegovu čašu i biti kršteni Njegovim krštenjem. Jakov je bio prvi od apostola koji je umro mučeničkom smrću (Dela 12,2). Jovan je živio najduže od svih apostola i bio je prognan na ostrvo Patmos (Otkrivenje 1,9). Međutim, Isus napominje da je mesto u slavi nešto što određuje sam Bog.

A kako su ostali učenici reagovali na taj Isusov odgovor? Ne baš najbolje. Ista grčka reč, *aganakteō*, „biti ljut, ogorčen“, koristi se u stihovima Marko 10,41 i Marko 10,14, da bi se opisao Isusov gnev zato što su držali decu podalje od Njega.

Isus zatim poziva celu grupu da se okupi, i iznosi jedno od svojih najdubljih učenja. On ističe da neznabožački vladari koriste svoju moć u ličnu korist. Ali u Božjem carstvu moć uvek mora da se koristi za uzdizanje i blagosiljanje drugih. Isus ih predvodi na tom putu kao Vladar Božjeg carstva. Na koji način? Tako što daje sopstveni život kao otkup – a to baš i nije bilo ono što su Njegovi sledbenici očekivali da čuju.

Šta znači to da, kao hrišćani, treba da budemo „sluge“ drugima? Odnosno, kako to načelo dolazi do izražaja u našim svakodnevnim odnosima sa ljudima?

„ŠTA HOĆEŠ DA UČINIM ZA TEBE?“

Pročitajte tekst Marko 10,46-52. Kako je Vartimej reagovao na Isusov prolazak?

Do tog trenutka u Evanđelju po Marku, uz par izuzetaka, Isus je govorio ljudima da ne šire glas o Njegovim čudima i o tome ko je On. U ovom izveštaju, kada On napušta Jerihon, jedan slepi čovek koji prosi pored puta, pošto je čuo da je to Isus iz Nazareta, počinje da viče: „Sine Davidov Isuse! pomiluj me!“ (Marko 10,47). U skladu sa motivom skrivanja i otkrivanja u ovoj knjizi, gomila preuzima ulogu onoga koji poziva na ćutanje, bezuspešno pokušavajući da učutka tog bučnog prosjaka.

Ali Vartimej je nepokolebljiv, i viče još glasnije: „Sine Davidov! pomiluj me!“ (Marko 10,48). Njegove reči su istovremeno priznanje vere u Isusa kao Mesiju i izraz poverenja u to da On može da ga isceli. Sa titulom „sin Davidov“ u Isusovo vreme bila su povezana dva koncepta – povratak cara na izraelski presto (uporediti sa tekstovima: Isaija 11; Jeremija 23,5,6; Jeremija 33,15; Jezekilj 34,23,24; Jezekilj 37,24; Mihej 5,2-4; Zaharija 3,8; Zaharija 6,12), i očekivanje da ta ličnost bude iscelitelj i egzorcista.

Isus zastaje i traži da pozovu tog slepog čoveka. Značajno je što ovaj slepi čovek zbacuje svoj ogrtač dok prilazi Isusu. Slepí ljudi u Isusovo vreme nalazili su se na dnu društvene lestvice, uporedo sa udovicama i siročadi. Ti pojedinci su živeli ispod egzistencijalnog nivoa i pretila im je realna opasnost. Ogrtač je predstavljao čovekovu sigurnost. To što ga je Vartimej ostavio za sobom, značilo je da ima poverenja da će ga Isus izlečiti.

I Isus ga nije razočarao. Zaista, ko god se u Evanđeljima obratio Njemu za pomoć, uvek ju je i dobijao. Isus je Vartimeju postavio isto pitanje koje je postavio i Jakovu i Jovanu u tekstu Marko 10,36: „Šta ćeš da ti učinim?“ (Marko 10,51). Bez ikakvog oklevanja, slepi čovek traži da mu se obnovi vid, a Isus to istog trenutka čini. I čovek odmah kreće putem za Njim.

Ovom pričom završava se odeljak posvećen učenishtvu u Evanđelju po Marku, pri čemu ona služi kao graničnik, uporedo sa drugom pričom o isceljenju slepog čoveka, zabeleženom u tekstu Marko 8,22-26. Te dve priče poručuju da je učenishтво, u suštini, gledanje na svet novim očima. Taj obnovljeni vid možda u prvom trenutku nije baš sasvim jasan, ali uvek podrazumeva hodanje za Isusom putem kojim nas On vodi.

Na koji način ste i vi u nekom trenutku povikali: „Sine Davidov Isuse! pomiluj me!“? Šta se dogodilo i šta ste naučili iz tog iskustva?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Čežnja vekova* od Elen G. Vajt pročitajte poglavlja pod naslovom „Blagosiljanje dece“ i „Još ti jedno nedostaje“, str. 511-523 (original).

„Isus je uvek voleo decu. Prihvatao je njihove izraze naklonosti i njihovu iskrenu, neusiljenu ljubav. Zahvalno veličanje sa njihovih čistih usana bila je muzika za Njegove uši i osveženje za Njegov duh, kada je bio zamo-ren dodirom sa lukavim i licemernim ljudima. Kuda god je Spasitelj išao, dobroćudnost Njegovog lica i Njegovo nežno, ljubazno držanje zadobijalo je ljubav i poverenje dece.“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 511 (original).

„Onima koji se, kao i mladi poglavar, nalaze na visokim, poverljivim položajima i imaju veliko imanje, može izgledati kao prevelika žrtva odricanje od svega da bi sledili Hrista. Ali to je pravilo koje važi za sve koji žele da postanu Njegovi učenici. Poslušnost se mora pokazati u svemu što je prihvaćeno. Samoodricanje je suština Hristove nauke. Često se iznosi i poučava jezikom koji izgleda vrlo zapovednički, zato što ne postoji drugi način za čovekovo spasenje osim da se odlučno odbaci sve ono što će, ako se gaji, slomiti celo biće.“ – *Čežnja vekova*, str. 523 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Na koje načine možemo pomoći deci i mladima da ostanu povezani sa Hristom i crkvenom zajednicom? Zašto je važno da to radimo?
2. Ponekad čujemo kako ljudi kažu da im nije stalo do novca. To nije tačno. Svima je stalo do novca, i u tome nema ničeg lošeg. U čemu onda može biti problem sa novcem, i zašto verni hrišćani, bilo da su bogati ili siromašni, moraju voditi računa o tome kako se odnose prema njemu?
3. Ako bi vas Isus pitao: „Šta hoćeš da ti učinim?“, šta biste Mu odgovorili?
4. Razmislite pažljivije o Isusovim rečima, zapisanim u tekstu Marko 10,43-45. Šta znači živeti na takav način? Kako učimo da služimo umesto da nama služu? Šta to znači kada je reč o načinu na koji živimo i komuniciramo sa drugima?

MOJI ZAKLJUČCI I ODLUKE

SUKOBI U JERUSALIMU

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Marko 11; 1. O carevima 1,32-48; Zaharija 9,9.10; Isaija 56,7; Jeremija 7,11; Marko 12,1-34.

Tekst za pamćenje: „I kad stojite na molitvi, praštajte ako što imate na koga: da i otac vaš koji je na nebesima oprostí vama pogreške vaše“ (Marko 11,25).

Seriya od pet polemika između Isusa i verskih vođa zabeležena je u 2. i 3. poglavlju Evanđelja po Marku (videti 3. Pouku). U pouci za ovu sedmicu videćemo da Isus, po svom dolasku u Jerusalim, vodi seriju od šest polemika sa verskim vođama. Ta dva niza rasprava su kao graničnici na početku i završetku Njegove ovozemaljske službe. Svaka od njih bavi se pitanjima važnim za hrišćanski život. Isusova uputstva, čak i u tim polemičkim situacijama, pružaju usmerenje vernicima kad je reč o osnovnim pitanjima vere ali i praktičnim pitanjima svakodnevnog iskustva.

Verski poglavari dolazili su da se suprotstave Isusu, da Ga zbune i pobede, ali nikad nisu uspevali u tome. Deo pouke za ovu sedmicu obuhvata analizu onoga što navodi ljude da se suprotstave Bogu i razmatranje onoga što hrišćani mogu da učine da bi srušili predrasude i pogovorili srcima onih koji se opiru pozivima Duha.

U tekstu Marko 11 opisana je Isusova služba u Jerusalimu na Pasahu (mart – april). Deo Evanđelja po Marku, od 11. do 16. poglavlja pokriva period od nešto više od jedne sedmice, što znači da se tempo narativa značajno usporava. S druge strane, prvih 10 poglavlja pokriva period od približno tri i po godine. Takvo usporavanje ukazuje na važnost tih završnih prizora.

***Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 31. avgust.**

TRIJUMFALNI ULAZAK

Pročitajte tekstove Marko 11,1-11 i Zaharija 9,9.10. Šta se tu dešava?

Polovina ove priče odnosi se na onaj događaj kad je Isus poslao dvojicu učenika u obližnje selo, da dovedu magare na kom će On ujahati u Jerusolim. Zašto je toliko vremena utrošeno na taj izveštaj?

Postoji dvostruki odgovor na to pitanje. Prvo, on pokazuje Isusove proročke moći, uvećavajući dostojanstvo Njegovog dolaska i povezujući ga sa Božjom voljom. Drugo, ovaj aspekt priče povezuje se sa tekstom Zaharija 9,9.10 koji govori o caru kao nekome ko ulazi u Jerusolim jašući na magarcu. To podseća na Solomonov ulazak u Jerusolim na magarcu (1. O carevima 1,32-48), kada je Adonija pokušao da uzurpira presto, i kad je David zapovedio da Solomon odmah bude krunisan.

„Pet stotina godina pre Hristovog rođenja, prorok Zaharija je tako predskazao dolazak Cara u Izrailj. Ovo proročanstvo sada treba da se ispuni. On koji je tako dugo odbijao carske počasti, sada dolazi u Jerusolim kao obećani Naslednik Davidovog prestola.“ – Elen G. Vajt, *Čeznja vekova*, str. 569 (original).

Jerusolim je smešten na brdovitom terenu, na nadmorskoj visini od otprilike 740 metara. U Isusovo vreme njegovo stanovništvo je brojalo možda 40.000 – 50.000 ljudi, ali taj broj bi značajno porastao tokom Pashhe. Grad se prostirao na približno 250 jutara zemlje, pri čemu je samo hramska gora zauzimala oko 37 jutara. Prelepi hramski prostor dominirao je gradom.

Isus je ušao sa istoka, spuštajući se sa Maslinske gore i verovatno prošao kroz Zlatnu kapiju dolazeći na Hramsku goru (kapiju koja je sada zazidana). Čitav grad se uzburkao zbog Njegovog dolaska, jer su svi prepoznali značaj Njegovog simboličnog čina. Gomila koja je pratila Isusa uzvikivala je *Osana*, izraz koji je prvobitno značio „spasiti sada“, ali je konačno poprimio značenje „slava Bogu“.

Vreme za tajnovitost i skrivanje, na čemu je Isus insistirao u većem delu Evanđelja po Marku, prošlo je. Sada Isus otvoreno ulazi u Jerusolim u dobro poznatom, carskom simboličkom maniru. On ulazi u hram, ali budući da je već kasno, jednostavno gleda unaokolo, a onda se povlači u Vitaniju sa dvanaesticom učenika. I ono što je moglo da se pretvori u nered i pobunu, završava se tako što se On tiho povlači. Međutim, sledeći dan će biti drugačiji.

Ideja o jahanju na magarcu upućuje na poniznost. Zašto je to tako važna karakterna crta, naročito za hrišćane? U svetlu krsta, na šta mi možemo da budemo ponosni?

PROKLETO DRVO I OČIŠĆENI HRAM

Pročitajte tekst Marko 11,12-26. Kakav je značaj događaja koji su tu opisani?

Ujutru, kad je pošao iz Vitanije, udaljene od Jerusalima jedva nešto više od tri kilometra, Isus je bio gladan. Ugledavši u daljini olistalu smokvu, prišao joj je ne bi li našao na njoj neki rani plod. To se ne bi smatralo krađom, budući da se, prema starozavetnom zakonu, smelo jesti ono što se zatekne u tuđem polju ili voćnjaku da bi se utolila glad (3. Mojsijeva 19,9; 3. Mojsijeva 23,22; 5. Mojsijeva 23,25). Ali nije našao nijedan plod i rekao je drvetu: „Da otsad od tebe niko ne jede roda dovijeka“ (Marko 11,14). Bio je to vrlo čudan i neuobičajen postupak za Isusa, ali ono što je usledilo odmah potom bilo je još šokantnije.

A to što se sledeće dogodilo, verovatno se odigralo u spoljašnjem dvorištu hrama, gde se odvijala prodaja žrtvenih životinja (običaj koji je Kafaja uveo nedugo pre toga). Isus rasteruje prodavce iz dvorišta, da bi mir bogoslužnja mogao da se vrati. Taj Njegov postupak je direktan napad na one koji su odgovorni za sistem službi u hramu.

Isus povezuje dva starozavetna stiha kao oštar prekor toj nesvetoj trgovini. On insistira na tome da je hram dom molitve za sve narode (Isaija 56,7), što nedvosmisleno uključuje i neznabošce. Zatim kaže da su vođe od njega napravile hajdučku pećinu (Jeremija 7,11). Na kraju tog neverovatnog dana, Isus napušta grad sa svojim učenicima (Marko 11,19).

A na povratku u grad sledećeg jutra (videti Marko 11,20-26), učenici ostaju zapanjeni ugledavši smokvu koja se osušila iz korena. U svom objašnjenju onoga što se dogodilo, Isus iznosi pouku o molitvi i praštanju. Šta sve to znači?

Ta dva događaja predstavljaju četvrtu sendvič-priču u Evanđelju po Marku (videti 3. Pouku). U takvim pričama javlja se dramatisovana ironija, koja se ogleda u tome što paralelni karakteri vrše suprotne radnje, ili suprotni karakteri vrše paralelne radnje. U ovoj priči, drvo smokve i hram stoje paralelno. Isus proklinje drvo, ali čisti hram, što su suprotne radnje. A ironija je u tome što verske vođe sada kuju zaveru da ubiju Isusa, što nagoveštava ukidanje hramskih službi, koje su se ispunile u Isusu.

Šta je to u vašem životu što Isus treba da očisti? Kako se to dešava?

KO TE JE OVLASTIO DA TO ČINIŠ?

Pročitajte tekst Marko 11,27-33. S kojim pitanjem se verske vođe sučeljavaju sa Isusom i kako im On odgovara?

Dan nakon što je Isus očistio hram, verske vođe se suočavaju s Njim u dvorištu hrama, i pitaju Ga po čijem ovlašćenju je to uradio. Oni ne traže istinu, već nastoje da Ga uvuku u zamku. Ako bi rekao da je Njegova vlast od Boga, oni bi negirali da jedan običan drvodelja može da ima takvu vlast. Ako bi priznao da je Njegova vlast od ljudi, proglasili bi Ga za nekakvog ludaka.

Ali Isus je prozreo njihovu zamku i zato kaže da će im odgovoriti ako oni najpre odgovore na Njegovo pitanje. A ono što ih pita jeste da li je Jovan dobio ovlašćenje da krštava od Boga ili od ljudi. Istog trenutka, vođe uviđaju da su se zapravo sami našli u zamci. Ako kažu da je to bilo od Boga, Isus će pitati: „Zašto mu onda niste verovali?“ A nisu smeli ni da kažu da je od ljudi, jer su se plašili naroda. Zato su slagali, rekavši da ne znaju. To je Isusu pružilo priliku da odbije da odgovori na njihovo pitanje.

Pročitajte tekst Marko 12,1-12. Šta je Isus rekao odmah pošto je odbio da odgovori na pitanje fariseja i kakav učinak je to imalo?

Isus izlaže parabolou o vinogradu, njegovom vlasniku i vinogradarima, kojima je on iznajmio to polje. Ova Isusova priča ima velike sličnosti sa parabolom o vinogradu koju nalazimo u tekstu Isaija 5, gde Bog iznosi optužbe protiv nevernog Izraela. Svako bi uočio paralelu, a posebno verske vođe.

Priča se odvija na najneobičniji način, tako što vinogradari odbijaju da predaju vlasniku deo plodova vinograda. Umesto toga, oni zlostavljaju i ubijaju njegove slugе. Na kraju, vinogradar šalje svog voljenog sina, očekujući da će bar njega poštovati. Ali to se ne dešava. Oni začudo pomišljaju da će, ako ubiju vlasnikovog sina, vinograd pripasti njima. Nelogičnost njihovog rezonovanja je zapanjujuća, i presuda koja će im biti izrečena sasvim je opravdana.

Isus je tom pričom zapravo uputio religioznim vođama najozbiljnije upozorenje o tome kuda njihovi koraci vode. Sagledana u tom svetlu, Njegova parabola je opomena izrečena s ljubavlju. Još uvek nije prekasno za njih da se promene i izbegnu siguran sud. I neki će se zaista pokajati, promeniti i prihvatiti Isusa. Ali neki neće.

ZEMALJSKE DUŽNOSTI I NEBESKI REZULTATI

Pročitajte tekst Marko 12,13-27. Šta se tu dešava i kojim istinama Isus tu uči?

Verske vođe su pokušavale da uhvate Isusa u nečemu zbog čega će moći da Ga optuže, bilo pred rimskim namesnikom ili pred narodom. U ovoj raspravi, sporno pitanje bilo je plaćanje poreza. Na tom mestu i u to vreme, odbijanje da se plati porez moglo se smatrati pobunom protiv rimske vlasti, što je bio ozbiljan prestup.

Isusov odgovor da treba dati caru ono što je carevo, a Bogu ono što je Božje, izvukao Ga je iz te zamke, ali je ujedno poslužio i kao značajno uputstvo o vernikovoju odgovornosti prema vlastima. „Izjavio je da pošto žive pod zaštitom rimske sile, treba da joj daju potporu koju zahteva, sve dotle dok se to ne sukobi sa uzvišenijom obavezom. Međutim, dok se miroljubivo pokoravaju zemaljskim zakonima, oni u sva vremena treba da se prvo pokoravaju Bogu.“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 602 (original).

Ono što potom sledi je pitanje o vaskrsenju mrtvih. Sadukeji su bili sveštenička grupa koja je, kao Svete spise, prihatala samo pet Mojsijevih knjiga. I nisu verovali u vaskrsenje mrtvih. Scenario koji su izložili pred Isusom, verovatno je bio hipotetički. Odnosio se na sedmoricu braće i jednu ženu. Prema Mojsijevom zakonu, da bi se imanje sačuvalo unutar porodice, ako bi neki čovek umro a da nije imao sinove, njegov brat je bio dužan da se oženi njegovom udovicom, i svako dete rođeno u takvoj zajednici zakonski bi pripadalo preminulom čoveku (5. Mojsijeva 25,5-10).

Trudeći se da diskredituju učenje o vaskrsenju, sadukeji ukazuju na moralnu dilemu oko toga čija će supruga ta žena biti posle vaskrsenja. Isus uzvraća na taj njihov argument u dva koraka, pozivajući se na Sveto pismo i na Božju silu. Prvo, On opisuje Božju moć da vaskrsava mrtve, i nagoveštava da na nebu neće biti ženidbe i udaje. Zatim, brani učenje o vaskrsenju pozivajući se na tekst 2. Mojsijeva 3,1-22, gde Bog kaže da je On Bog Avramov, Isakov i Jakovljevi. A prema Isusovim rečima, to znači da će oni biti vaskrsnuti. Jer, ne mogu ostati mrtvi ako je Bog – Bog Avrama, Isaka i Jakova koji, u ovom trenutku, jesu mrtvi.

Ako bi vas neko pitao: „Da li ste iskusili Božju silu?“ – šta biste odgovorili i zašto?

NAJVEĆA ZAPOVEST

Pročitajte tekst Marko 12,28-34. Koje značajno pitanje je ovaj prijateljski raspoložen učitelj zakona postavio, i koji dvostruki odgovor mu je Isus dao?

Sve do tog trenutka u Evanđelju po Marku većina verskih vođa, uz par izuzetaka, neprijateljski su raspoloženi prema Isusu. To je posebno važno za Jerusolim, gde se Isus sukobio sa vođstvom oko bogoslužjenja u hramu – onoga što čini samu srž judaizma. Otuda, činjenica da je jedan zakonik, slušajući sve te rasprave, i usred preovlađujućeg neprijateljstva prema Isusu ipak pokazao da ceni Njegove odgovore, mnogo govori i o iskrenosti i o hrabrosti tog čoveka. Bilo bi mu lakše da se jednostavno povukao i samo posmatrao šta se dešava, čak i ako je osetio naklonost prema Isusu. Ali ovaj čovek to ne čini.

Svojim pitanjem o tome koja zapovest je najvažnija, ovaj zakonik zadire u samu srž religije. Isus odgovara jednostavno i jasno, citirajući „Šemu“, priznanje vere unutar judaizma, zabeleženo u tekstu 5. Mojsijeva 6,4.5. Najveća zapovest, kaže Isus, jeste da voliš Boga celim srcem, dušom, umom i snagom, odnosno, celim svojim bićem. Isus daje tom zakoniku i više nego što je tražio, navodeći sledeću najvažniju zapovest, i ponovo citirajući Stari zavet, ovog puta tekst 3. Mojsijeva 19,18 – voleti svog bližnjeg kao sebe samog.

Ponekad se ljudi pitaju kako je moguće zapovediti nekome da voli. Ali kulturni kontekst u kom je ta zapovest iz 5. Mojsijeve izrečena, pomaže nam da to objasnimo. Taj način izražavanja potiče iz drevnih sporazuma između različitih strana, a sam izraz za „ljubav“ odnosi se na vernost zahtevima sporazuma, i njihovom doslednom ispunjavanju. Dakle, taj pojam se, iako ne isključuje postojanje duboke naklonosti između strana, mnogo više odnosi na postupke koji pokazuju takvu lojalnost.

Pošto je bio iskren, ovaj zakonik se, uvidevši jasnoću i jednostavnost Isusovog odgovora, složio s Njim. Možemo samo da zamislimo mrštenje ostalih verskih vođa kada je taj iskreni učitelj zakona potvrdio Isusov odgovor kao ispravan, što niko drugi nije bio spreman da učini. Isus je takođe pohvalio tog zakonika zbog njegovog iskrenog odgovora, rekavši mu da nije daleko od Božjeg carstva. Međutim, ne biti daleko ne znači biti unutra. Ono što je tom zakoniku još uvek nedostajalo, bilo je da prepozna ko je Isus zaista i da Ga sledi, što je sledeći korak na putovanju vere.

Kako učimo da volimo Boga i da volimo bližnje kao sebe same? Zašto krst predstavlja ključ za postupanje po tim zapovestima?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Čežnja vekova* od Elen G. Vajt pročitajte poglavlja pod naslovom „Osuđeni narod“, „Ponovno očišćenje hrama“ i „Sukob“, str. 580-609 (original).

„Hristov čin proklinjanja drveta, koje je On svojom silom načinio, stoji kao opomena svim Crkvama i svim hrišćanima. Niko ne može da živi po Božjem zakonu ako ne služi drugima. Međutim, ima mnogo onih koji ne žive milosrdnim, nesebičnim Hristovim životom. Neki koji sebe smatraju odličnim hrišćanima ne razumeju u čemu se sastoji služba Bogu. Oni smišljaju i proučavaju kako da ugode sebi. Deluju samo da ugode sebi. Vreme ima vrednost za njih samo ako mogu da sabiraju za sebe. U svim životnim zbivanjima to je njihov cilj. Oni ne služe drugima, već samo sebi. Bog ih je stvorio da žive u svetu u kome mora da se pokaže nesebična služba. On je odredio da svojim bližnjima pomažu na svaki mogući način. Međutim, njihovo „ja“ je tako veliko da ne mogu da vide ništa drugo. Nisu u vezi sa čovečanstvom. Oni koji tako žive samo za sebe, slični su smokvi koja je imala lep spoljašnji izgled, ali je bila bez roda. Oni se drže oblića pobožnosti, ali bez pokajanja ili vere. Na rečima poštuju Božji zakon, ali im nedostaje poslušnost. Govore, ali ne čine. U prokletstvu izrečenom nad smokvinim drvetom, Hristos je pokazao kako je u Njegovim očima mrsko to uzaludno pretvaranje. On izjavljuje da je onaj koji javno greši manje kriv od onoga koji po imenu služi Bogu, a ne rađa nikakav rod u Njegovu slavu.“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 584 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Razmislite o smislu Hristovog čišćenja hrama. Kako bi taj princip mogao da se primeni na našu crkvu danas? Kako bi takvo čišćenje moglo da se sprovede?
2. Kroz sva Evandelja, uvek iznova, Isus se poziva na Pisma i tvrdi da se ona moraju ispuniti. Šta nam to govori o njihovoj presudnoj važnosti za život vere? Zašto moramo odlučno odbaciti svaki pokušaj da se omalovaži autoritet Svetog pisma, a pogotovu tvrdnja da ono predstavlja samo ljudske ideje o Bogu, o tome ko je On i kako On deluje?
3. Gde je prava linija razgraničenja između crkve i države? Kako Isusovo učenje iz teksta Marko 12,13-17 usmerava tu diskusiju?
4. Potražite tekstove koji govore o vaskrsenju. Zašto je to učenje tako suštinski važno za našu veru, posebno u vezi sa stanjem mrtvih?

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Marko 12,41-44; Marko 13,1-32; Danilo 9,24-27; Danilo 7,25; 1. Solunjanima 4,13-18.

Tekst za pamćenje: „I tada će ugledati sina čovječijega gdje ide na oblacima sa silom i slavom velikom. I tada će poslati anđele svoje i sabraćé izbrane svoje od četiri vjetra, od kraja zemlje do kraja neba“ (Marko 13,26.27).

Pouka za ovu sedmicu počinje veoma kratkom pričom s kraja 12. poglavlja Evanđelja po Marku, gde Isus daje duboku izjavu o sitnom činu jedne udovice. Glavni deo ove pouke, međutim, bavi se tekstom Marko 13, upečatljivim proročanstvom o sudbini jerusalimskog hrama i šire. Ovo poglavlje, kao i paralelna poglavlja, Matej 24 i Luka 21, govori o padu Jerusalima i šire, sve do kraja sveta.

Ono što tekst Marko 13 potpuno razjašnjava je činjenica da se to proročanstvo proteže od vremena proroka, Isusa, do vremena kraja, odnosno Njegovog drugog dolaska. Taj obrazac sledi ono što je poznato kao „istoricističko tumačenje proročanstva o vremenu kraja“, nasuprot pokušajima da se ta proročanstva smeste u prošlost ili daleku budućnost.

Kao što je slučaj sa mnogim Isusovim učenjima u Evanđelju po Marku, Gospodnje pouke date su u odgovoru na neko pitanje ili neko pogrešno shvatanje od strane Njegovih učenika. Ta pitanja ili pogrešna shvatanja pružaju Isusu priliku da poučava o istinama koje su od presudnog značaja za hrišćanski život i iskustvo. Isus ne samo da priče budućnost, već i upućuje svoje učenike, onda i sada, kako da se pripreme za predstojeća iskušenja.

***Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 7. septembar.**

DVA SITNA NOVČIĆA KAO PRILOG

Pročitajte tekst Marko 12,41-44. Koliko je ta udovica dala i šta je Isus imao da kaže u vezi s tim?

Jerusalimski hram bio je neverovatno lepa građevina. Hramska gora dominirala je gradom, a masivni kameni blokovi korišćeni u izgradnji hrama ostaju pravo čudo do današnjeg dana, budući da neki od njih teže i više stotina tona. Obnova i proširenje hrama i hramske gore počeli su pod Irodom Velikim, oko 20. godine stare ere, ali su njegova izgradnja i ukrašavanje potrajali sve do 60-ih godina.

Mnogi ljudi su donosili velike priloge, koje su odlagali u 13 kovčega smeštenih u dvorištu za žene u blizini hrama. I upravo tu je Isus sedeo kad je ugledao jednu udovicu kako prilazi i ubacuje dve lepte. To bi odgovaralo razmeri od 1/32 u odnosu na dinar, uobičajenu dnevnicu fizičkih radnika. Ženin prilog je, dakle, bio prilično mali.

Ipak, Isus je bio impresioniran njenim prilogom. Mnogi bogati pojedinci ubacivali su velike svote, ali On nije komentarisao darove koje su oni ostavljali. Međutim, udovičin prilog je izmamio Njegovu pohvalu. On izjavljuje da je ona dala više od svih ostalih. Kako je to moguće? Isus primećuje da su ostali dali od svog obilja, a ona od svoje sirotinje. Njima je još mnogo preostalo, a ona je dala sve što je imala za život. Ta činjenica učinila je njen dar čak preterano velikim, mada je njegova monetarna vrednost bila sićušna.

Ta priča sadrži duboku pouku o upravljanju resursima. Davanje za Božje delo ne zavisi od postupaka vođa da bi bilo opravdano. Versko rukovodstvo hrama bilo je korumpirano, ali Isus nije zbog toga podržao uskraćivanje priloga. Ako su ikad postojale korumpirane verske vođe (razne Kajafe, Ane), vođe iz tog vremena bile su među najgorima. A Isus je to znao.

Istina je da vođe imaju svetu odgovornost da koriste sredstva u skladu sa Božjom voljom, ali čak i ako to ne čine, ljudi koji prilazu za Božje delo biće blagosloveni u tome, kao što je bila i ova žena.

Uskraćivanje desetaka i priloga, s druge strane, kad vođe učine nešto nedopadljivo, značilo bi da je naše darivanje povezano sa njihovim postupcima, a ne sa zahvalnošću Bogu. Koliko god da smo u iskušenju da tako postupimo, to je ipak pogrešno.

Čemu bi ta priča trebalo da nas nauči kad je reč o tome koliko je važno da budemo verni u onome što dajemo za Božje delo?

NI KAMEN NA KAMENU

Pročitajte tekst Marko 13,1-13. Kako su učenici reagovali na Isusu izjavu o hramu, i kakav je značaj odgovora koji im je On dao?

Kao što smo već primetili, hramski kompleks je bio zaista čudesna građevina. Josif Flavije zapaža da je Carski trem sa južne strane kompleksa imao 162 stuba, od kojih je svaki bio toliko debeo da su bila potrebna trojica ljudi raširenih ruku da ga obuhvate (*Antiquities*, 15.11.5 §§413-414). A Isus kaže da će sve to biti srušeno. Takvo proročanstvo o toj zadivljujućoj građevini zvučalo je slušaocima kao kraj sveta.

„Šta je mogao misliti Odbačeni, kad je Njegova pažnja bila skrenuta na veličanstvenost Hrama. Prizor pred Njim zaista je bio izvanredan, ali On je sa tugom rekao da sve to vidi. Zgrade su zaista veličanstvene. Vi pokazujete na ove zidove kao na potpuno neuništive, ali čujte Moje reči: Doći će dan kada neće ostati ovde ni kamen na kamenu koji se neće razmetnuti.“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 627 (original).

Učenici su sada želeli da znaju kada će se to Isusovo proročanstvo ispuniti. I tako, u stihu Marko 13,4, vidimo malu grupu njih – Petra, Jakova, Jovana i Andriju – kako se raspituju o tačnom vremenu tih zbivanja. Oni hoće da znaju kada će se sve to dešavati i koji će biti znak da su ti događaji blizu.

Ono što je posebno upečatljivo u tekstu Marko 13,5-13 je to što Isus najviše vremena posvećuje ne opisivanju pada Jerusalima, već upozoravanju učenika na ono što mogu da očekuju u svojoj službi uspostavljanja rane hrišćanske crkve. Ali ni to ne zvuči kao da će biti lako.

Oni će zapravo biti progonjeni, izvođeni pred sudove, a neki će biti i ubijeni. Ali i pored svega toga, napominje Isus, još uvek neće biti kraj. Ne treba da ih zavaraju ti burni događaji. Osim toga, Sveti Duh će im davati reči koje treba da izgovaraju u pravo vreme, čak i kada ih porodica i prijatelji napuste.

Glavna pouka koju možemo izvući iz tih uvodnih reči Isusovog proročanstva jeste da Božji narod ne treba da se boji meteža i iskušenja. Oni treba da budu budni, zato što će ih Božji Duh provesti kroz nevolje.

Kakvo je bilo vaše iskustvo sa nevoljama koje su vas zadesile zato što ste sledili Isusa? Ako niste imali nikakve nevolje, možda bi trebalo da se zapitate da li Ga zaista sledite?

GNUSOBA PUSTOŠI

Pročitajte tekst Marko 13,14-18. Koji nagoveštaj Isus daje o tome na šta bi mogao da se odnosi izraz „mrzost opuščenja“?

U stihu Marko 13,14 Isus dolazi do središnje tačke u vezi sa padom Jerusalima. On pominje „*mrzost opuščenja*“. Gospod kaže da bi čitalac trebalo to da razume. Tim rečima, Isus upućuje učenike na Knjigu proroka Danila. Sličan izraz pojavljuje se u stihovima Danilo 9,27, Danilo 11,31 i Danilo 12,11, sa paralelom u stihu Danilo 8,13.

Pročitajte tekst Danilo 9,26.27. Ko je „Pomazanik“, a ko je „vojvoda“ koji će doći?

Reč „pomazanik“ iz stiha Danilo 9,26 na jevrejskom je mašiah, odnosno *Mesija*. Na osnovu pažljivog proučavanja teksta Danilo 9,24-27 postaje jasno da se izraz „pomazanik“ odnosi na dolazak Isusa Hrista.

Ali ko je taj „vojvoda“ koji će doći i doneti pustošenje grada Jerusalima? Grad je razoren od strane rimskog generala Tita. Prema tome, logično je da je on taj vojvoda koji će doći, o kom se govori u tekstu Danilo 9,26.27. Te dve ličnosti su povezane zato što je način na koji se postupalo prema Mesiji doveo do propasti grada.

Ali kakva je to „mrzost opuščenja“ o kojoj Isus govori pozivajući se na Danila? Nažalost, mnogi izučavaoci Biblije smatraju da se to pustošenje odnosi na skrnavljenje hrama od strane Antioha Epifana tokom drugog veka pre nove ere. Međutim, to se ne uklapa. Isus opisuje tu „mrzost opuščenja“ kao nešto što se dešava posle Njegovog vremena, tako da bi teško moglo da se odnosi na nešto što se dogodilo dva veka pre Hristove ovozemaljske službe.

Zapravo, to pustošenje se verovatno odnosi na zabadanje rimskih paganskih zastava u Izraelu tokom opsade Jerusalima krajem 60-ih godina nove ere. To je bio znak za hrišćane da pobegnu, što su oni i učinili.

Baš kao što je Isus predvideo, Jerusalim je pao. Kako možemo naučiti da verujemo Njemu i Bibliji u svim njenim predviđanjima?

VELIKA NEVOLJA

Pročitajte tekst Marko 13,19. Na šta se taj tekst odnosi?

Stih Marko 13,14 koji govori o „mrzosti opuščenja“ predstavlja okosnicu oko koje se celo poglavlje okreće (videti proučavanje od utorka). Stih Marko 13,19 takođe označava prelaznu tačku. On se odnosi na veliku nevolju kakve nije bilo od stvaranja sveta. To predskazuje veće i sveobuhvatnije progono od onog koje se dogodilo prilikom pada Jerusalima. U stihu Marko 13,19 prelazi se na buduće vreme, što upućuje na događaje još udaljenije od Isusovog vremena.

I baš kao što stih Marko 13,14 asocira na proročanstvo iz 9. poglavlja Knjige proroka Danila, veliko progono opisano ovde u tekstu Marko 13,19-23 upućuje na proročanstva iz 7. i 8. poglavlja iste knjige, u kojima se govori o tome kako sila malog roga progono Božji narod „za vrijeme i za vremena i za po vremena“ (Danilo 7,25). To proročko vreme od 1.260 dana odgovara periodu od 1.260 doslovnih godina (4. Mojsijeva 14,34; Jezekilj 4,6). To vreme se proteže od 538. do 1798. godine nove ere. Godine 1798. Napoleon je poslao svog generala da zarobi papu. Tokom tog perioda od 1.260 godina sila malog roga progonoila je i ubijala one koji se nisu slagali s njenim sistemom crkvene vlasti.

Pročitajte tekst Marko 13,20-23. Kakvu nadu Bog upućuje svom narodu povodom trajanja tog progono i koje upozorenje im daje za vreme nakon što se ono završi?

Stih Marko 13,20 govori o tome da će se progono skratiti radi Božjeg naroda. Istorijski gledano, vatre progono su donekle utihnule nakon uspona protestantske reformacije, čime je skraćeno vreme nevolje. Kako je moć malog roga opadala, sve više ljudi se pridruživalo reformama. Međutim, mali rog će se ponovo uzdići na vlast, kao što najavljuje proročanstvo iz 13. poglavlja Otkrivenja.

U stihu Marko 13,21-23, Isus upozorava na još jednu pretnju, na lažne proroke i lažne hristose, koji će se pojaviti pre Njegovog povratka. Isus opominje svoje sledbenike da ih se čuvaju.

U vreme kada je Isus upozoravao na te lažne hristose, Njegov pokret jedva da se i začeo, a ipak, On je bio u stanju da iznese tako neverovatno predviđanje, koje se i obistinilo (čak i danas ima ljudi koji za sebe tvrde da su Isus). Zašto bi to proročanstvo trebalo da ojača naše poverenje u Božju Reč?

DOLAZAK SINA ČOVEČIJEG

Pročitajte tekst Marko 13,24-32. Koji je veliki događaj tu opisan?

To je ništa drugo do povratak Isusa Hrista u slavi, kome prethode zna-
ci na suncu, mesecu i zvezdama. Novi zavet je pun proročanstava koja
upućuju na taj čudesan događaj. Apostol Pavle ga detaljno opisuje u tekstu
1. Solunjanima 4,13-18, gde govori o tome kako će oni koji su zaspali u
Hristu biti vraćeni u život i kako će sustići žive svete, da bi se zajedno sa-
stali sa Hristom u vazduhu. U 1. Korinćanima 15 apostol detaljno govori o
realnosti vaskrsenja mrtvih, do kog će doći prilikom Hristovog povratka.

Petar takođe opisuje taj veliki dan u tekstu 2. Petrova 3,3-13, objašnja-
vajući da Gospod ne kasni sa ispunjenjem obećanja, već On želi da se svi
ljudi pokaju. A u knjizi Otkrivenje ima više živopisnih prikaza Hristovog
povratka (videti: Otkrivenje 1,7; Otkrivenje 6,12-17; Otkrivenje 14,14-20
i Otkrivenje 19,11-21). Novi zavet dosledno uči o Hristovom povratku
kao ličnom, doslovnom, vidljivom i čujnom. Kada bude došao, svi će Ga
videti.

Šta onda Isus misli pod tim „ovaj naraštaj“, „o danu tome“ i „o času“?
Te reči muče mnoge ljude, jer naraštaj onih kojima se Isus obraćao, očig-
ledno, već odavno nije među živima.

Predloženo je više rešenja za tumačenje tog pasusa. Neki tvrde da izraz
„naraštaj“ može da se odnosi na određeni narod, u ovom slučaju, na Jevre-
je. Što bi značilo da jevrejski narod neće izumreti pre Hristovog povratka.
Prema drugom rešenju, to znači da generacija ljudi koji će videti ispunje-
nje svih tih znakova neće izumreti pre Hristovog povratka.

Međutim, jednostavnije rešenje je zapaziti da u stihu Marko 13,30 Isus
koristi reč „ovaj“, kao u izrazu „ovaj naraštaj“, a da u stihu Marko 13,32
koristi reč „tome“, kao u izrazu „o danu tome ili o času“. U 13. poglavlju
Markovog evanđelja reč „ovaj“ (*houtos, hautē, touto*) javlja se češće u sti-
hovima 1-13, koji upućuju na uništenje Jerusalima. A reč „tome“ karakte-
riše završni deo tog poglavlja.

**Dakle, izraz „ovaj naraštaj“ verovatno se odnosi na generaciju pr-
vog veka, koja je videla razorenje Jerusalima, kao što stih Marko
13,30 opisuje. Međutim, stih Marko 13,32 govori o Hristovom dru-
gom dolasku, koji je još uvek u budućnosti i vremenski je veoma
udaljen od prvog veka. U skladu s tim, u tekstu Marko 13,32 koristi
se reč „taj ili tome“, jer se govori o događajima koji su vremenski
udaljeniji od prvog veka.**

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Čežnja vekova* od Elen G. Vajt pročitajte poglavlje pod naslovom „Na Maslinskoj gori“, str. 627-636 (original).

U svetu se dešavaju mnoge stvari koje su veoma uznemirujuće. Ljudi su zaista uplašeni zbog svega što se događa. Kako da mi, kao adventisti sedmog dana, koji imamo neku vrstu „unutrašnjeg uvida“ u ta dešavanja, upotrebimo sve to da bismo ljude upućivali na nadu koju imamo u Isusu, i na obećanje o Njegovom dolasku?

„Zato što ne znamo tačno vreme Njegovog dolaska, dat nam je nalog da stražimo. 'Blago onim slugama koje nađe gospodar kad dođe a oni straže' (Luka 12,37). Oni koji paze na Gospodnji dolazak ne čekaju besposleni. Očekivanje Hristovog dolaska treba da pokrene ljude da se boje Gospoda i Njegove osude nad prestupom. To treba da ih probudi da bi shvatili koliko je veliki greh odbiti Njegovu ponudu milosti. Oni koji očekuju Gospoda čiste svoje duše poslušnošću istini. Oni ujedinjuju budno straženje sa ozbiljnim radom. Zato što znaju da je Gospod na vratima, njihova revnost postaje delotvorna u saradnji sa božanskim silama u radu na spasavanju duša. To su verne i mudre sluge koje Gospodnjem domu daju 'hranu na obrok' (Luka 12,42). Oni objavljuju istinu koju je naročito moguće primeniti na sadašnje vreme. Kao što su Enoh, Noje, Avram i Mojsije objavljivali istinu za svoje vreme, tako će i sad Hristove sluge uputiti naročitu opomenu svom naraštaju.“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 634 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Jedna je stvar davati priloge za Božje delo, a sasvim je nešto drugo davati *požrtvovano*. U čemu je razlika i zašto je ta razlika toliko bitna?
2. Zašto Bog nije sprečio progonstvo svog naroda tokom vekova, kao ni u današnjem svetu? Kako nam motiv velike borbe pomaže da shvatimo, u izvesnoj meri, zašto dolazi do progonstva?
3. Koji znaci Hristovog dolaska se, po vama, posebno ističu u sadašnjem svetu?
4. Razmislite o stanju mrtvih i o činjenici da mrtvi spavaju dok se Hristos ne vrati. Ljudi sklapaju oči u trenutku smrti, i šta je prvo sledeće čega postaju svesni? Kako nam ta ideja pomaže da shvatimo u kom smislu je, za svaku osobu pojedinačno, Hristov drugi dolazak uvek veoma bližu?

MOJI ZAKLJUČCI I ODLUKE

UHVAĆEN I IZVEDEN PRED SUD

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Marko 14; Jovan 12,4-6; Rimljanima 8,28; 2. Mojsijeva 24,8; Jeremija 31,31-34; Zaharija 13,7.

Tekst za pamćenje: „I govoraše: Ava oče! sve je moguće tebi; pronesi čašu ovu mimo mene; ali opet ne kako ja hoću nego kako ti“ (Marko 14,36).

Tekst od 14. do 16. poglavlja Evandjelja po Marku poznat je kao „Narativ o Hristovom stradanju“, zato što opisuje Isusove patnje, Njegovu smrt i vaskrsenje. Kao što smo zapazili u 9. Pouci, poslednjih šest poglavlja Evandjelja po Marku pokriva vremenski period od otprilike nedelju dana. Većina događaja opisanih u tekstu Marko 14-16 odigrali su se u četvrtak i petak te Stradalne sedmice. Isusova smrt je nastupila u petak, a Njegovo vaskrsenje se odigralo u nedelju.

Pouka za ovu sedmicu usredsređuje se na 14. poglavlje Markovog evandjelja koje počinje petom sendvič-pričom, u kojoj se prepliću dva suprotna postupka prema Isusu. Nakon toga sledi Poslednja večera, a onda Njegova duševna borba u Getsimaniji. Tu je On uhapšen i izveden pred vođe da bi Mu bilo suđeno. Scena suđenja povezana je sa Petrovim odricanjem od Isusa, što je šesta i poslednja sendvič-priča u Evandelju po Marku. I opet, odvijaju se dve suprotne radnje, ali u ironičnom obrtu obe potvrđuju istu istinu.

Kroz ceo narativ, dva suprotna zapleta odvijaju se uporedo. U svom žustrom stilu, Marko izlaže pred čitaocem te sukobljene zaplete, otkrivajući Isusov trijumf.

***Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 14. septembar.**

NEŠTO NEZABORAVNO

Pročitajte tekst Marko 14,1-11. Koje se dve priče tu prepliću, i kako se nadovezuju jedna na drugu?

U stihu Marko 14,1 napominje se da je bilo još dva dana do Pashe. To znači da se taj susret odigrao ili u utorak uveče ili u sredu te sedmice. Verske vođe su imale plan i „tajming“ (pogodan trenutak). Trebala im je još samo prilika da ostvare svoj cilj. A ona se pojavila s neočekivane strane.

Ovaj odlomak je peta sendvič-priča u Markovom evanđelju (videti 3. Pouku). Priča o zaveri protiv Isusa povezana je sa pričom o ženi koja pomazuje Isusovu glavu skupocenim mirisnim uljem. Dva suprotna karaktera čine suprotna dela, stvarajući ironičan kontrast.

Marko ne otkriva ko je žena koja se tu pominje. Njen predivni dar Isusu u suprotnosti je sa podlošću koju Juda pokazuje izdajući svog Gospoda. Ona ostaje neimenovana, a on se predstavlja kao jedan od Dvanaestorice. Vrednost njenog dara se tačno navodi, dok je njegova nagrada tek obećani novac.

Ne pominje se nikakav konkretan razlog zašto ona to čini, ali u trenutku kad žena izliva mirisno ulje na Isusa, ostali gosti na toj večeri reaguju sa zgražanjem na njen postupak, koji smatraju velikim rasipanjem skoro cele godišnje plate. Isus, međutim, ustaje u njenu odbranu i kaže da će to što je ona učinila biti uključeno u objavljivanje evanđelja širom sveta, kao sećanje na nju. To je nešto nezaboravno. I zaista, sva četiri Evanđelja iznose tu priču u ovoj ili onoj formi, verovatno zbog Isusovih reči koje čuvaju spomen na to njeno delo.

Judino izdajstvo takođe se ne da zaboraviti. Marko nagoveštava da je njegov motiv bila pohlepa. U Evanđelju po Jovanu to se i otvoreno kaže (Jovan 12,4-6).

Marko se poigrava rečju „dobro“, kako bi ilustrovao da su, u tim pričama, u igri dva različita motiva ili zapleta. Isus u stihu Marko 14,6 proglašava ženin postupak „dobrim/lepim“. On kaže da uvek možete činiti „dobro“ siromašnima (Marko 14,7), a u stihu Marko 14,9 proglašava taj njen čin sastavnim delom „dobre vesti/evanđelja“. Nasuprot tome, u stihu Marko 14,11, Juda traži „zgodu“, odnosno, „dobru“ priliku da izda Isusa. Ono što ta igra reči sugeriše, jeste da će ljudska zavera za uništenje Mesije zapravo postati deo evanđeoske priče, jer dovodi do ostvarenja Božje volje da svog Sina preda za spasenje čovečanstva.

Kako nam stih Rimljanima 8,28 pomaže da objasnimo šta se tu dogodilo?

POSLEDNJA VEČERA

Pročitajte tekstove Marko 14,22-31 i 2. Mojsijeva 24,8. Od kakvog je ogromnog značaja za hrišćansku veru to što je izneto u ovom izveštaju?

U stihu Marko 14,12 napominje se da je to bio prvi dan beskvasnih hlebova, kada se žrtvovalo pashalno jagnje. Dakle, taj obrok je priređen u četvrtak uveče.

Prilikom Poslednje večere, Isus uspostavlja novu službu za spomen. To je prelazak sa jevrejske pashalne svečanosti, i direktno je povezan sa događajima kada je Izrael napustio Egipat i postao Božji zavetni narod kod Sinaja. Da bi zapečatio taj zavet, kao što se navodi u stihu 2. Mojsijeva 24,8, Mojsije škropi narod krvlju žrtava i kaže: „Evo krv zavjeta, koji učini Gospod s vama za sve riječi ove.“

Upečatljivo je da prilikom Večere Gospodnje, koju je Isus tom prilikom uspostavio, nije korišćeno ništa od pashalnog jagnjeta koje je posluženo za obrok. To je zato što je Isus Jagnje Božje (uporediti sa stihom Jovan 1,29). Hleb koji se koristi tokom Večere Gospodnje predstavlja Njegovo telo. Novi zavet (uporediti sa tekstom Jeremija 31,31-34) zapečaćen je Isusovom krvlju, i to je predstavljeno čašom. On kaže: „Ovo je krv moja novoga zavjeta koja će se prolići za mnoge“ (Marko 14,24).

A onda, usred svega toga, Isus predskazuje da će Ga svi Njegovi učenici napustiti. On citira stih Zaharija 13,7, gde se govori o tome kako će mač udariti pastira i ovce će se razbežati. Isus je taj pastir, a Njegovi učenici su ovce. To je oštra i uznemirujuća poruka. Ali Isus dodaje i reč nade, ponavljajući proročanstvo o svom vaskrsenju. A dodaje i to da će On otići pred učenicima u Galileju. Na to proročanstvo će se osvrnuti mladić kod Isusovog groba, u stihu Marko 16,7, i zato ono ovde ima posebnu težinu.

Međutim, učenicima je suviše teško da sve to prihvate, a naročito Petru koji tvrdi da svi drugi mogu da Ga napuste, ali da on neće. Isus, ipak, nastavlja u tom ozbiljnom tonu, i predviđa da će Ga se Petar tri puta odreći pre nego što petao dvaput zakukuriče. To predskazanje odigraće ključnu ulogu u sceni Isusovog suđenja i Petrovog odricanja, tako da ima ključnu ulogu i ovde.

Šta ste naučili iz neke situacije kada ste obećali Bogu da ćete nešto učiniti, ili da nećete učiniti, a na kraju ste ipak učinili ono što ste rekli da nećete, ili niste učinili ono što ste rekli da hoćete?

GETSIMANIJA

Pročitajte tekst Marko 14,32-42. Za šta se Isus molio u Getsimaniji, i kako je na tu molitvu odgovoreno?

Napuštajući uže područje Jerusalima, gde su jeli Pashu, Isus i Njegovi učenici prelaze preko doline Kedron i dolaze u jedan vrt na obroncima Maslinske gore. Naziv Getsimanija znači presa za ulje, što sugeriše da se negde u blizini nalazila presa za ceđenje maslinovog ulja. Tačna lokacija tog vrta je nepoznata, zato što su Rimljani posekli sva stabla na Maslinskoj gori tokom opsade 70. godine.

Pošto je ušao u vrt, Isus tu ostavlja većinu svojih učenika, i dalje proizvodi samo sa Petrom, Jakovom i Jovanom. Ali onda ostavlja i njih trojicu i dalje nastavlja sam. To prostorno udaljavanje sugeriše da Isus postaje sve izolovaniji i usamljeniji dok se suočava sa svojim predstojećim stradanjem.

Isus se moli da ta čaša stradanja bude uklonjena, ali samo ako je to Božja volja (Marko 14,36). On koristi aramejski izraz *Ava*, koji Marko prevodi sa „Oče“. Taj izraz ne znači „tatica“, kao što neki smatraju. Reč od milošte kojom su se deca obraćala svojim očevima bila je *abi* (Raymond E. Brown, *The Death of the Messiah*, Anchor Bible Reference Library [New York: Doubleday, 1994], vol. 1, pp. 172, 173). Međutim, upotreba izraza *Ava*, *Oče*, zaista ukazuje na blisku porodičnu povezanost koju ne treba potcenjivati.

Ono za šta se Isus moli je uklanjanje čaše patnji. Ipak, On se pokorava Božjoj volji (uporedite to sa Gospodnjom molitvom, Matej 6,10). U nastavku tog narativa o stradanju, postaje očigledno da je Božji odgovor na Isusovu molitvu: „Ne“. On neće ukloniti tu čašu patnji, jer je upravo kroz to iskustvo spasenje ponuđeno svetu.

Kad se suočavamo sa teškoćama, ohrabrujuće je imati prijatelje koji nas podržavaju. U tekstu Filibljanima 4,13 Pavle govori o tome kako sve može u Onome koji mu moć daje. Međutim, mnogi gube iz vida sledeći stih, Filibljanima 4,14, koji počinje rečom „ali“. On glasi: „Ali dobro učiniste što se primiste moje nevolje.“ To je ono za čim je Isus žudeo u Getsimaniji. Tri puta je došao da traži utehu od svojih učenika. I tri puta ih je zatekao kako spavaju. Na kraju ih budi da pođu s Njim u susret sudu. On je spreman, ali oni nisu.

OSTAVLJANJE SVEGA I BEŽANJE OD ISUSA

Pročitajte tekst Marko 14,43-52. Šta se tu dešava što je ključno za plan spasenja?

Šokantno je to da je jedan od Njegovih najbližih saradnika izdao Isusa Njegovim neprijateljima. Evanđelja ne zalaze u detalje kad je reč o Judinoj motivaciji. Ali Elen Vajt piše: „Juda je po prirodi voleo novac; ali nije uvek bio tako poročan da učini takvo delo kao što je ovo. Gajio je zli duh tvrdičluka, sve dok to nije postalo vladajuća pobuda u njegovom životu. Ljubav prema bogatstvu kome je ropski služio, nadvladala je njegovu ljubav prema Hristu. Postajući rob jednom poroku, predao se sotoni da ga potpuno uvuče u greh.“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 716 (original).

Izdajstvo je, samo po sebi, nešto što svi osuđuju, čak i oni koji koriste izdajnike (uporedite sa tekstom Matej 27,3-7). Ali Judino delo je posebno podlo, jer on nastoji da sakrije svoje izdajstvo pod maskom prijateljstva. On daje masi uputstvo da je čovek koga poljubi taj koga treba da uhapse. Izgleda da je Juda time pokušao da sakrije svoju perfidnost od Isusa i ostalih učenika.

Pošto masa hapsi Isusa, nastaje opšti haos. Neko izvlači mač (u tekstu Jovan 18,10.11 tvrdi se da je to bio Petar) i odseca uvo prvosveštenikovom slugi. Isus se obraća gomili, prekorevajući ih zato što u tajnosti rade ono što su se plašili da Mu urade javno, dok je poučavao u hramu. Ipak, Isus završava napomenom da se Sveto pismo ispunjava. To je još jedan pokazatelj dvostrukog zapleta koji se provlači kroz Narativ o stradanju – to da se Božja volja ostvaruje, čak i kad čovek, po svojoj volji, radi na uništenju Mesije.

Učenici svi beže, uključujući i Petra koji se ipak kasnije ponovo pojavljuje, sledi Isusa iz daljine, i na kraju upada u nevolju. Međutim, u tekstu Marko 14,51.52 govori se o nekom mladiću koji je išao za Isusom, što je izveštaj koji se nalazi samo ovde i nigde drugde u kanonskim Evanđeljima. Neki smatraju da je to bio sam Marko, ali to je nemoguće dokazati. Ono što je posebno zanimljivo je to što on beži go. Taj mladić, umesto da ostavi sve da bi „sledio“ Isusa, ostavlja sve da bi „pobegao“ od Njega.

Razmislite o zastrašujućoj ideji, da je to što je bio rob samo jednog poroka, navelo Judu da uradi to što je uradio. Šta nam to govori o mržnji koju bi trebalo da osećamo prema grehu, i o prevazilaženju greha Božjom blagodaću?

KO SI TI?

Pročitajte tekst Marko 14,60-72. Uporedite Isusovo reagovanje na događaje sa Petrovim. Koje pouke možemo izvući iz tih razlika?

Tekst Marko 14,53-59 opisuje Isusovo izvođenje pred Sinedrion i prvi deo suđenja. To je slika i prilika frustracije. Vođe iznova i iznova pokušavaju da dobiju potvrdu za svoje optužbe protiv Isusa. Pisac Evanđelja primećuje da su svedočenja lažna, i da svedoci nikako ne uspevaju da se slože.

Konačno, prvosveštenik ustaje i obraća se direktno Isusu. Isus u prvom trenutku ne odgovara. Ali onda Ga prvosveštenik zaklinje Bogom (videti Matej 26,63) i postavlja Mu direktno pitanje da li je On Mesija. Isus iskreno i otvoreno priznaje da jeste, a onda se poziva na tekst Danilo 7,13.14 koji govori o Sinu čovečijem kao Onome koji sedi Bogu s desne strane i dolazi na nebeskim oblacima. To je previše za prvosveštenika, koji cepa svoju odeću i poziva da se Isus osudi, što savet istog trenutka čini. Tada vođe počinju da sramote Isusa, pljuju Ga, pokrivaju Mu lice, tuku Ga i pozivaju Ga da prorokuje.

Dok je Isus unutra, dok Mu se sudi, i dok On verno svedoči o sebi, Petar je napolju i lažno se predstavlja. To je šesta i poslednja sendvič-priča u Evanđelju po Marku, i tu je ironija posebno izražena. Vidimo dva paralelna karaktera, Isusa i Petra, kako čine suprotna dela. Isus iznosi verno svedočanstvo, a Petar lažno. Tri puta neko prilazi Petru, sluga ili neko od posmatrača, i on svaki put poriče povezanost sa Isusom, i to uz psovke i kletve.

Upravo u tom trenutku, petao se po drugi put oglašava, i Petar se iznenađeno priseća Isusovog proročanstva da će se on, te iste noći, triput odreći svog Gospoda. To ga slama i on počinje da plače. U tome vidimo frapantnu ironiju – na kraju suđenja, Isusu povezuju oči, udaraju Ga i naređuju Mu da „prorokuje“! Njihova namera bila je da Mu se narugaju, jer nije mogao da vidi ko Ga je udario. Međutim, u istom trenutku dok oni to čine, Petar se u dvorištu ispod njih odriče Isusa, ispunjavajući jedno od Isusovih proročanstava. I tako Petar, odričući se od Isusa, dokazuje da je Isus Mesija.

Koje biste reči nade uputili nekome ko, iako želi da sledi Isusa, ipak ne uspeva u tome? Ko od nas nije ponekad doživeo neuspeh u pokušaju da sledi ono što zna da Isus želi?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Čežnja vekova* od Elen G. Vajt pročitajte poglavlja pod naslovom „Pred Anom i Kajafom“ i „Juda“, str. 698-722 (original).

„Dok su ponižavajuće zakletve još bile na Petrovim usnama i prodorni poj petla još uvek odjekivao u njegovim ušima, Spasitelj se okrenuo od namrštenih sudija i pogledao pravo u svoga jadnog učenika. Istovremeno Petar je upravio oči prema svom Učitelju. Na tom blagom licu čitao je duboko sažaljenje i bol, ali na njemu nije bilo nikakve ljutnje.

Izgled tog bledog, napaćenog lica, tih drhtavih usana, taj pogled pun sažaljenja i praštanja zario se u njegovo srce kao strela. Savest se probudila. Pamćenje je živnulo. Petar se setio kako je samo pre nekoliko časova obećao da će sa svojim Gospodom poći u zatvor i u smrt. Setio se svoje žalosti, kada mu je u gornjoj sobi Spasitelj rekao da će Ga se odreći tri puta te iste noći. Petar je upravo izjavljivao da ne poznaje Isusa, ali je sad, duboko ožalošćen, shvatio koliko ga je njegov Gospod dobro poznao i koliko je pravilno čitao njegovo srce, čije prevarnosti ni sam nije bio svestan.“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 712, 713 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. U kom smislu, i samo čitanjem onoga što je Isus predvideo u tekstu Marko 14,9, vidimo kako se još jedno od Njegovih predviđanja – malo verovatno predviđanje s obzirom na okolnosti u kojima je izgovoreno – zapravo ispunjava?
2. Uporedite Judu i Petra. U čemu su oni slični a po čemu se razlikuju, kad je reč o njihovom ponašanju tokom Stradalne sedmice?
3. Razgovarajte o značenju Večere Gospodnje. Kako joj možemo dati veći značaj u našoj crkvi i uključiti više članova u njeno obeležavanje?
4. Razgovarajte o činjenici da je Bog rekao „ne“ na Isusovu molitvu u Getsimaniji. Šta to znači za situacije kad nam Bog kaže „ne“?
5. Mada je Petar uveliko izneverio Isusa svojim odricanjem, On ga nije odbacio. Koju nadu možemo crpeti iz te činjenice?

OSUĐEN I RAZAPET

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Marko 15; Luka 13,1; Psalmi 22,18; Jovan 20,24-29, Jovan 1,1-3; Danilo 9,24-27.

Tekst za pamćenje: „I u devetome sahatu povika Isus iza glasa govoreći: Elo! Elo! lama savahtani? koje znači: Bože moj! Bože moj! zašto si me ostavio?“ (Marko 15,34).

Petnaesto poglavlje Evandjelja po Marku predstavlja samo središte Narativa o stradanju. Tu je opisano suđenje Isusu, Njegova osuda, ruganje vojnika, Isusovo raspeće, smrt i sahrana. Događaji u ovom poglavlju izloženi su u jasnim, britkim detaljima, verovatno zato što je autor dopustio činjenicama da govore same za sebe.

U celom ovom poglavlju ironija ima važnu ulogu. Zbog toga je korisno da imamo jasnu definiciju ironije.

Ironija često sadrži tri komponente: (1) ima dva nivoa značenja (2); ta dva nivoa su u sukobu ili u suprotnosti jedan sa drugim (3); neko ne vidi tu ironiju, ne primećuje šta se dešava i nije svestan da će on biti taj koji će snositi posledice.

Ove sedmice, razmatrajući sve što se dešavalo – od Pilatovog pitanja: „Jesi li ti car Judejski?“, preko vojnika koji se rugaju, pa onda znaka iznad krsta i podrugljivih komentara verskih vođa: „Drugima pomože, a sebi ne može pomoći“, sve do neočekivanog pojavljivanja Josifa iz Arimateje – videćemo da je to poglavlje puno bolnih ironija, koje ipak otkrivaju moćne istine o Isusovoj smrti i njenom značenju.

***Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 21. septembar.**

„JESI LI TI CAR JUDEJSKI?“

Pročitajte tekst Marko 15,1-15. Koja vrsta ironične situacije se tu javlja?

Pontije Pilat je bio prokurator (upravitelj) Judeje od 26. do 36. godine nove ere. On nije bio blag vladar i par njegovih postupaka izazvalo je zgražanje među stanovništvom te zemlje (uporediti sa stihom Luka 13,1). Jevrejski sud je Isusu izrekao smrtnu presudu zbog bogohuljenja. Međutim, pod rimskom vladavinom, Jevreji, u većini slučajeva, nisu smeli da izvršavaju smrtno kazne, i zato su Ga doveli Pilatu da bi bio osuđen.

Ne pominje se optužba pod kojom su Ga izveli pred Pilata, ali se ona može nazreti na osnovu kratkog pitanja koje Pilat postavlja Isusu: „Jesi li ti car Judejski?“ (Marko 15,2). U starozavetno vreme, Izraelci su svoje careve pomazivali, pa nije teško uvideti da se smisao izraza Mesija („Pomazanik“) mogao izokrenuti i pogrešno predstaviti kao polaganje prava na carske počasti, pa samim tim, i kao konkurencija Imperatoru. Prema tome, optužba izneta pred Sinedrion bila je bogohuljenje, dok je optužba izneta pred prokuratora bila izazivanje pobune, što se kažnjavalo smrću.

Ironija se ogleda u tome što je Isus i jedno i drugo – Mesija i Car Jevreja. Osude izrečene nad Njim, zbog bogohuljenja i pobune, bile su pogrešne. Umesto toga, On je zaista trebalo da primi carske počasti i izraze obožavanja. Isus, pak, još uvek postupa u carskom maniru. Njegov odgovor Pilatu je neobavezujući: „Ti kažeš“ (Marko 15,2, Čarnić). Dakle, On niti poriče tu titulu niti je potvrđuje. Takav odgovor sugerise da On jeste car, ali drugačije vrste (uporediti sa Jovan 18,33-38).

Stih Marko 15,6 uvodi u narativ običaj oslobađanja jednog od zatvorenika u vreme Pashe. U stihu Marko 15,9, Pilat postavlja narodu pitanje da li hoće da im oslobodi „cara Judejskoga“. I mada on to možda izgovara sa ironijom, ta ironija je zapravo uperena protiv njega.

Tekst Marko 15,9.10 u stvari predstavlja studiju o percepciji i nepercepciji (opažanju i neopažanju). Pilat opaža da su verske vođe predale Isusa iz zavisti, ali ne opaža da to što se obratio masi ide na ruku tim istim vođama. Oni podbunjuju masu, i ona traži da se Isus razapne. Čak i Pilat je pred tim ustuknuo. Raspeće je bilo tako strašan način pogubljenja, pogotovu za nekoga koga je smatrao nevinim. Kako je bolno ironično to što je paganski prokurator želeo da oslobodi Mesiju, dok su verske vođe želele da se On razapne.

Šta može da vas sačuva da ne sledite masu, upravo onda kada se vrši veliki pritisak da to učinite?

ZDRAVO, CARE JUDEJSKI!

Pročitajte tekst Marko 15,15-20. Šta su vojnici radili Isusu i kakav je značaj svega toga?

Rimljani su primenjivali okrutan način batinanja da bi pripremili zatvorenike za pogubljenje. Žrtvi bi bila strgnuta odeća, bila bi privezana za stub, a zatim bičevana kožnim vrpcama za koje su bili privezani komadi kostiju, stakla, kamena i kandži.

Pošto su Ga izbičevali, vojnici zaduženi za Isusovo pogubljenje nastavili su da Ga ponižavaju tako što su Ga ogrnuli purpurnim plaštom, stavili Mu venac od trnja na glavu i rugali Mu se kao caru Judejaca. Ta grupa vojnika označena je kao bataljon, što u ovom slučaju znači da ih je moglo biti između 200 i 600 na broju.

Ironija u tom prizoru očigledna je čitaocu, zato što je Isus zaista Car, a vojnici su, rečima poruge, objavljivali tu istinu. Takvo postupanje vojnika bilo je parodija na način kako su Rimljani pozdravljali svog imperatora, rečima: „Zdravo, Cezare, Imperatore!“ Dakle, tu postoji implicitno poređenje sa carem.

Vojnici su ismevali Isusa tako što Ga „bijahu“ po glavi trskom, „pljuvahu na nj“ i „padajući na koljena poklanjahu mu se“, odajući Mu počasti na podrugljiv način. Sve te tri radnje izražene su na grčkom jeziku u nesvršenom vremenu. U ovom kontekstu, taj oblik glagola označava radnju koja se ponavlja. Dakle, oni su nastavljali da Ga udaraju, da Ga pljuju i da kleče pred Njim u podrugljivom iskazivanju počasti. A Isus sve to podnosi u tišini, ne reagujući uopšte.

Tipičan obrazac rimskog izvršenja smrtne kazne raspjećem podrazumevao je da osuđena osoba gola nosi svoj krst do mesta pogubljenja. I to je, opet, trebalo da do krajnjih granica ponizi i posrami tu osobu pred čitavom zajednicom.

Ali Jevreji su se grozili nagosti na javnom mestu. U stihu Marko 15,20 kaže se da su skinuli s Njega purpurni plašt i da su Mu ponovo obukli Njegovu odeću. Iz toga se može zaključiti da je to bio poseban ustupak koji su Rimljani činili Jevrejima u to vreme i na tom mestu.

Razmislite o ironiji koja se ogleda u tome što se oni klanjaju i ukazuju „počasti“ Isusu kao Caru rugajući se, mada je Isus zaista bio Car, ne samo Jevreja već i njihov Car.

Ti ljudi nisu imali nikakvu predstavu o tome šta zapravo rade. Zašto im njihovo neznanje ipak neće poslužiti kao izgovor na Dan suda?

RASPEĆE

Pročitajte tekst Marko 15,21-38. Koja strašna i bolna ironija se javlja u tim stihovima?

Na ovom mestu u Narativu o stradanju, Isus je tiha žrtva, pod kontrolom ljudi koji su rešeni da Ga ubiju. Kroz čitavo Evanđelje, sve do svog hapšenja, On je upravljao dešavanjima. Sada je bio prepušten postupanju drugih. I mada je On bio snažan putujući propovednik, batinanje koje je pretrpeo i nedostatak hrane i sna toliko su Ga iscrplili da je bilo neophodno da neki neznanac ponese Njegov krst.

Na krstu Mu je odeća skinuta i postala vlasništvo vojnika koji su bacili kocku da bi videli kome će šta pripasti (uporediti sa tekstom Psalmi 22,18). Raspeće je bilo način pogubljenja bez mnogo krvi. Klinovi korišćeni da bi se osoba prikovala za krst (uporediti sa Jovan 20,24-29) verovatno su probijali zglob odmah ispod dlana, kuda ne prolaze glavni krvni sudovi. (I na jevrejskom i na grčkom reč „ruka“ može da se odnosi i na šaku i na podlakticu.) Dlanovi sami po sebi ne poseduju skeletnu strukturu neophodnu za nošenje težine tela prilikom raspeća. Središnji nerv prolazi sredinom podlaktice, i on bi bio presečen klinovima, što je izazivalo užasan bol duž cele ruke. Disanje je bilo otežano. Da bi udahnule, žrtve raspeća morale su da se odgurnu probodenim stopalima i da napnu ruke, što je ponovo izazivalo nesnosan bol. Gušenje usled iscrpljenosti bilo je jedan od uzroka smrti.

Isus je tokom svog raspeća trpeo strašno ismevanje i ogromno poniženje. U Evanđelju po Marku javlja se motiv „skrivanja i otkrivanja“, prema kojem Isus uglavnom poziva na ćutanje o tome ko je On. Shodno tome, mesijanske titule, poput „Gospod“, „Božji Sin“ i „Hristos“, ne pojavljuju se često u ovom narativu.

Međutim, to se potpuno menja pod krstom. Isus više ne može da se sakrije. A ironično je što upravo verske vođe, rugajući se Isusu, koriste te titule za Njega. Kako su strašno ti ljudi sami sebe osudili!

Jedna od njihovih podrugljivih izjava posebno se ističe. Ona se nalazi u stihu Marko 15,31, gde oni kažu: „Drugima pomože, a sebi ne može pomoći.“ Da bi skrenuli pažnju na Njegovu bespomoćnost na krstu, oni ističu da On zaista jeste pomagao drugima (grčki glagol koji je tu upotrebljen može da znači i „spasiti“, „isceliti“, „izbaviti“). Time su, ironijom slučaja, priznali da je On Spasitelj. Ali ironija se tu ne završava, jer je razlog što Isus nije mogao, ili nije hteo da spase sebe bio upravo taj što je On na krstu spasavao druge.

Pročitajte tekst Jovan 1,1-3, a onda razmislite o tome šta nam taj odlomak govori o Isusu, istom Isusu čije je raspeće opisano ovde u Evanđelju po Marku. Kako da u pravom smislu shvatimo šta Hristova smrt znači za nas?

NAPUŠTEN OD BOGA

Pročitajte tekst Marko 15,33-41. Koje su Isusove jedine reči izgovorene na krstu prema Evanđelju po Marku? Šta Hristova smrt u konačnom smislu znači za sve nas?

Evanđelje po Marku prikazuje krst kao veoma mračno mesto, i u fizičkom i u duhovnom smislu. Natprirodna tama se spustila nad Golgotom tog petka, otprilike od podneva do 3 sata po podne. „A u šestome sahatu bi tama po svoj zemlji do sahata devetoga“ (Marko 15,33).

Te Isusove reči, poznate pod nazivom „vapaj zbog napuštenosti“, izgovorene su na krstu, dok se On moli, zaziva Boga i pita zašto Ga je ostavio. On tu citira stih Psalmi 22,1. Druge reference na taj isti psalam javljaju se u stihovima Marko 15,24,29, ukazujući da su se Pisma ispunila Isusovom smrću. Čak i putem zlih ljudskih zavera, Božja volja se ispunjava.

Isusove reči sa krsta zabeležene su na aramejskom jeziku, uporedo sa prevodom. Reči: „Bože moj, Bože moj“, u ovom stihu su „Eloi, eloi“ (što je transliteracija aramejskog *ʿelahi*). Zato se lako moglo pomisliti da Isus zaziva Iliju (na aramejskom *ʿeliyyah*, što znači „moj Bog je Jahve“). Do tog pogrešnog zaključka došli su neki od prisutnih posmatrača.

Ono što je posebno upečatljivo u vezi sa ovim odlomkom je njegova paralela sa Isusovim krštenjem, opisanim u tekstu Marko 1,9-11.

Krštenje: Marko 1,9-11	Krst: Marko 15,34-39
Jovan krštava Isusa	Isusovo krštenje (uporediti sa Marko 10,38)
Jovan (tip Ilije; videti Marko 9,11-13)	Zazivanje Ilije
Nebo otvoreno	Zavesa razderana
Duh (<i>pneuma</i>)	Isus izdahnu (<i>expneō</i>)
Božji glas: „Sin moj ljubazni“	Kapetan kaže: „Sin Božij“

Ono na šta te paralele ukazuju jeste da kao što Isusovo krštenje opisano u tekstu Marko 1 predstavlja početak Njegove službe, prorečen u tekstu Danilo 9,24-27, tako ono što se dešava na krstu, u tekstu Marko 15, predstavlja vrhunac ili cilj Njegove službe, kada On umire kao otkup za mnoge (Marko 10,45). Isusova smrt na krstu takođe ispunjava deo proročanstva iz teksta Danilo 9,24-27. Cepanje zavesa u hramu (Marko 15,38) ukazuje na ispunjenje žrtvenog sistema, jer se tip susreo sa antitipom i otpočela je nova faza istorije spasenja.

Uprkos zlim zaverama ljudskih bića, Božji ciljevi su se ispunili. Kako nam to pomaže da shvatimo da se, i pored svega što se dešava oko nas, još uvek možemo osloniti na Boga, znajući da će Njegova dobrota na kraju nadvladati?

POLOŽEN NA POČINAK

Pročitajte tekst Marko 15,42-47. Kakav je značaj intervencije Josifa iz Arimateje, posebno kad uzmemo u obzir da nijednog od Isusovih učenika, u tom trenutku, nije bilo nigde na vidiku?

Posle sve te drame, dešavaju se neke „prizemnije“ stvari. Za početak, mrtvi ljudi uvek moraju da se sahrane. Ali neke pojedinosti u onome što sledi su, u duhovnom smislu, prilično dirljive, dok su druge, u istorijskom smislu, izuzetno važne.

U ovom odlomku pojavljuje se Josif iz Arimateje, prvi i poslednji put u Evanđelju po Marku. On je bio uvaženi član Sinedriona i jedan od onih koje nazivaju „urbanom elitom“. Kao bogat i poštovan čovek, uživao je izvestan ugled kod prokuratora, čime se objašnjava to što se usudio da priđe Pilatu i zatraži Isusovo telo. Dirljivo je to što je jedan član saveta pokazao takvo interesovanje za Isusovu sahranu. A u međuvremenu, gde su u svemu tome bili Isusovi pouzdani učenici?

Istorijska pojedinost od izuzetne važnosti na ovom mestu je potvrda Isusove smrti. Stih Marko 15,43 govori o Josifovom zahtevu da preuzme Isusovo telo. Pilat se iznenadio kad je čuo da je Isus već mrtav (Marko 15,44), i zato je pozvao kapetana zaduženog za raspeće da bi to proverio. Kapetan je potvrdio da je to istina.

To je izuzetno važno zbog kasnijih tvrdnji od strane pojedinaca da Isus na krstu zapravo i nije umro, već se samo onesvestio. Svedočenje kapetana pred rimskim prokuratorom direktno se suproti takvoj tvrdnji. Rimljani su, uostalom, dobro znali kako da izvrše smrtnu kaznu.

Josif je doneo laneno platno kojim je obavio Isusovo telo i položio ga u grobnicu isklesanu u steni. Ta grobnica je bila dovoljno velika da se u nju moglo ući (Marko 16,5). Osim Josifa, pisac Evanđelja pominje i dve žene koje su videle lokaciju groba – Mariju Magdalenu i Mariju majku Josijinu. Njih dve, zajedno sa Solomijom, posmatrale su raspeće izdaleka. I sve tri će poći na taj grob u nedelju ujutru da bi, kako su mislile, dovršile posao oko balzamovanja Isusovog tela (Marko 16,1).

Zašto se pominju te tri žene? One će biti svedoci praznog groba u tekstu Marko 16, pa su samim tim i važni svedoci Isusovog vaskrsenja.

Kako je ironično to što su Isusovi sledbenici ovde „nestali u akciji“, dok se kao heroj pokazao jedan član Sinedriona, istog onog tela koje je Isusa osudilo. Kako možemo biti sigurni da i mi, u kritičnim trenucima, nećemo nestati u akciji?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Čežnja vekova* od Elen G. Vajt pročitajte poglavlja pod naslovom „U Pilatovoj sudnici“, „Golgota“ i „Svrši se“, str. 723-764 (original).

„Pilat je težio da oslobodi Isusa. Međutim, uvideo je da ne može to da učini, a da sačuva svoj položaj i čast. Zato je radije izabrao da žrtvuje jedan nevini život, nego da izgubi svoju svetovnu moć. Koliko je mnogo onih koji, da bi izbegli štetu ili patnje, na sličan način žrtvuju načelo. Savest i dužnost ukazuju na jedan put, a lična korist na drugi. Struja snažno kreće u pogrešnom pravcu, i onaj koji pravi sporazume sa zlom biva odnesen u gustu tamu krivice.“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 738 (original).

„Na Hrista kao našu zamenu i jemstvo položeno je bezakonje svih nas. On se ubrojio u prestupnike, da bi nas otkupio od osude zakona. Krivica svakog Adamovog potomka opterećivala je Njegovo srce. Božji gnev prema grehu, strašni izraz Njegovog nezadovoljstva zbog nepravde, ispunjavali su užasom dušu Njegovog Sina. Celog svog života Hristos je palom svetu objavljivao dobre vesti o Očevoj milosti i ljubavi koja prašta. Često je govorio o spasenju za najveće grešnike. Međutim, sada, sa strašnim teretom krivice koji je nosio, nije mogao da vidi milostivo Očevo lice. Povlačenje božanskog lica od Spasitelja u ovom času najveće patnje, probolo je Njegovo srce takvim bolom koji čovek nikada neće moći potpuno da razume. Njegova duševna patnja bila je tako velika da je jedva osećao svoje telesne bolove.“ – *Čežnja vekova*, str. 753 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Zapazite koliko je teologija zamene bila važna za Elen Vajt (a i u Bibliji uopšte; videti, na primer, Isaija 53). Zašto je svaka teologija koja omalovažava centralnu ulogu zamene i Hristovog umiranja umesto nas, čime je sam platio kaznu za naše grehe, zapravo lažna teologija?
2. Ko ili šta je „Varava“ u današnjem svetu, koga traže umesto Isusa?
3. Čemu bi trebalo da nas nauči priča o Josifu iz Arimateje, kad je reč o tome da ne treba suditi na osnovu spoljašnjeg izgleda?
4. Razmotrite tekst Danilo 9,24-27. Zašto bi trebalo da umete da održite biblijski čas na temu tog teksta svakome ko vam to zatraži? Umete li to?

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Marko 15,42-47; Marko 16; Kološanima 2,10-12; 1. Korinćanima 15,1-8; Danilo 9,24-27; Jovan 20,11-18.

Tekst za pamćenje: „A on im reče: ne plašite se, Isusa tražite Nazarećanina rassetoga; usta, nije ovdje, evo mjesto gdje ga metnuše“ (Marko 16,6).

Isusovo raspeće je zadalo smrtni udarac nadanjima i veri Njegovih učenika. Bio je to mračan vikend za njih, kada se nisu samo hvatali u koštac sa smrću svog Učitelja, već su strahovali i za sopstveni život (Jovan 20,19).

U tekstu Marko 16, poslednjem poglavlju ovog Evanđelja, razmotrićemo ono što je usledilo posle Isusove smrti.

Prvo, razmotrićemo vreme Isusovog vaskrsenja i razlog iz kog su žene došle na grob te nedelje ujutru. Adventisti ponekad zaziru od priče o jutru vaskrsenja, zbog načina na koji je ono zloupotrebjeno da bi se podržala svetost nedelje. Videćemo da se zapravo možemo radovati toj nedelji vaskrsenja, uprkos lažnoj teologiji koja je, nažalost, iz nje proizašla.

Drugo, u ovoj pouci objasnićemo prve stihove poglavlja Marko 16, povezujući te reči sa temom koja se provlači kroz celo ovo Evanđelje. U našem proučavanju u ponedjeljak i utorak razmotrićemo te koncepte.

Treće, krajem sedmice, u sredu i četvrtak, proučićemo ostatak poglavlja Marko 16 i upoznati se sa misijom koju ono iznosi pred nas. Proučavanje ćemo završiti pozivom čitaocu Evanđelja po Marku da širi to evanđelje po celom svetu.

***Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 28. septembar.**

RADOVANJE VASKRSENJU

Pročitajte tekst Marko 15,42-16,6. Šta se tu dešava i zašto je ta priča tako bitna za narativ o vaskrsenju?

Svi pisci Evandjelja slažu se da je Isus umro na dan koji oni nazivaju „dan pripreme“, odnosno „dan uoči subote“ (Matej 27,62; Marko 15,42; Luka 23,54; Jovan 19,14.31.42). Većina komentatora smatra da se to odnosi na vreme od zalaska sunca u četvrtak do zalaska sunca u petak. Isus je umro u petak kasno popodne, a onda je na brzinu sahranjen pre zalaska sunca.

Tokom subote, Gospod je počivao u grobu, a i svi Njegovi učenici takođe su mirovali. „U subotu dakle ostaše na miru po zakonu” (Luka 23,56), što bi zapravo bilo prilično čudno da je Isus umanjio, makar u njihovim umovima, obavezu držanja četvrte zapovesti.

U subotu uveče žene su kupile mirisna ulja, a u nedelju ujutru su otišle na grob sa željom da dovrše uobičajeni proces sahrane. Ali, naravno, Isus nije bio tamo!

Već početkom drugog veka hrišćani su pridavali određeni značaj činjenici da je Isus vaskrsao u nedelju. To je postao osnov shvatanja o svetosti nedelje. Međutim, da li je to ono čemu uči Novi zavet?

Pročitajte tekst Kološanima 2,10-12. Šta je, prema Novom zavetu, spomen na Isusovo vaskrsenje?

Nijedna reč u Bibliji ne nagoveštava da je nedelja postala sveta kao uspomena na vaskrsenje. Taj spomen je krštenje. „Tako se s njim pogrebismo krštenjem u smrt da kao što usta Hristos iz mrtvih slavom očinom, tako i mi u novom životu da hodimo“ (Rimljanima 6,4).

Bez obzira na lažnu teologiju u vezi sa nedeljnim bogoslužjenjem, kao adventisti moramo se podjednako radovati Isusovom vaskrsenju tog nedeljnog jutra. Svojom smrću i vaskrsenjem Isus je pobedio smrt, a zahvaljujući Njegovom vaskrsenju mi imamo garanciju sopstvenog vaskrsenja.

„Blagosloven Bog i otac Gospoda našega Isusa Hrista, koji nas po velikoj milosti svojoj prerodi za živ nad vaskrsenijem Isusa Hrista iz mrtvih“ (1. Petrova 1,3). Zapazite kakvu su sigurnost Pavle i Petar imali u pogledu Isusovog vaskrsenja. Kako i mi možemo imati tu sigurnost?

KAMEN JE BIO ODVALJEN

Pročitajte tekstove Marko 16,1-8 i 1. Korinćanima 15,1-8. Šta ti odlomci imaju zajedničko?

Priča o vaskrsenju javlja se u svakom od Evanđelja. Pisac svakog od njih iznosi tu priču iz različite perspektive, a sva sadrže osnovne koncepte koji se javljaju i u tekstu 1. Korinćanima 15,1-8.

Četiri ideje javljaju se uvek iznova – *umro* je, *sahranjen* je, *vaskrsao* je i *viđen* je. U Evanđelju po Marku, to da je *umro* i da je *sahranjen*, opisano je u 15. poglavlju. A to da je *vaskrsao* i da je kasnije *viđen* navodi se u 16. poglavlju, ali sa izvesnim obrtom. U stihu Marko 16,7 govori se o sastanku u Galileji, i kaže im se: *Tamo ćete Ga videti* (videti Jovan 21).

Nekim ljudima je neverovatno to što hrišćani veruju u vaskrslog Gospoda. Međutim, dokazi u prilog Njegovom vaskrsenju su čvrsti i u skladu sa zdravim razumom.

Za početak, dovoljno je samo verovati u Boga kao Tvorca (videti 1. Mojsijeva 1-2) i ideja o vaskrsenju, o tom čudu, postaje razumna. Bog koji je stvorio svemir i život na zemlji, sasvim sigurno je imao moć, ako je hteo, da vaskrsne Isusa. Božje postojanje ne čini Isusovo vaskrsenje nužnim, već samo razumnim.

Zatim, grob je očigledno bio prazan. Čak i istoričari ateisti prihvataju tu činjenicu. Da nije bilo tako, tvrdnja o Njegovom vaskrsenju propala bi od samog početka, jer bi postojanje Njegovog tela na tom mestu uništilo svaku glasinu o tome da je On vaskrsao.

Zatim, objašnjenje da su Njegovi učenici ukrali telo nije održivo. Učenici sigurno nisu mogli da prođu pored rimske straže. A čak i da im je to uspelo i da su uzeli telo, zašto nisu bili uhapšeni zbog toga? Odgovor je da su verske vođe znale da učenici to nisu učinili.

Takođe, veliki broj ljudi je svedočio da je video vaskrslog Hrista. Mnogi od njih, uključujući i učenike, u prvom trenutku nisu u to verovali. A nekadašnji ogorčeni neprijatelj, Pavle, ne samo što tvrdi da je video vaskrslog Gospoda, već i da je to iskustvo promenilo čitav tok njegovog života na veoma radikalnan način.

I konačno (mada ima i mnogo drugih razloga), kako objasniti uspon hrišćanske crkve, osnovane od ljudi koji su tvrdili da su videli vaskrslog Gospoda? Zašto bi ti ljudi bili spremni da umru za laž? Njihovo dosledno svedočenje, neposredno nakon Njegove smrti (Dela 3,15), kao i godina-ma kasnije (1. Petrova 1,3), predstavlja moćan dokaz u prilog Njegovog vaskrsenja.

Šta biste rekli ako bi vas neko pitao: Koje dokaze imate u prilog Hristovom vaskrsenju?

ŽENE KOD GROBA

„Žene koje su stajale kraj Hristovog krsta budno su stražile i čekale da Subota prođe. Prvoga dana sedmice, vrlo rano, krenule su na grob, noseći dragocene mirise da pomažu Spasiteljevo telo. Nisu pomišljale na Njegovo vaskrsenje iz mrtvih. Sunce njihovog nadanja zašlo je i noć se nastanila u njihovim srcima. Dok su odmicale putem, pričale su o Hristovim delima milosrđa i Njegovim rečima utehe. Međutim, nisu se setile Njegovih reči: 'Ali ću vas opet videti' (Jovan 16,22).“ – Elen G. Vajt, *Čeznja vekova*, str. 788 (original).

Pročitajte tekst Marko 16,1-8. Šta se desilo i kako su žene u prvom trenutku reagovale?

Već od početka Markovog Evanđelja čitalac zna da je Isus Mesija. Ali u samom tekstu, prva osoba koja Ga je priznala za Mesiju, a da nije bila zaposednuta demonima, bio je Petar u stihu Marko 8,29. A ni do tog priznanja nije došlo pre nego što smo stigli do polovine knjige!

Kroz celo Evanđelje po Marku, Isus traži od ljudi da ćute o tome ko je On, ili o isceljenju koje im je doneo. U stihu Marko 1,44 On kaže gubavcu da ne govori nikome o svom izlečenju. U stihu Marko 5,43 napominje Jairu i njegovoj ženi da nikome ne pričaju o vaskrsenju njihove ćerke. U stihu Marko 7,36 upozorava grupu ljudi da ne govore drugima o tome kako je iscelio gluvonemog čoveka. A onda zapoveda svojim učenicima da ne govore narodu da je On Mesija (Marko 8,30; videti takođe Marko 9,9). Bez sumnje, glavni razlog iz kog je Isus tražio od njih da ćute bio je da obezbedi sebi dovoljno vremena da završi svoju misiju u skladu sa vremenskim proročanstvom iz teksta Danilo 9,24-27.

A sada, u ovoj sceni, čak i pošto im je rečeno da je Isus vaskrsao, ove žene, preplašene i zaprepašćene, pobile su odatle i, bar u prvom trenutku, ni one nisu govorile o tome šta se dogodilo.

To ćutanje, međutim, nije dugo trajalo. U trenutku kad stižemo do kraja Markovog Evanđelja, šta čitamo umesto toga? „A oni iziđoše i propovijedaše svuda, i Gospod ih potpomaga, i riječ potvrđiva znacima koji su se potom pokazivali“ (Marko 16,20).

Dakle, motiv ćutanja o Isusu, o tome ko je On i šta je učinio biva razbijen, i knjiga se završava tako što oni propovedaju „svuda“.

Zašto mi ne smemo da ćutimo o tome ko je Isus i šta je On učinio? Kome možete danas da govorite o Isusu i planu spasenja?

POJAVLJIVANJE PRED MARIJOM I DRUGIMA

Pročitajte tekst Marko 16,9-20. Šta ovi stihovi dodaju priči o vaskrsenju?

Skoro ceo tekst Marko 16,9-20 ima paralele u drugim odlomcima Novog zaveta – Marija Magdalena kod groba vidi Isusa (Matej 28,1.9.10; Jovan 20,11-18; uporediti sa Luka 8,2); dvojica ljudi Ga vide u selu (Luka 24,13-35); jedanaestorica dobijaju Veliki nalog (Matej 28,16-20; Luka 24,36-49; Jovan 20,19-23).

Prva osoba koja je videla Isusa živog bila je Marija Magdalena (Jovan 20,11-18). I druge žene su Ga takođe videle (Matej 28,8-10). To što su prve osobe koje su videle vaskrslog Gospoda bile žene, veoma je značajno. S obzirom da žene u antičkom svetu nisu imale visok status kao svedoci, da je priča izmišljena, mnogo je verovatnije da bi kao prvi svedoci bili navedeni neki muškarci. Ali nisu bili u pitanju neki muškarci, niti neko od Dvanaestorice, već jedna žena. Ona odlazi da javi radosnu vest učenicima, ali oni, što nije nikakvo čudo, ne veruju njenom svedočanstvu, pre svega zato što je zvučalo nestvarno, ali nažalost i zato što ga je iznela žena.

Branioци priče o Isusovom vaskrsenju koristili su tu činjenicu – to što su žene bile prve koje su videle vaskrslog Isusa – kao moćan dokaz u prilog istinitosti te priče.

Šta se dešava u stihu Marko 16,14, što ne bi imalo smisla da je ta priča izmišljena?

Naravno, da su oni izmislili tu priču, zašto bi sebe predstavili u tako lošem svetlu? Isus je morao da ih ukori zbog njihove „tvrđe srca“. Evanđeoski izveštaji, od trenutka Isusovog hapšenja, pa sve do Njegovog pojavljivanja posle vaskrsenja, opisuju Njegove sledbenike u veoma negativnom svetlu – kao one koji su pobjegli, odrekli Ga se, koji nisu verovali, i tako dalje. To ne bi imalo smisla da je ta priča izmišljena.

Nasuprot tome, njihovo kasnije odvažno i nepokolebljivo objavljivanje vaskrslog Hrista i nade koju to pruža svima, predstavlja moćan dokaz u prilog istinitosti njihovih tvrdnji.

Kako se možemo zaštititi od upadanja u duhovnu zamku sumnje i neverovanja? Zašto se moramo svakodnevno povezivati sa vaskrslim Hristom?

IDITE PO CELOM SVETU

Pročitajte tekst Marko 16,14-20. Šta je Isus rekao svojim učenicima kad se pojavio pred njima, i šta te reči znače nama danas?

Prve reči koje Isus upućuje svojim učenicima samo su indirektno za-beležene u stihu Marko 16,14. On ih ukorava zbog njihovog neverovanja i tvrdoće srca. Dakle, to pitanje neverovanja nije samo današnji problem. Kao što smo već videli, i prvi Isusovi učenici borili su se sa neverovanjem (Matej 28,17; Jovan 20,24-29), a oni su bili sa Isusom u telu i uvek iznova gledali čuda.

Međutim, On im je, služeći se različitim dokazima, pokazao realnost svog vaskrsenja. Tada je njihovo svedočanstvo, udruženo sa dokazima ukratko iznetim u proučavanju od ponedeljka, obrazovalo čvrst temelj vere.

Potom Isus šalje svoje učenike da odnesu evanđelje svetu. Njegov na-log je ekspanzivan. Oni treba da idu po celom svetu i da objavljuju evan-đelje svakom stvorenu. A onda im objašnjava da će ishod njihovog rada nekima doneti blagostanje a nekima jad – vernici će biti spaseni, a never-nici osuđeni.

Isus takođe opisuje znake koji će pratiti rad Njegovih učenika – isteri-vanje demona, govorenje novim jezicima, zaštita od zla i lečenje bolesnih. Neki su pogrešno protumačili stih Marko 16,18 kao potvrdu da hrišćani treba da pokazuju svoju veru uzimanjem u ruke zmija otrovnica. Među-tim, Isusove reči ne predstavljaju dopuštenje za tako drske postupke. Ono što Isus tu opisuje je zaštita nad pojedincima uključenim u misiju, kao što je bila Pavlova služba za druge, a što vidimo u tekstu Dela 28,3-6.

Naravno, Biblija ne tvrdi da će učenici uvek biti zaštićeni od zla. Pone-kad Bog vidi da je prikladno da učini čudo kako bi unapredio delo evan-đelja. Ali ponekad hrišćani stradaju zbog svog svedočanstva. U takvim okolnostima, njihovo strpljivo podnošenje pruža još jedan znak neverni-cima o sili vere.

A onda, pošto je završio svoje delo ovde, „uze se na nebo, i sjede Bogu s desne strane“ (Marko 16,19). Isus se vazneo da bi seo Bogu s desne strane, na položaj vrhovne vlasti, jer je porazio sve sile zla.

Zapazite poslednji stih. Mada su išli „svuda“ propovedajući evanđelje, oni nisu išli sami. „Gospod ih potpomaga, i riječ potvrđiva znacima koji su se potom pokazivali. Amin“ (Marko 16,20). On je bio s njima u ono vreme, a obećao je da će biti i s nama u ovo vreme, dok nastavljamo delo koje su oni započeli.

„Ja sam s vama u sve dane do svršetka vijeka“ (Matej 28,20). Koju utehu bismo mogli, i koju bi trebalo da nađemo u tom obećanju, dok i sami nastojimo da objavljujemo evanđelje „svuda“?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Čežnja vekova* od Elen G. Vajt pročitajte poglavlja pod naslovom „Ustade Gospod“, str. 779-787 (original) i „Idite i naučite sve narode“, str. 818-828 (original).

„Hristos je za vernika vaskrsenje i život. U našem Spasitelju je obnovljen život koji je izgubljen usled greha; On u Sebi ima život da oživi onoga koga hoće. Njemu je podareno pravo da da besmrtnost. Život koji je u ljudskoj prirodi položio, On ponovo uzima i daje ga ljudskom rodu. 'Ja dođoh', rekao je On, 'da imaju život u izobilju.' A koji pije od vode koju ću mu Ja dati neće ožedneti doveka; nego voda što ću mu Ja dati biće u njemu izvor vode koja teče u život večni.' Koji jede Moje telo i pije Moju krv ima život večni, i Ja ću ga vaskrsnuti u poslednji dan' (Jovan 10,10; 4,14; 6,54).

Za vernika smrt ne znači mnogo. Hristos govori o njoj kao da ima malu važnost. 'Ko održi reč Moju neće videti smrti doveka, 'neće okusiti smrti doveka.' Za hrišćanina smrt je samo san, trenutak tišine i tame. Život je sakriven sa Hristom u Bogu i 'kad se javi Hristos, život vaš, onda ćete se i vi s Njime javiti u slavi' (Jovan 8,51.52; Kološanima 3,4).“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 786, 787 (original).

Čak i istoričari ateisti, oni koji ne mogu da prihvate realnost vaskrsenja, priznaju ne samo da je Isus bio ubijen, već i da su nakon Njegove smrti mnogi tvrdili da su videli vaskrslog Hrista, i da su kao rezultat toga osnovali jezgro onoga što će postati hrišćanska crkva. Neki, u pokušaju da objasne te tvrdnje, kažu da je Isus imao brata blizanca, ili da su rani učenici halucinirali misleći da vide Isusa. Drugi kažu da Isus zapravo i nije umro, već da se samo onesvestio i da se kasnije povratio. Ima i onih koji tvrde da su vanzemaljci došli i uzeli Njegovo telo. Za detaljnije razmatranje tih argumenata i njihove neosnovanosti, pogledajte: Clifford Goldstein, *Risen: Finding Hope in the Empty Tomb* (Pacific Press, 2021).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Zašto bi učenici lagali o Isusovom vaskrsenju? Na osnovu svega što znamo, oni nisu naišli ni na šta drugo osim na mržnju, otuđenje i progonstvo zbog svoje vere. Šta su mogli da dobiju izmišljanjem jedne takve priče?
2. Koji dokaz Isusovog vaskrsenja je za vas najuverljiviji? Iznesite svoja razmišljanja u razredu.
3. Razmišljajte više o velikoj nadi koju nam Isusovo vaskrsenje nudi. Pročitajte ceo tekst 1. Korinćanima 15. Koliku važnost Pavle pridaje Isusovom vaskrsenju?

MOJI ZAKLJUČCI I ODLUKE

Bog je vlasnik svega

1. P	Psalam 50,10.	Bog je vlasnik svega
2. U	Dela 5,1.	Kako novac utiče na vas?
3. S	Luka 12,34.	Vaspitanje u pristavskoj službi
4. Č	Rimljanima 13,8.	Izbegavajte da se zadužujete
5. P	Matej 19,21.	Ne zaboravite siromašne
6. S	1. Korinćanima 4,2.	Setite se Božjeg dela u svojoj oporuci

Birajte mudro

7. N	Rimljanima 12,6.	Pristavi Božje blagodati
8. P	Psalam 24,3.4.	Najveća potreba sveta
9. U	Psalam 46,10.	Bog govori
10. S	Rimljanima 12,10.	Pomozite jedni drugima da rastete
11. Č	Matej 16,26.	Birajte mudro
12. P	2. Timotiju 4,2.	Pokažite svoju vernost
13. S	Rimljanima 8,14.	Božji ideal

Naš uticaj je važan

14. N	Otkrivenje 7,9.	Stupanje u Hristovu vojsku
15. P	Rimljanima 8,1.	Izgradnja karaktera
16. U	Danilo 2,22.	Pouke iz uzdizanja i propadanja naroda
17. S	Priče 9,10.	Sticanje znanja o Bogu
18. Č	Priče 3,1.2.	Um i telo
19. P	1. Solunjanima 5,15.	Naš uticaj je važan
20. S	O Jovu 28,28.	Sposobnost mišljenja i delovanja

Budite postojani

21. N	1. Korinćanima 6,20.	Snaga umerenosti
22. P	Luka 1,15.	Primer Jovana Krstitelja
23. U	Efescima 5,8.	Roditeljska posvećenost
24. S	1. Korinćanima 10,31.	Apetit nije pouzdan vodič
25. Č	3. Jovanova 2.	Budite postojani
26. P	Priče 3,7.8.	Ne dodirivati, ne okusiti
27. S	Priče 23,31.32.	Put ka pijanstvu

Uticaj zahvalnosti i hvale

28. N	2. Korinćanima 6,3.	Rđav uticaj
29. P	Psalam 86,5.	Opasne teorije
30. U	Priče 14,27.	Uticaj zahvalnosti i hvale
31. S	2. Korinćanima 1,9.	Opasnost samopouzdanja

- Božja tvrđava**
1. Č Efescima 5,25. Razapeti Otkupitelj
 2. P 1. Timotiju 3,15. Božja tvrđava
 3. S Otkrivenje 14,12. Jedinstvo vere
- Sila u Crkvi**
4. N Dela 9,6. Kanal svetlosti
 5. P Dela 6,3. Zajednički rad
 6. U Dela 2,47. Primer crkvenog jedinstva
 7. S Dela 6,7. Crkveni red
 8. Č Luka 19,10. Misija Crkve
 9. P Dela 1,8. Sila u Crkvi
 10. S Jovan 15,10. Budite u Hristu

- Bog vodi svoj narod**
11. N Jovan 3,30. Oslobodite se svoga ja
 12. P 1. Jovanova 4,12. Samopožrtvovanje u Crkvi
 13. U Jeremija 31,33. Bog vodi svoj narod
 14. S Efescima 4,1.3. Uticaj savršenog sklada
 15. Č 1. Timotiju 4,6). Dužnost Crkve
 16. P 1. Korinćanima 6,1. Suočavanje sa nerazumevanjem
 17. S Jeremija 31,34. Postupanje sa prestupnikom

- Hristova ljubav u Crkvi**
18. N 1. Korinćanima 12,25. Svetlost treba da obasja neznabošce
 19. P Matej 5,24. Crkva treba da sledi Spasiteljevo pravilo
 20. U Matej 13,47. Mreža Jevanđelja
 21. S 2. Jovanova 5. Hristova ljubav u Crkvi
 22. Č 1. Korinćanima 8,2. Crkva nije mišljenje jednog čoveka
 23. P Dela 2,44. Božji Duh i jedinstvo Crkve
 24. S Psalam 133,1. Jedinstvo stvara snagu

- Haljine darovane ostatku**
25. N 2. Korinćanima 12,7. Opasnost od samopouzdanja
 26. P 2. Timotiju 3,1. Opomene upućene Crkvi
 27. U Matej 5,14. Izgrađen na gori
 28. S 2. Petrova 3,11.12. Crkva može ubrzati Hristov dolazak
 29. Č Otkrivenje 13,12. Burna budućnost
 30. P Otkrivenje 7,13. Haljine darovane ostatku
 31. S 2. Petrova 3,14. Napredak ujedinjene Crkve

SEPTEMBAR

BOŽJA PORODICA

1. N	1. Mojsijeva 2,15.	Istinska radost	Jedini Pomoćnik
2. P	Titu 2,12.		Malo Nebo na Zemlji
3. U	1. Mojsijeva 2,24.		Porodični krug
4. S	Psalam 16,11.		Istinska radost
5. Č	1. Solunjanima 2,12.		Uloga hrišćanskog doma
6. P	Matej 5,16.		Videlo u susjedstvu
7. S	Efescima 3,14.15.		Članovi carske porodice

Kakvi roditelji, takva deca

8. N	Efescima 6,1.	Roditelji, dajte pravi primer
9. P	1. Petrova 3,1.	Učinite hrišćanstvo privlačnim
10. U	Priče 31,10.	Dobro razmislite pre ulaska u brak
11. S	Psalam 34,11.	Kakvi roditelji, takva deca
12. Č	Priče 31,28.	Majka
13. P	Efescima 6,4.	Otac
14. S	Danilo 1,8.	Porodica i odsudne bitke

Prava ljubav je sveto načelo

15. N	Priče 22,6.	Roditelji, na vama leži odgovornost
16. P	1. Mojsijeva 35,2.	Šta je „porodična religija“?
17. U	2. Timotiju 1,5.	Dom, osnova za buduće misionare
18. S	Jevrejima 13,2.	Domovi u kojima borave anđeli
19. Č	Matej 5,44.	Prava ljubav je sveto načelo
20. P	1. Jovanova 3,18.	Sila ljubavi
21. S	2. Mojsijeva 20,12.	Poštovanje prema roditeljima

Misija u domu

22. N	Matej 25,35.	Misija u domu
23. P	Isaija 41,6.	Saosečajna ruka
24. U	Isaija 48,10.	Uglađenost u domu
25. S	Filibljanima 4,6.	Porodično bogoslužjenje
26. Č	Propovednik 5,18.	Porodična rekreacija
27. P	2. Korinćanima 5,20.	Poziv upućen članovima porodice koji još nisu prihvatili spasenje
28. S	Jovan 1,45.	Prikažite Isusa susjedima

Spasitelj grešnika

29. N	1. Petrova 1,15.	Isusov uticaj u domu
30. P	Rimljanima 2,13.	Jedina zaštita doma

ČITANJE BIBLIJE REDOM

Jul	Avgust	Septembar
1. Psalam 115-117	1. Isaija 1-3	1. Jeremija 36-39
2. « 118	2. « 4-6	2. « 40-42
3. « 119, 1-88	3. « 7-9	3. « 43-45
4. « 119, 89-176		4. « 46-49
5. « 120-121	4. « 10-13	5. « 50-52
6. « 122-124	5. « 14-17	6. Plač 1-3
	6. « 18-20	7. « 4-5
7. « 125-127	7. « 21-23	
8. « 128-130	8. « 24-26	8. Jezekilj 1-4
9. « 131-133	9. « 27-29	9. « 5-7
10. « 134-136	10. « 30-32	10. « 8-10
11. « 137-139		11. « 11-12
12. « 140-142	11. « 33-36	12. « 13-15
13. « 143-147	12. « 37-40	13. « 16-18
	13. « 41-43	14. « 19-21
14. « 148-150	14. « 44-46	
15. Priče 1-3	15. « 47-49	15. « 22-26
16. « 4-6	16. « 50-52	16. « 27-29
17. « 7-9	17. « 53-55	17. « 30-32
18. « 10-12		18. « 33-35
19. « 13-15	18. « 56-59	19. « 36-38
20. « 16-19	19. « 60-62	20. « 39-41
	20. « 63-66	21. « 42-44
21. « 20-22	21. Jeremija 1-3	
22. « 23-25	22. « 4-6	22. « 45-48
23. « 26-28	23. « 7-8	23. Danilo 1-4
24. « 29-31	24. « 9-11	24. « 5-8
25. Propovednik 1-3		25. « 9-12
26. « 4-6	25. « 12-16	26. Osija 1-3
27. « 7-9	26. « 17-20	27. « 4-6
	27. « 21-23	28. « 7-9
28. « 10-12	28. « 24-26	
29. Pisma nad pismama 1-3	29. « 27-29	29. « 10-14
30. « 4-6	30. « 30-32	30. Joilo 1-3
31. « 7-8	31. « 33-35	

VEČERNJE BOGOSLUŽENJE U PORODICI

Jul	Avgust	Septembar
1. Psalam 1.	1. Psalam 29.	1. Psalam 56.
2. Psalam 2.	2. Psalam 30.	2. Psalam 57.
3. Psalam 3.	3. Psalam 31,1-14.	3. Psalam 58.
4. Psalam 4.	4. Psalam 31,15-24.	4. Psalam 59.
5. Psalam 5.	5. Psalam 32.	5. Psalam 60.
6. Psalam 6.	6. Psalam 33.	6. Psalam 61.
7. Psalam 7.	7. Psalam 34.	7. Psalam 62.
8. Psalam 8.	8. Psalam 35,1-14.	8. Psalam 63.
9. Psalam 9.	9. Psalam 35,15-28.	9. Psalam 64.
10. Psalam 10.	10. Psalam 36.	10. Psalam 65.
11. Psalam 11.	11. Psalam 37,1-19.	11. Psalam 66.
12. Psalam 12.	12. Psalam 37,20-40.	12. Psalam 67.
13. Psalam 13.	13. Psalam 38.	13. Psalam 68.
14. Psalam 14.	14. Psalam 39.	14. Psalam 69,1-16.
15. Psalam 15.	15. Psalam 40.	15. Psalam 69,17-36.
16. Psalam 16.	16. Psalam 41.	16. Psalam 70.
17. Psalam 17.	17. Psalam 42.	17. Psalam 71,1-14.
18. Psalam 18,1-15.	18. Psalam 43.	18. Psalam 71,15-24.
19. Psalam 18,16-30.	19. Psalam 44,1-12.	19. Psalam 72.
20. Psalam 18,31-50.	20. Psalam 44,13-26.	20. Psalam 73,1-15.
21. Psalam 19.	21. Psalam 45.	21. Psalam 73,16-28.
22. Psalam 20.	22. Psalam 46.	22. Psalam 74.
23. Psalam 21.	23. Psalam 47.	23. Psalam 75.
24. Psalam 22,1-15.	24. Psalam 48.	24. Psalam 76.
25. Psalam 22,16-31.	25. Psalam 49.	25. Psalam 77.
26. Psalam 23.	26. Psalam 50.	26. Psalam 78,1-14.
27. Psalam 24.	27. Psalam 51.	27. Psalam 78,15-28.
28. Psalam 25.	28. Psalam 52.	28. Psalam 78,29-42.
29. Psalam 26.	29. Psalam 53.	29. Psalam 78,43-56.
30. Psalam 27.	30. Psalam 54.	30. Psalam 78,57-72.
31. Psalam 28.	31. Psalam 55.	

Predlažemo vernicima da ove tekstove čitaju u toku večernjeg bogoslužjenja u svojoj porodici.

POČETAK SUBOTE U JULU 2024. GODINE

MESTO	DATUM			
	5.	12.	19.	26.
Radoviš, Strumica , Đevdelija	20,07	20,04	19,59	19,52
Kavadarci	20,09	20,06	20,01	19,54
Veles, Prilep, Bitola	20,11	20,08	20,03	19,56
Pirot , Vranje, Kumanovo, Skoplje	20,13	20,10	20,05	19,58
Knjaževac, Niš , Leskovac, Tetovo, Debar	20,15	20,12	20,07	20,00
Kladovo, Negotin , Zaječar, Priština, Prizren	20,17	20,14	20,09	20,02
Bor, Paraćin, Kruševac , Kosovska Mitrovica, Đakovica	20,19	20,16	20,11	20,04
Jagodina , Novi Pazar, Peć	20,21	20,18	20,13	20,06
Požarevac, Smederevska Palanka, Kragujevac , Čačak, Kraljevo, Berane, Kolašin, Podgorica , Ulcinj	20,23	20,20	20,15	20,08
Arandelovac, Užice, Bar	20,25	20,22	20,17	20,10
Vršac, Alibunar, Kovin, Smederevo, Pančevo, Beograd , Valjevo, Pljevlja, Zelenika	20,27	20,24	20,19	20,12
Kikinda, Srpska Crnja, Zrenjanin , Ruma, Šabac, Foča, Bileća, Trebinje, Dubrovnik	20,29	20,26	20,21	20,14
Senta, Bečej, Novi Sad , Sremska Mitrovica, Bogatić, Bijeljina, Loznica, Sarajevo , Mljet	20,31	20,28	20,23	20,16
Bačka Topola, Kula, Vrbas, Bačka Palanka, Šid , Tuzla, Mostar, Metković, Pelješac	20,33	20,30	20,25	20,18
Subotica , Sombor, Dalj, Vukovar, Vinkovci, Doboj, Zenica, Hvar, Korčula	20,35	20,32	20,27	20,20
Beli Manastir , Osijek , Slavonski Brod, Derventa, Jajce, Livno, Brač, Vis	20,37	20,34	20,29	20,22
Slavonska Požega, Banja Luka , Split	20,39	20,36	20,31	20,24
Podravska Slatina, Daruvar, Nova Gradiška, Bosanska Gradiška, Prijedor , Drvar, Knin, Šibenik	20,41	20,38	20,33	20,26
Virovitica, Biograd	20,43	20,40	20,35	20,28
Koprivnica, Bjelovar, Sisak, Bihać, Gospić, Zadar , Dugi Otok	20,45	20,42	20,37	20,30
Čakovec, Varaždin, Zagreb , Slunj, Pag	20,47	20,44	20,39	20,32
Murska Sobota, Ormož, Ptuj , Krapina, Karlovac, Rab	20,49	20,46	20,41	20,34
Maribor , Rogaška Slatina, Celje, Zidani Most, Crikvenica, Krk, Cres, Lošinj	20,51	20,48	20,43	20,36
Dravograd, Slovenj Gradec, Mežica, Ljubljana , Rijeka, Pula	20,53	20,50	20,45	20,38
Kranj, Postojna, Koper, Rovinj	20,55	20,52	20,47	20,40
Jesenice , Kranjska Gora, Gorica	20,57	20,54	20,49	20,42

Podaci iz ove tabele izvedeni su po letnjem računanju vremena.

POČETAK SUBOTE U AVGUSTU 2024. GODINE

MESTO	DATUM				
	2.	9.	16.	23.	30.
Strumica	19,44	19,35	19,24	19,13	19,01
Radoviš, Đevđelija	19,46	19,37	19,26	19,15	19,03
Pirot , Kavadarci	19,48	19,39	19,28	19,17	19,05
Vranje, Kumanovo, Veles, Prilep, Bitola	19,50	19,41	19,30	19,19	19,07
Kladovo, Negotin, Zaječar, Knjaževac, Niš , Leskovac, Skoplje , Tetovo, Ohrid	19,52	19,43	19,32	19,21	19,09
Bor, Paraćin, Kruševac , Priština, Prizren, Debar	19,54	19,45	19,34	19,23	19,11
Jagodina , Kosovska Mitrovica, Đakovica	19,56	19,47	19,36	19,25	19,13
Vršac, Kovin, Požarevac, Smederevo, Smederevska Palanka, Kragujevac, Kraljevo, Novi Pazar, Peć	19,58	19,49	19,38	19,27	19,15
Alibunar, Pančevo, Beograd , Arandelovac, Čačak, Berane, Kolašin, Podgorica , Ulcinj	20,00	19,51	19,40	19,29	19,17
Kikinda, Srpska Crnja, Zrenjanin , Valjevo, Užice, Pljevlja, Bar	20,02	19,53	19,42	19,31	19,19
Senta, Bečež, Novi Sad , Ruma, Sremska Mitrovica, Bogatić, Šabac, Foča, Zelenika	20,04	19,55	19,44	19,33	19,21
Subotica , Bačka Topola, Kula, Vrbas, Bačka Palanka, Šid, Bijeljina, Loznica, Bileća, Trebinje, Dubrovnik	20,06	19,57	19,46	19,35	19,23
Sombor , Dalj, Vukovar, Vinkovci, Tuzla, Sarajevo , Mostar, Metković, Mljet	20,08	19,59	19,48	19,37	19,25
Beli Manastir , Osijek , Dobož, Zenica, Pelješac	20,10	20,01	19,50	19,39	19,27
Slavonska Požega, Slavonski Brod, Derventa , Jajce, Livno, Brač, Hvar, Korčula	20,12	20,03	19,52	19,41	19,29
Virovitica, Podravska Slatina, Daruvar, Nova Gradiška, Bosanska Gradiška, Banja Luka , Split, Vis	20,14	20,05	19,54	19,43	19,31
Bjelovar, Prijedor, Drvar, Knin, Šibenik	20,16	20,07	19,56	19,45	19,33
Koprivnica, Sisak, Bihać, Biograd	20,18	20,09	19,58	19,47	19,35
Murska Sobota, Ormož, Čakovec, Varaždin, Zagreb , Slunj, Gospić, Zadar, Dugi Otok	20,20	20,11	20,00	19,49	19,37
Maribor , Ptuj , Rogaška Slatina, Krapina, Karlovac, Rab, Pag	20,22	20,13	20,02	19,51	19:39
Slovenj Gradec, Celje , Zidani Most, Crikvenica, Krk, Cres, Lošinj	20,24	20,15	20,04	19,53	19:41
Dravograd, Mežica, Ljubljana , Postojna, Rijeka	20,26	20,17	20,06	19,55	19,43
Jesenice, Kranj, Koper, Rovinj, Pula	20,28	20,19	20,08	19,57	19,45
Kranjska Gora , Gorica	20,30	20,21	20,10	19,59	19,47

Podaci iz ove tabele izvedeni su po letnjem računanju vremena.

POČETAK SUBOTE U SEPTEMBRU 2024. GODINE

MESTO	DATUM			
	6.	13.	20.	27.
Strumica	18,53	18,40	18,27	18,15
Pirot , Radoviš, Đevđelija	18,55	18,42	18,29	18,17
Kladovo, Negotin , Zaječar, Knjaževac, Leskovac, Vranje, Kavadarci	18,57	18,44	18,31	18,19
Bor, Niš , Kumanovo, Skoplje, Veles, Prilep, Bitola	18,59	18,46	18,33	18,20
Vršac, Požarevac, Jagodina , Paraćin, Kruševac, Priština, Tetovo, Ohrid	19,01	18,48	18,35	18,22
Alibunar, Pančevo, Kovin, Smederevo, Smederevska Palanka, Arandelovac, Kragujevac , Kraljevo, Novi Pazar, Đakovica, Kosovska Mitrovica, Prizren, Debar	19,03	18,50	18,37	18,24
Kikinda, Srpska Crnja, Zrenjanin, Beograd , Čačak, Peć	19,05	18,52	18,39	18,26
Senta, Bečež, Novi Sad , Ruma, Šabac, Valjevo, Užice, Berane, Kolašin	19,07	18,54	18,41	18,28
Subotica , Bačka Topola, Kula, Vrbas, Bačka Palanka, Šid, Sremska Mitrovica, Bogatić, Bijeljina, Loznica, Pljevlja, Podgorica , Bar, Ulcinj	19,09	18,56	18,43	18,30
Sombor , Osijek, Dalj, Vukovar, Vinkovci, Tuzla, Foča, Zelenika	19,11	18,58	18,45	18,32
Beli Manastir , Sarajevo , Bileća, Trebinje, Dubrovnik	19,13	19,00	18,47	18,34
Podravska Slatina, Slavonska Požega, Slavonski Brod, Derventa , Dobož, Zenica, Mostar, Metković, Mljet	19,15	19,02	19,49	18,36
Virovitica, Daruvar, Nova Gradiška, Bosanska Gradiška, Banja Luka , Jajce, Pelješac	19,17	19,04	19,51	18,38
Koprivnica, Bjelovar, Prijedor , Livno, Brač, Hvar, Korčula	19,19	19,06	19,53	18,40
Murska Sobota, Ormož, Čakovec, Varaždin , Sisak, Drvar, Knin, Split, Vis	19,21	19,08	19,55	18,42
Maribor , Ptuj , Rogaška Slatina, Krapina, Zagreb , Slunj, Bihać, Šibenik, Biograd	19,23	19,10	19,57	18,44
Slovenj Gradec, Celje , Zidani Most, Karlovac, Gospić, Zadar, Dugi Otok	19,25	19,12	19,59	18,46
Dravograd, Mežica, Crikvenica, Krk, Rab, Pag	19,27	19,14	20,01	18,48
Jesenice, Kranj, Ljubljana , Postojna, Rijeka, Cres, Lošinj	19,29	19,16	20,03	18,50
Kranjska gora, Gorica, Koper, Rovinj, Pula	19,31	19,18	20,05	18,52

Podaci iz ove tabele izvedeni su po letnjem računanju vremena.

INTERAMERIČKA DIVIZIJA

UNIJE	CRKVE	GRUPE	VERNIŠTVO	POPULACIJA
Divizija	1	0	140	0
Atlantsko-karipska	85	5	33.130	516.000
Beliška	102	36	48.744	431.000
Karipska	636	93	248.616	3.873.000
Centralno-meksička	255	158	89.061	47.847.462
Čijapaško-meksička	1.433	1.837	278.276	6.383.667
Kubanska	348	152	38.303	11.175.000
Dominikanska	949	518	339.165	10.594.000
Holandskokaripska	39	5	10.119	282.000
Istočnovenecuelanska	572	178	181.799	13.100.269
Salvadorska	808	195	193.002	6.526.000
Francuska antilsko-gvajanska	151	22	30.183	1.074.000
Gvatemalska	1.054	259	200.227	18.441.000
Haićanska	656	558	488.581	11.541.000
Honduraška	476	230	79.174	9.444.000
Interokeansko-meksička	1.846	1.428	209.912	22.111.301
Jamajčanska	699	32	329.718	2.816.000
Severnokolumbijska	1.039	537	136.319	23.072.374
Severnomeksička	726	384	135.804	45.668.962
Panamska	391	236	97.309	4.375.000
Portorikanska	312	8	33.412	2.828.000
Južno-centralno američka	546	319	75.416	11.822.000
Južnokolumbijska	774	323	159.517	27.969.626
Jugoistočno meksička	613	609	85.544	6.748.608
Zapadnovenecuelanska	683	286	172.983	15.965.731
UKUPNO	15.194	8,408	3.694.454	304.506.000

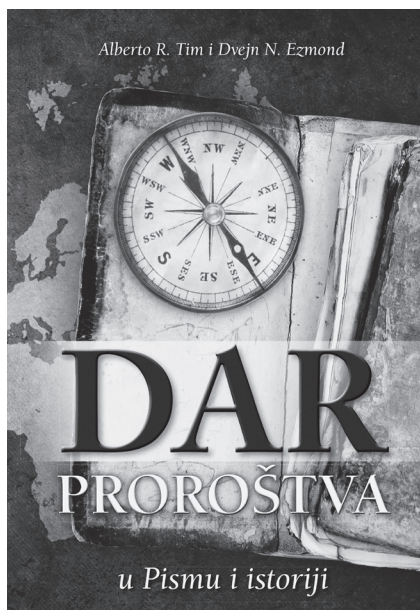
PROJEKTI:

1. Centar uticaja za doseganje osoba iz više klase, Ksalapa, Meksiko.
2. Centar uticaja za doseganje osoba iz više klase, Oaksaka, Meksiko
3. Centar uticaja za ugroženu decu u provinciji Limon, Kostarika
4. Centar uticaja za ugroženu decu u Buenaventuri, Kolumbija
5. Centar uticaja za ugroženu decu u Puerto Tehadi, Kolumbija
6. Izgradnja osnovne škole „Ebenezer“, Roso, Dominikanska Republika

Biblija, kao knjiga koju nazivaju Božjom rečju, predmet je interesovanja hiljadama godina. Privlačnost i popularnost koje ona ima ne gube na snazi tokom vekova. Osim tema o odnosu s Bogom, spasenju i moralnim poukama u njoj su vešto ukomponovane poruke koje se ne vide na prvi pogled. Događaji, priče, obredi, saveti, pa čak i zakoni u simbolima pričaju o budućnosti i načinu izbavljenja. Knjiga »Skrivene poruke Biblije« zaviruje u taj svet biblijske simbolike koji ne mora da bude niti sakriven niti tajanstven za svakoga ko je voljan da uloži vreme da ga istraži.

Knjige možete naručiti na telefon: 011/2458-054 ili na: tippreporod@gmail.com

Iako nije potpuno iscrpna i sveobuhvatna, knjiga Dar proroštva u Pismu i istoriji prati Božje korišćenje ljudi da uteši, vodi, upozori, a ponekad i izrekne presudu nad svojim narodom i narodima oko njih. Dok čitate ovo delo, naučićete posebne znake razlikovanja Božjih glasnika, dok se budete divili Njegovoj spremnosti da koristi pogrešive pojedince u svom velikom planu otkupljenja. Hristocentrična poruka Elen Vajt o Božjoj ljubavi prema čovečanstvu, udružena sa usrdnim pozivima na pokajanje i vernost, još uvek postavljaju izazove pred Božji narod danas. Naša je nada i molitva da dok čitate ovu knjigu o daru proroštva u Pismu i istoriji sagledate u njoj mnogo više od strogo naučnih razmatranja stručne teološke materije. Molimo se da kroz nju ojačate veru u Boga, Njegove proroke i sigurnu proročku reč koja će nas uvesti u skori povratak našeg Spasitelja.

Svakodnevne odluke koje donosimo mogu nam pomoći da se ne razbolimo. Zato je važno da naučimo tajne koje će nam pomoći da se osećamo dobro. Ako odlučite da to činite svakog dana, bićete srećni i puni energije. To ne znači da se nikada nećete razboleti. Živimo u svetu koji je zagađen i ponekad se loše stvari događaju dobrim ljudima. Međutim, mogućnost da se razbolite, mnogo je manja ako odlučite da živite zdravim načinom života.

225x200mm

176 strana

kolor

mek povez

Knjige možete naručiti na telefon: 011/2458-054 ili na: tippreporod@gmail.com